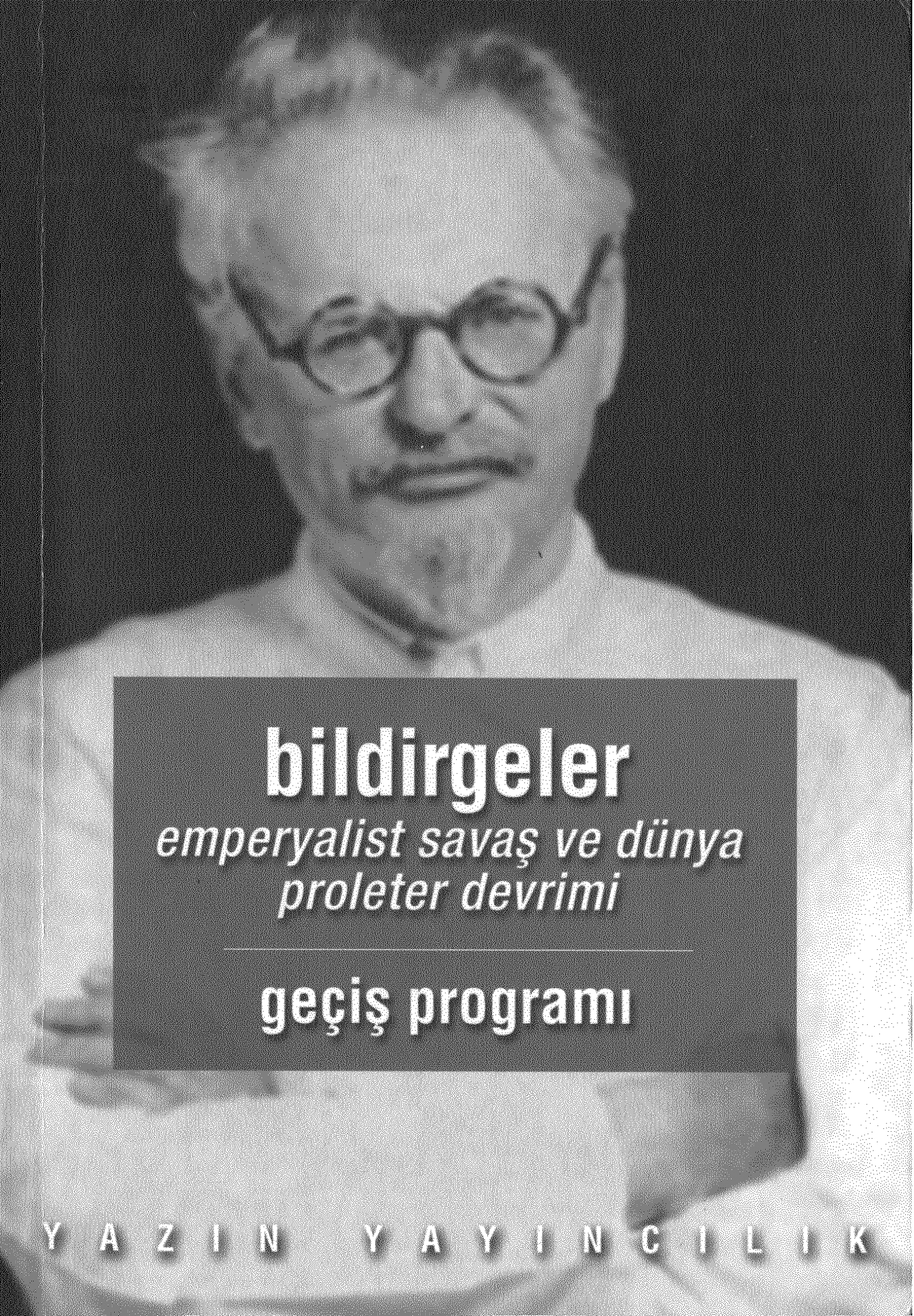

bildirgeler

emperyalist savaş ve dünya proleter devrimi

geçiş programı

YAZIN YAYINCILIK

LEV TROÇKİ

BİLDİRGELER

Kapitalyizmin Can Çekişmesi ve Dördüncü Enternasyonal'in Görevleri "Geçiş Programı"

Emperyalist Savaş ve Dünya Proleter Devrimi

Türkçesi:
ERDAL TAN
MASİS KÜRKÇÜGİL

YAZIN YAYINCILIK

ISBN 975-7178-41-1
Lev Troçki
Bildirgeler

Nisan 2003

Türkçesi:
Erdal Tan
Masis Kürkçügil

Kapak:
İnci Batuk

Baskı:
Kitap Matbaası

Yazın Yayıncılık
Asmalı Mescit Sok. 13/9
Tünel - İSTANBUL
Yazışma:
PM 224 Beyoğlu - İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

KAPİTALİZMİN CAN ÇEKİŞMESİ ve DÖRDÜNCÜ ENTERNASYONAL'İN GÖREVLERİ

Giriş: Ernest Mandel 7
Sosyalist Devrimin Nesnel Önkoşulları 11
Proletarya ve Önderlikleri 13
Asgari Program ve Geçiş Programı 16
Ücretlerin ve İş Saatlerinin Ayarlanmasında Oynak Merdiven 18
Geçiş Çağında Sendikalar 20
Fabrika Komiteleri 22
"Ticari Sırlar" ve Sanayide İşçi Denetimi 24
Bazı Kapitalist Grupların Kamulaştırılması 27
Özel Bankaların Kamuşlaştırılması 28
Grev Gözcüleri, Mücadele Birlikleri, İşçi Milisi, Proletaryanın Silahlanması 29
İşçilerin ve Köylülerin İttifakı 32
Emperyalizme ve Savaşa Karşı Mücadele 34
İşçi-Köylü Hükümeti 41
Sovyetler 45
Geri Ülkeler ve Geçiş Talepleri Programı 47
Faşist Ülkelerde Geçiş Talepleri Programı 49
SSCB ve Geçiş Çağının Sorunları 54
Oportünizme ve İlkesiz Revizyonizme Karşı 59
Sekterliğe Karşı 62
Yol Açın Gençliğe! Yol Açın Kadın Emekçilere! 64
Dördüncü Enternasyonal'in Bayrağı Altında 66

EMPERYALİST SAVAŞ ve DÜNYA PROLETER DEVRİMİ

Giriş: 69
İçinde bulunduğumuz Savaşın Güncel Nedenleri 71
Lenin ve Emperyalizm 73
Savaşın Doğrudan Nedenleri 74
Amerika Birleşik Devletleri 77
"Anayurd"un Savunulması 81
Demokrasi İçin Mücadele 83
Nazilerin Savaş Sloganları 86
Alman Üstünlüğü 87
"Barış Programı" 88
SSCB'nin Savunrulması 91
Stalinci Bonapartist Kliğin Devrimci Devriliş İçini 95
Savaşta Sömürge Halkları 98
Çin'den Alınacak Büyük Ders 99
Hindistan'da Devrimin Görevleri 100
Latin Amerika'nın Geleceği 102
Hain İşçi Önderlerinin Savaştaki Sorumluluğu 104
II. Enternasyonalı 105
III. Enternasyonalı 107
Sömürgelerdeki Stalinstler ve Sosyal Demkoratlar 109
Merkezcilik ve Anarşizm 111
Sendikaları ve Savaş 113
IV. Enternasyonal 114
Bizim Programımız Bolşevizme Dayanır 115
Biuz Deneyime Dayanıyoruz! 116
Proletarya Devrimi 118
Önderlik Sorunu 119
Ya sosyalizm Ya Kölelik 121
Ne Yapmalı? 122
İşçiler Askerlik Sanatını Öğrenmek Zorunda 123
Bu Savaş Bizim Savaşımız Değildir! 124

Giriş

Ernest Mandel

Geçiş Programı düşüncesi, çağdaş komünist hareket tarihi kadar eski bir düşüncedir. Çağımızın temel çelişkisinin bilincine varılmasıyla ortaya çıkmıştır: sosyalist devrimin zaferi için gerekli nesnel koşulların olgunlaşması ile (ki bu nesnel koşulların arasına, iktidarın proletarya tarafından fethini derhal gündeme getiren geniş proleter kitle hareketlerini de katmak gerekir), bu zafer için gerekli öznel koşulların, yani proletaryanın ve önderliğinin bilinç düzeyinin olgunlaşmaması arasındaki çelişki.

Geçiş programının işlevi "öznel faktördeki" iki yetersizliği aşmaya yönelik olmaktır. Belirli tipte mücadeleler -belirli talepler tarafından ortaya çıkarıldığında ve belirli bir şekilde örgütlendiğinde- kitleleri, kendi deneyleri sayesinde, kapitalizmin derhal devrilmesi gerektiğinin bilincine vardırırlar. Emekçi kitlelerin gittikçe artan orandaki kesimleri kapitalizmin devrimci yoldan yıkımının gerekliliğinin bilincine vardıkça ve komünist sınıf bilinci yayıldıkça, devrimci partinin çekirdeği (devrimcimarksizmin sürekliliğini, yani önce sosyal-demokrat ve sendikal bürokrasinin, sonra da Stalinci bürokrasinin bürokratik ve revizyonist yozlaştırmalarına rağmen, programa değgin tutumların tümünü simgeleyen çekirdek) devrimci kitle partisine dönüşür. Bu sürecin tamamlanması için, bu partinin girişimleri, eylemleri ve yönetici rolü gereklidir. Ancak, aynı şekilde, bu süreç proletaryanın gittikçe artan bir kitlesellikteki öncüsünün sınıf bilincinin gerçekten yükselmesini de öngörür.

Bu nedenledir ki, kitle mücadeleleri çağımızın tarihi bunalımına, proletaryanın bilinç ve önderlik bunalımına ne kendiliklerinden, ne

de otomatik olarak çözüm getiremezler. Acil talepler için yürütülen en kitlesel mücadeleler bile kaçınılmaz olarak anti-kapitalist bir bilinç getirmezler. Bu nedenledir ki klasik sosyal demokrasinin meşaleyi "asgari program" ve "azami program" olarak bölme anlayışına (ki bugün, ister Moskovacı, ister Pekinci olsun, komünist partiler de buna katılmaktadır) yani bir yandan acil talepler için mücadeleyle, öte yandan, azami program için basit bir propagandayla sorunu ikiye bölme anlayışı, yukarda sözü edilen çelişkiyi çözmekten acizdir. Yine aynı nedenden ötürü, sadece geleneksel kitle örgütlerinin –özellikle sendikaların– güçlenmesi de tek başına işçi önderliği bunalımına çözüm getirmemektedir.

Sınıf bilincinin ileriye doğru nitel bir sıçramada bulunabilmesi için geçici hedefler (yani emekçilere, sorunlarının çözümü için gerekli gözüken, ancak kapitalist sistemin normal işleyişi için gerçekleştirilmesi mümkün olmayan, yani devrim öncesi bir duruma yol açan, hatta ikili iktidar organları yaratılmasını sağlayan hedefler) için mücadele etmek gerekir. Aynı şekilde, gerek pratikte, gerekse de kitlelerin bilincinde, Emekle Sermaye arasındaki –sert ve kitlesel olsalar dahi– henüz ufak çaplı çatışmaları, proletaryanın burjuva Devletine ve kapitalist üretim ilişkilerine karşı topyekün bir saldırısına dönüştürebilmek için, sendikaların ve partilerin yanısıra, Sovyetlerin gerçek bir nüvesini oluşturacak, işçi mücadelelerinin demokratik öz-örgütlenmelerinin yapılanması gerekir.

1907 ve 1917 rus devrimleriyle Birinci Dünya Savaşı sonrasındaki büyük devrimci patlamaların derslerini özümseyen Komünist Enternasyonal, III. Kongresinden itibaren bir geçiş programının kaleme alınması yoluna girmiş ve IV. Kongresinde aldığı bir kararla bunun gerekliliğini açıkça ifade etmiştir. 1938'deki IV.Enternasyonal'in kuruluş konferansı için geliştirdiği *Geçiş Programı* ile Troçki bu Leninist geleneği sürdürmüştür. Halen de Dördüncü Enternasyonal bu programı benimsemektedir.

Bu program her şeyden önce kapitalizmin çöküş çağından kaynaklanan tarihi durumun bütünsel bir analizini ve aynı şekilde, çağımızın temel çelişkilerini çözmek için bir yöntem oluşturmaktadır. Bu metnin her paragrafını satırı satırına uygulamaya kalkışmak, kitlelerin gündemindeki sorunların arasında yer almadıkları geçici konjonktüre! durumlarda dahi kitleleri faşizme veya işsizliğe karşı mücadeleye sevketmek elbetteki Geçiş Programı anlayışına aykırıdır.

Kapitalist rejim yıkılmadıkça, onun içerdiği çelişkilerin ne şekilde uzlaşmaz ve çözümsüz olduklarını anlayabilmek, bu metnin temel kalkış noktasıdır; ikinci temel bulgu, kitlelerin dönemsel olarak bu çelişkilerin somut belirtilerine karşı –ki bunlar ülkeden ülkeye, dönemden döneme değişik görüntülerde ortaya çıkacaktır– geniş çaplı mücadelelere girdiklerini kavramaktır. Amaç ise: devrimci örgütleri bu mücadelelere katıp, bunları kapitalist rejime karşı muzaffer birer saldırıya dönüştürebilmektir. Gerisi tamamıyla taktik ve somut durumun analizinden ibarettir.

İster *Geçiş Programı* için olsun, ister genel olarak Leninizm için olsun, Lenin'in eski formülü tümüyle anlamını korumaktadır: devrimci politika sanatı her zaman için somut durumun somut analizinden kalkınır. Ancak Leninizm ile, merkezcilik veya ilkesiz oportünizm arasındaki temel fark, bu analizin amacının hiçbir zaman, devrimcilerin fiili duruma uyup/uzlaşmalarını sağlamak olmadığıdır. Tam tersine, bu analiz onları veri durumu belirli bir yönde değiştirmek için daha da güçlendirmelidir: proletaryanın tarihi görevlerini yerine getirmesini sağlama yönünde.

Önce propaganda, sonra ajitasyon ve eylemle, kitlelere karşı bir geçiş programını savunmakla, en küçük acil talebi dahi olsun savunmak arasında hiçbir çelişki yoktur, yeter ki bu talepler, proletaryanın ve halkın diğer emekçi ve sömürülen tabakalarının çıkarlarının savunulması için gerekli olsunlar. Devrimci Marksistler tüm mücadelelere katılmakla yükümlüdürler; sadece ekonomik talepleri değil, aynı za-

manda kitlelerin demokratik taleplerini de savunmak zorundadırlar; aynı şekilde, sendikalar gibi kitle örgütlerini de güçlendirmekle görevlidirler. Ancak dünkü ve bugünkü reformistlerden farklı olarak, ne proletaryanın bağrından çıkan bu talepleri olduğu gibi savunmakla yetinirler, ne de temel görevleri olarak yeniden artırma ile bu taleplerin üstüne çıkmayı görürler (örneğin sendikaların talep ettiği %12'lik maaş artışı yerine %15 talep etmek veya, kitle örgütlerinin 40 saatlik iş haftası talebi yerine 35 saati öne sürmek gibi). Devrimci Marksistler, mücadelelere geçiş talepleri için propagandayı mümkünse ajitasyonu katmaya çalışarak gerçek bir tarihi öncü işlevini görürler. Kendiliğinden hareketi, kapitalist rejimin yarattığı belalara karşı geçici değil, kalıcı çözümler getirebilecek yegane hedefler konusunda bilinçlendirirler. Bugünden geleceği temsil ederler ve kitle hareketini nihai tarihi hedeflerine yöneltirler.

Geçiş Programımızın birçok noktası bugün (bürokratikleşmiş işçi Devletleri ve yarı sömürge ülkeler bir yana) bir dizi emperyalist ülkenin geniş bir kitlesel öncüsüne malolmuştur. Ücretlerde oynak merdiven sistemi (eşel mobil) ve işçi denetimi bunun en anlamlı örnekleridir. Ancak genel anlamda marksizm için olduğu gibi, geçiş programı da parça parça ne hazmedilebilir, ne de "gerçekleştirilir". Tutarlı bir bütün oluşturmaktadır. Ve temel görevi de, proletaryayı, burjuva toplumunun *tümünü* sorgulayıp devirmeye yöneltmektir. Tüm dünya ülkelerinde, gittikçe artan bir öncünün bu gerekliliğin bilincine varmakta olduğunun en iyi kanıtı, 1968'den bu yana Dördüncü Enternasyonal'in kesimlerinin inşasının gelişmesidir.

(Aralık 1968)

Bu giriş, Ocak 1973'te, Dördüncü Enternasyonal İspanya devleti kesimi olan LCR/ETA-IV'nın yayınladığı İspanyolca Geçiş Programının önsözüdür. Editions La Taupe Rouge'un fransızca Şubat 1977'de yayınladığı Geçiş Programından çevrilmiştir.

Sosyalist devrimin nesnel önkoşulları

Bir bütün olarak dünya politik durumu, her şeyden önce proletarya önderliğinin tarihsel bunalımıyla belirlenmektedir.

Proleter devrim için gerekli ekonomik önkoşul, uzun zamandan beri kapitalist düzende ulaşabileceği en yüksek olgunluğa erişmiştir. İnsanlığın üretici güçleri duraksamaktadır. Yeni buluş ve teknik gelişmeler maddi refah düzeyinin yükselmesini sağlayamamaktadır. Konjonktürel krizler, kapitalist düzenin bütünüyle içinde bulunduğu toplumsal kriz koşullarında kitleleri giderek ağırlaşan yokluk ve ıstırapla karşı karşıya bırakmaktadır. Artan işsizlik de devletin mali krizini derinleştirmekte ve istikrarsız parasal düzenleri sarsalamaktadır. Gerek demokratik, gerekse faşist rejimler bir iflastan diğerine yuvarlanmaktadır.

Burjuvazinin kendisi de bir çıkış yolu görememektedir. Son kozu faşizmi oynamak zorunda kaldığı ülkelerde, şimdi gözü kapalı ekonomik ve askeri yıkıma sürüklenmektedir. Tarihsel olarak ayrıcalıklı ülkelerde, yani burjuvazinin halen belirli bir dönem için geçmiş ulusal birikimini tüketerek demokrasi lüksünü kabullenebildiği ülkelerde (İngiltere, Fransa, ABD vs.) sermayenin bütün geleneksel partileri irade felcine yaklaşan bir dağınıklık içersindedirler. İlk dönemde sergilediği kararlılığına rağmen, *New Deal,* ancak burjuvazinin sınırsız zenginlikler biriktirebildiği bir ülkede mümkün olabilecek politik dağınıklığın özel bir biçiminden başka birşey değildir.[1] Henüz son

---

1- "*Yeni anlaşma*"/New Deal/ Franklin Delano Roosvelt (1882-1945, 1932'den sonra ABD Başkanıydı) yönetimince 1929 Büyük Buhranının doğurduğu politik sorunlara karşı uygulamaya sokulan plandı, Roosvelt yönelimi bir takım yardım projeleri ve Ulusal Kalkınma Yasası'nda olduğu gibi yasama reformları önerdi. Yeni anlaşma reformizmi, burjuvaziye,

noktasına varmaktan uzak olan bugünkü kriz daha şimdiden ABD'deki *New Deal* politikasının, Fransa'da Halk Cephesi politikası gibi ekonomik çıkmazdan kurtulmak için yeni bir çıkış yolu açmadığını göstermiştir.[2]

Uluslararası ilişkiler de daha iyi bir görünümde değildir. Kapitalist gerilemenin artan baskısı altında emperyalist zıtlaşmalar öylesi bir noktaya vardılar ki, ayrı çatışmalar ve kanlı yerel kargaşalıklar (Etiyopya, İspanya, Uzak Doğu, Orta Avrupa) kaçınılmaz olarak dünya çapında bir patlamada bütünleşmeye doğru gitmektedir. Burjuvazi, elbette ki, yeni bir savaşın kendi egemenliğine karşı yaratacağı hayati tehlikenin bilincindedir. Ancak bu sınıf günümüzde savaşı önlemede 1914 öncesine göre ölçüsüz derecede daha az yeteneklidir.

Tarihsel koşulların sosyalizm için henüz "olgunlaşmadığına" ilişkin lafazanlıklar ya cehaletin ürünü ya da bilinçli bir aldatmacadır. Proleter devrim için gerekli nesnel önkoşullar sadece "olgunlaşmakla" kalmayıp, neredeyse çürümeye yüz tuttular. Hatta önümüzdeki tarihsel dönemde, sosyalist devrim olmazsa, bütün insanlık kültürü-

---

aslında işçilerin haklarını ciddi ölçüde kısıtlarken onlara belirli haklar veriyormuş görünümünü elde etme fırsatını verdi. 1936'da Komünist Partisi, Halk Cephesi'nin (bak. not 2) Amerika Birleşik Devletleri'ne Özgü bir uygulaması olarak Roosvelt'i destekleyip, bağımsız bir işçi partisi için güçlü istek olduğu bir dönemde işçi hareketinin Demokrat Parti'ye zincirlenmesine yardımcı oldu.

2- *Halk Cephesi ya da Halk Cephesi çizgisi.* İşçi partileri ile liberal kapitalist partilerin koalisyon oluşturması politikası olarak 1935 yıllarında Komünist Enternasyonal'deki sağ sapmaydı. Fransa'da Halk Cephesi hükümeti 1936'da fabrika işgalleri ve çeşitli militan eylemleri de kapsamına alan radikalleşmenin doruğunda başa geldi. Fransız Sosyalist Partisi'nin önderi Léon Blum, bu kısa ömürlü hükümetin başbakanı olarak, Fransız işçi sınıfına karşı grev kırıcı bir politika uyguladı ve İspanya'da faşizmin tırmanışına karşı İspanyol işçisinin ve köylüsünün mücadelelerinin en kritik döneminde onlara yardımı reddetti.

nü bir felaket tehdit etmektedir. Şimdi artık her şey proletaryaya, esas olarak da proletaryanın devrimci öncüsüne bağlıdır, insanlığın tarihsel krizi, devrimci önderliğin krizine indirgenmiştir.

Proletarya ve önderlikleri

Ekonomi, Devlet, burjuvazinin politikası ve uluslararası ilişkileri, bütünüyle bir toplumun devrim öncesi durumunu belirleyen toplumsal bir krizle kavrulmaktadır. Devrim öncesi durumun devrimci duruma dönüşmesine başlıca engel, proletarya önderliğinin oportünist niteliğidir: büyük burjuvazi karşısında küçük burjuva korkaklığı ve can çekişme anında bile onunla olan haince bağları.

Bütün ülkelerde proletarya derin bir huzursuzluk içindedir. Milyonların oluşturduğu kitleler tekrar ve tekrar devrim yoluna girmektedir. Fakat her seferinde, yolları, kendi tutucu bürokratik aygıtlarınca tıkanmaktadır.

İspanyol proletaryası Nisan 1931'den bu yana, iktidarı ele geçirmek ve toplumun kaderini çizmek için bir dizi yiğit girişimde bulunmuştur. Ne var ki kendi öz partileri (Sosyal Demokrat, Stalinist, Anarşist, POUM) –kendilerine özgü biçimlerde– fren rolü oynayarak, Franko'nun zaferini hazırlamışlardır.[3]

3- 1931'de ağır ekonomik kriz ve halkın yaygın huzursuzluğunun etkisi altında İspanyol Monarşisi düştü ve Cumhuriyet ilan edildi, İspanyol işçi sınıfı, monarşistler ve diğer sağcı öğelerle çok sayıdaki çatışmada Cumhuriyeti savundu. Ancak, Cumhuriyetçi hükümetler işçi sınıfına karşı eylemlerini sürdürerek, 1931'deki Sevilla genel grevini ezdiler ve 1934'de Asturias maden işçilerinin ayaklanmasının bastırılmasında Franko'nun askerlerini kullandılar.

1936'da Franko'nun faşist ayaklanması İspanya'yı iç savaşa sürüklediğinde Troçki, ispanyol işçilerinin ve köylülerinin özlemlerini karşılayacak ve onları faşizmi yenmek için seferber edebilecek yolun sosyalist devrim olduğunda ısrar ediyordu. Bu doğrultuda, proleter gücün organları olarak Sovyetlerin derhal kurulmasını ileri sürdü. Ama bunun yerine İspanyol so-

Özellikle Haziran 1936'da Fransa'daki büyük fabrika işgalleri dalgası, proletaryanın kapitalist düzeni devirmeye olan yürekten azmini ortaya koydu.[4] Ancak berekete önderlik eden örgütler (Sosyalist, Stalinist, Sendikalist) Halk Cephesi etiketi altında, geçici de olsa, devrimci akışı kanalize etmeyi ve engellemeyi başardılar.

ABD'deki benzeri görülmemiş fabrika işgalleri dalgası ve sanayide sendikalaşmanın şaşırtıcı derecede hızla gelişmesi (CIO), tarihin kendi omuzlarına yüklediği görevlerin düzeyine ulaşmak için Amerikan işçilerince gösterilen içgüdüsel çabanın tartışılmaz ifadesidir. Ama orada da, yeni kurulan CIO dahil öncü politik örgütler, kitlelerin devrimci baskısını denetim altında tutmak ve felce uğratmak için ellerinden geleni yapmaktadırlar.[5]

---

lundaki bütün örgütler burjuva Halk Cephesi hükümetine katılarak, ayaklanan kitleleri mücadelelerinde öndersiz bıraktılar. Bu örgütler arasında Sosyalist Parti, Anarşistler, Komünist Parti ve POUM (Marksist Birleşme için İşçi Partisi -sabık Troçkistleri de kapsayan sol merkezci örgüt) en geniş olanlardı, İspanyol Devrimi üzerine Troçki'nin görüşleri için *İspanyol Devrimi (1931-1939)*, yapıtına bakınız.

4- *"Fabrika işgalleri" dalgası*, Fransa'yla sınırlı kalmadı. Art Preiss'ın *İşçilerin Dev Atılımı*'nda gözlemlediği gibi: "fabrika işgalleri, 1930'lar ortasında uluslararası bir olgudur. Aynı zamanda bir dizi kapitalist ülkede ortaya çıktı. 1934'de Yugoslavya' da Terbovlye, Macaristan'da Pres, Polonya'da Katawice kömür madenlerinde işçiler umutsuzluk içinde maden çukurlarında verdikleri mücadelede zaferler kazandılar. Aynı yıl Yunanistan'da tütün işçileri bir fabrikaya el koydular, İspanya'da üç bine yakın bakır madeni işçisi 1936'da Huelya maden çukurunda on gün kaldılar, İngiltere, Fransa ve İspanya'da kömür madeni işçileri, Hindistan'da Pondicherry'de tekstil işçileri aynı taktiği başarılı olarak uyguladılar. 1936'da Fransa'da temel endüstrilerde bir milyon işçi aynı anda fabrika işgaline geçtiler."

Fabrika işgalleri özellikle etkin bir taktikti. Üretim yeri, işçiler tarafından işgal edildiğinden, grev kırıcıları işçilerin tümü ile açık bir çatışmaya girmeksizin işyerine giremiyorlardı. Bu militan eylemler dalgası 1937'den sonra giderek azaldı.

Komintern'in kesin olarak burjuva düzeni saflarına geçmesi, onun dünya çapında özellikle İspanya, Fransa, ABD ve diğer "demokratik" ülkelerde oynadığı sinsi karşı devrimci rol dünya proletaryasına olağan dışı ek zorluklar yaratmıştır. Ekim devriminin bayrağına sığınan Komintern, "Halk Cepheleri"nin uzlaşmacı politikasıyla işçi sınıfını iktidarsızlığa mahkûm etmekte ve yolu faşizme açmaktadır.[6]

Bir yanda "Halk Cepheleri", öte yanda faşizm, emperyalizmin proleter devrime karşı mücadelesindeki son politik çarelerdir. Ancak tarihsel açıdan bu çareler hayalden ibarettir. Kapitalizmin çürümesi Almanya'da gamalı haç simgesi altında olduğu kadar, Fransa'da hürriyet kepi simgesi altında da sürmektedir.[7] Tek çıkış yolu burjuvazinin devrilmesidir.

5- *Sanayi Örgütleri Kongresi* (CIO). İlkin Amerikan İşçi Federasyonu (AFL) içinde bir komiteydi. Tutucu AFL önderleri, radikalleşen işçileri sanayi kollarının bütününde temsil edecek güçlü yeni örgütlerin kurulması talebine karşı çıkarak 1938'de CIO sendikalarını ihraç ettiler ve bunları kendi ulusal örgütlerini kurmaya zorladılar. Bir dizi birleşme tartışmalarından sonra AFL ve CIO 1955'de birleştiler.

6- *Komintern* (Komünist ya da Üçüncü Enternasyonal). Lenin'in önderliği altında İkinci Enternasyonal'in devrimci çizgisinin devamı olarak örgütlendi (bak.not:9). Troçki 1923'de, Stalin'in ve onun temsil ettiği ayrıcalıklı bürokratların egemenliği altına girmeye başlamış olan Komintern'in reformasyonu amacıyla Sol Muhalefeti kurdu. Sol Muhalefet, Stalin'in "tek ülkede sosyalizm" politikası yerine devrimci enternasyonalizmi ve proleter demokrasisi programını geçirmek için savaştı (bak.not:28).

1933'de Hitler, ne Alman sosyal Demokrat ne de Komünist Partisi'nin ciddi bir muhalefeti ile karşılaşarak iktidara geldi. Alman Komünist Partisi'nin iflas etmiş politikasının Kominternce benimsenmesi üzerine Troçki ve (1930'da kurulmuş olan) Uluslararası Sol Muhalefet, yeni bir Enternasyonal'in kurulması çağrısında bulundular; Dördüncü Enternasyonal 1938'de kuruldu.

7- *Phrygian* ya da hürriyet kepi. Fransız Devrimini ve cumhuriyetçiliğini simgeleyen konik bir keptir.

Kitlelerin yönelimini belirleyen, ilk olarak çürüyen kapitalizmin nesnel koşulları, ikinci olarak da köhne işçi örgütlerinin hainçe politikalarıdır. Bu etkenlerden belirleyici olanı elbette ki ilkidir: tarihin yasaları bürokratik aygıttan güçlüdür. Blum'un "toplumsal" yasamalarından Stalin'in adli iftiralarına dek, sosyal hainlerin yöntemleri ne derecede farklı olursa olsun hiçbir zaman proletaryanın devrimci azmini kıramayacaktır.[8] Onların tarihin çarkını durdurmak için umutsuz çabaları, her geçen gün, kitlelere, insanlık kültürünün krizi haline gelen proletarya önderliğinin krizinin ancak Dördüncü Enternasyonal ile çözümlenebileceğini daha açık olarak gösterecektir.

Asgari program ve geçiş programı

Önümüzdeki dönemin –devrim öncesi bir ajitasyon, propaganda ve örgütlenme dönemi– stratejik görevi, nesnel devrimci koşulların olgunluğu ile proletarya ve onun öncüsünün olgunlaşmamışlığı arasındaki çelişkinin üstesinden gelmektir (eski kuşağın şaşkınlığı ve umutsuzluğu ile genç kuşağın deneyimsizliği). Bugünkü taleplerle sosyalist devrimin programı arasındaki köprüyü kurmaları için kitlelere günlük mücadele süreci içinde yardımcı olmak gerekir. Bu köprüyü günün koşulları ve işçi sınıfının geniş kesimlerinin bugünkü bilincinden kaynaklanan ve kaçınılmaz bir biçimde tek ve aynı sonuca, proletaryanın iktidarı ele geçirmesine varan bir *geçiş talepleri* sistemi oluşturmalıdır.

Gamalı Haç. Naziler tarafından Yahudi aleyhtarı "Aryan ırkının zaferi"ni temsil etmek için kullanılmadan önce, dinsel ve mistik bir sembol olarak binlerce yıl kullanılmıştı. Troçki burada, Fransa'da demokrasi altında olduğu kadar, Almanya'da faşist nezaret altında da kapitalizmin çöküşünü karşılaştırmaktadır

8- *Josef V.Stalin* (1879-1953). 1896'da Rus Sosyal Demokrat Partisi'ne katıldı. 1903 bölünmesinde Bolşeviklerin yanında yer aldı. Lenin'in 1917'de Rusya'ya varmasından önce sağ kanat görüşleri benimsedi. 1922'de parti sekreterliğine seçildi ve parti sekreterliğini güçlü bir mev-

Kapitalizmin ilerici döneminde hareket eden klasik Sosyal Demokrasi programını, birbirinden bağımsız iki bölüme ayırmıştı: kendini, burjuva toplumunun çerçevesindeki reformlarla sınırlayan *asgari program* ve belirsiz bir gelecekte kapitalizmin yerini sosyalizmin alacağını vaad eden *azami program.*[9] Asgari ve azami program arasında herhangi bir köprü yoktu. Gerçekten de Sosyal Demokrasi'nin böylesi bir köprüye ihtiyacı yoktur, çünkü o sosyalizmden ancak bayramdan bayrama söz etmektedir.

Komünist Enternasyonal, Sosyal Demokrasinin yoluna kapitalizmin çürüme çağında, yani artık ne sistematik sosyal reformların ne de kitlelerin yaşam düzeyinin yükselmesinin söz konusu olamayacağı; artık burjuvazinin her seferinde bir eliyle verdiğinin iki mislini öbür eliyle geri aldığı (vergi, gümrük resimleri, enflasyon, "deflasyon", hayat pahalılığı, işsizlik, grevlere polisiye sınırlamalar vs.); artık küçük burjuvazinin her ilerici talebinin ister istemez kapitalist mülkiyetin ve burjuva devletinin sınırlarını aştığı bir dönemde girmiştir.

Dördüncü Enternasyonal'in stratejik görevi, kapitalizmi ıslah etmek değil, onu devirmektir. Politik hedefi, burjuvazinin mülksüzleştirilmesi amacıyla proletaryanın iktidarı ele geçirmesidir. Bununla birlikte, bu stratejik görev, en küçük ve kısmileri de dahil olmak üze-

---

kiye dönüştürdü. "Tek Ülkede Sosyalizm" bayrağı altında Sovyetler Birliği'nde ayrıcalıklı bürokrasiyi temsil etti. Ölene kadar Sovyetler Birliği'nin fiili diktatörü olarak kaldı.

9- *Sosyal Demokrasi* (ya da İkinci Enternasyonal). 1864'den 1876'ya Karl Marx'ın önderliğini yaptığı Birinci Enternasyonal'in (ya da Uluslararası Emekçiler Birliği) devamı olarak 1889'da örgütlendi, İkinci Enternasyonal, en güçlü ve nüfuzlu kesimi Alman Sosyal Demokrat partisi olmak üzere, devrimci ve reformist unsurları birarada barındıran ulusal Sosyal Demokrat ve işçi Partilerinin gevşek bir birliği idi. ilerici rolü, önemli kesimlerinin en temel sosyalist ilkeleri çiğnemesi ve Birinci Dünya Savaşı'nda kendi emperyalist hükümetlerini desteklemesiyle 1914'de son buldu.

re, tüm taktik sorunlar titiz bir şekilde ele alınmadan başarılamaz. Proletaryanın her kesimi, her tabakası, meslek ve grupları devrimci harekete çekilmelidir. Çağımızın ayırdedici özelliği, devrimci partinin en basit güncel sorunlara ilişkin çalışmalarını gereksiz kılması değil, onun bu çalışmaları devrimin görevleriyle ayrılmaz bir biçimde birarada yürütmeyi olanaklı kılmasındadır.

Dördüncü Enternasyonal eski "asgari" programın taleplerini canlılıklarını kısmen de olsa korudukları ölçüde bir kenara atmaz. İşçilerin demokratik haklarını ve sosyal kazanımlarını yorulmaksızın savunur, ancak böylesi günlük çalışmaları doğru, gerçek, yani devrimci perspektif çerçevesinde yürütür. Kitlelerin eski, kısmi, "asgari" talepleri çöküş halindeki kapitalizmin yıkıcı ve aşağılayıcı eğilimleri ile çatıştıkça –ki bu her adımda böyledir– Dördüncü Enternasyonal, özünde burjuva düzeninin bizzat temellerine gittikçe daha açıkça ve kararlı biçimde yönelecek olan bir *geçiş talepleri* sistemini ileri sürer. Eski "asgari program", görevi kitleleri sistemli bir biçimde proleter devrim için seferber etmek olan *geçiş programı* tarafından sürekli olarak aşılmaktadır.

Ücretlerin ve çalışma saatlerinin ayarlanmasında oynak merdiven (eşel mobil)

Çözülen kapitalizm koşullarında, ezilenlere özgü yavan yaşamlarını sürdüren kitleler, şimdi her zamankinden de çok sürekli yoksulluk çukuruna itilme tehdidi altındadırlar. Bir lokma ekmeği artıramıyorlar ya da iyileştiremiyorlar ise de en azından savunmak zorundadırlar. Her somut durumda, ulusal, yerel, mesleki düzeyde tekrar tekrar ortaya çıkan değişik kısmi talepleri sıralamaya burada ne gerek ne de fırsat vardır. Ama, kapitalist düzenin artan saçmalığının özetlendiği iki temel ekonomik illet yani *işsizlik* ve *hayat pahalılığı* genel sloganlar ve mücadele yöntemleri gerektirir.

Militarizmin, krizlerin, parasal sistemin çözülmesinin ve kapitalizmin can çekişmesinden doğan tüm diğer illetlerin yükünü emekçi-

lerin sırtına yıkmayı amaçlayan kapitalistlerin (ve onların ajanı olan reformistlerin de büyük ölçüde benimsediği) politikalarına karşı Dördüncü Enternasyonal uzlaşmaz bir savaş ilan eder. Dördüncü Enternasyonal herkes için *iş* ve *onurlu bir yaşam* talep eder.

Ne enflasyon ne de stabilizasyon proletarya için slogan işlevi göremez; zira bunlar sadece aynı kazığın iki ucudur. Yaklaşan savaşla birlikte daha da dizginlenemez bir nitelik alacak olan hayat pahalılığına karşı ancak *ücretlerin oynak merdiven sistemiyle ayarlanması* sloganı ile mücadele edilebilir. Toplu sözleşmeler, tüketim mallarındaki fiyat artışı oranında ücretlerin otomatik olarak artırılmasını sağlamalıdır.

Proletarya, işçilerin artan bir kesiminin süreğen işsize, yani çürümekte olan bir toplumun kırıntılarıyla yaşayan sefillere dönüşmesine izin veremez. Aksi halde, kendi kendisini yozlaşmaya mahkûm etmiş olur. Sömürüye dayanan bir toplumda işçilerin elinde kalmış en önemli hak, *çalışma hakkı*dır. Bu hak, bugün her an onun elinden alınmaktadır. İster "yapısal", ister "konjonktürel" olsun, işsizliğe karşı kamu işleri sloganı ile birlikte *çalışmasaatlerinin oynak merdiven sistemiyle ayarlanması* sloganını ileri sürmenin zamanı gelmiştir. Sendikalar ve diğer kitle örgütleri işsizleri ve çalışanları karşılıklı dayanışma taahhüdü ile birbirlerine kenetlemelidir. Bu temelde eldeki işin tamamı, varolan bütün işçiler arasında bölüştürülmelidir ve bu bölüşüm iş haftasının uzunluğunu belirlemelidir. Her işçinin ortalama ücreti eski haftalık çalışma süresinde olduğunun aynı kalmalıdır. Ücretler, kesin teminat altında olan *asgari* düzeyden, fiyat artışları oranında artacaktır. İçinde bulunduğumuz bu yıkım döneminde bir başka program kabul edilemez.

Mülk sahipleri ve onların avukatları, bu taleplerin "gerçekleşmesinin imkansızlığını" kanıtlayacaklardır. Daha küçük çaplı kapitalistler ise, özellikle de iflasa doğru gidenleri, ayrıca hesap defterlerini de ileri süreceklerdir. İşçiler, bu açıklama ve kanıtlamaları redde-

derler. Sorun, karşıt maddi çıkarların "doğal" bir çatışması değildir. Sorun, proletaryayı çözülmekten, moral kırıklığından ve yıkımdan korumaktır. Tek yaratıcı ve ilerici sınıfın, dolayısıyla insanlığın geleceğinin bir ölüm dirim sorunudur bu. Eğer kapitalizm kendi yarattığı felaketler sonucunda kaçınılmaz olarak doğan talepleri karşılayamıyorsa, yıkılsın. Bu taleplerin gerçekleşmesinin "mümkün olup olmaması", bu durumda ancak mücadele ile çözülebilecek bir güç ilişkisi sorunudur. Bu mücadele zemininde, anlık pratik başarılar ne olursa olsun, işçiler kapitalist esareti yok etmenin gereğini en iyi şekilde kavrayacaktır.

Geçiş çağında sendikalar

Kısmi ve geçiş talepleri için mücadelede işçilerin, kitle örgütlerine, özellikle sendikalara bugün her zamankinden fazla gereksinmeleri vardır. Fransa'da ve ABD'de sendikacılığın güçlü gelişmeleri sendikaların "ömrünü doldurduğunu" iddia eden eylemsizliğin aşırı sol doktrincilerinin açık yalanlamasıdır.

Bolşevik-Leninstler, her çeşit mücadelenin ön saflarında yerlerini alırlar; bunlar yalnızca işçilerin en basit maddi çıkarlarını ya da demokratik haklarını ilgilendiriyor olsa bile. Onlar, kitle sendikalarında, onları güçlendirmek ve militanlık ruhlarını yükseltmek amacı ile etkin olarak yer alırlar. Bolşevik-Leninistler, sendikaları burjuva devletine tabi kılmaya ve proletaryayı "zorunlu hakemlik" kurumu ile bağlamaya yönelik her türlü girişime ve ister "demokratik" ister faşist olsun diğer her türlü polisiye müdahale biçimlerine karşı amansızca savaşırlar. Reformist bürokrasiye karşı (stalinist bürokrasi dahil) sendikalar içinde başarılı mücadele vermek, ancak böyle bir çalışma temelinde olanaklıdır.[10] Küçük "devrimci" sendikaları partinin bir kopyası olarak kurmaya ve korumaya yönelik sekter uğraşılar, gerçekte işçi sınıfının önderliği için mücadeleden vazgeçmek anlamına gelir. Bu noktada, şunu sarsılmaz bir ilke olarak yerleştirmek ge-

rekir: kitle sendikalarından kendi kendini teslimiyetçi bir şekilde yalıtlamak, devrime ihanetle eşanlamlı olup, Dördüncü Enternasyonal üyeliği ile bağdaşmaz bir tutumdur.

Aynı zamanda Dördüncü Enternasyonal, sendikacıların ve sendikalizmin özelliği olan sendikaları putlaştırmayı kesinlikle red ve mahkum eder.

a) Sendikalar, görevleri, bileşimleri ve üye kayıt yöntemlerinden ötürü tamamlanmış bir devrimci programa sahip olamazlar; bu nedenle de, *parti*nin yerini alamazlar.

Geçiş çağının merkezi görevi, ulusal devrimci partilerin Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri olarak inşasıdır.

b) En güçlüleri de dahil olmak üzere, sendikalar, işçi sınıfının yüzde yirmisi ila yirmibeşinden fazlasını kucaklamamakta, bunlar da çoğunlukla en vasıflı ve yüksek ücretli kesimler olmaktadır. İşçi sınıfının daha fazla ezilen çoğunluğu ise ancak işçi hareketinin olağan dışı bir yükseliş döneminde mücadeleye çekilebilmekte ve bu da kesintili olmaktadır. Böylesi dönemlerde savaş vermekte olan tüm kitleyi kapsayan grev komiteleri, fabrika komiteleri ve nihayet Sovyetler türünden örgütler yaratmak gerekir.

c) Proletaryanın üst kesimlerini temsil eden örgütler olarak sendikalar, geçmiş tarihsel deneylerin de kanıtladığı gibi, İspanya'daki anarko-sendikalist sendikaların taze deneyleri de dahil, burjuva demokratik rejimler ile uzlaşmaya yönelik güçlü eğilimler gösterirler.[11] Keskin sınıf mücadelesi dönemlerinde, sendika yönetim aygıtları kit-

---

10- *Stalinist Bürokrasi.* Stalin'in Sovyetler Birliği'ndeki tutucu ve ayrıcalıklı sosyal tabakalardan oluşturduğu politik aygıt olarak otoriter yönetimin ve gerici politikasının sürdürülmesini sağladı.

Kapitalist mülkiyet ilişkilerine dönmediğinden Troçki, işçi devletinin emperyalist hükümetlere karşı kayıtsız şartsız savunulmasını, aynı zamanda iflas etmiş politikası ile kapitalizme dönüş tehlikesini güçlendiren Stalinist bürokrasiyi söküp atmak için bir politik devrimin gerektiğini savundu.

le hareketini zararsız kılmak için ona sahip çıkmayı hedeflerler. Bu daha şimdiden basit grevler, özellikle de burjuva mülkiyetinin temellerini sarsan fabrika işgalli kitle grevleri sırasında dahi ortaya çıkmaktadır. Burjuvazinin olağan dışı güçlüklerle karşılaştığı savaş ya da devrim dönemlerinde sendika önderleri çoğunlukla burjuva bakanları olurlar.

Bundan ötürü, Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri her zaman için yalnızca sendikaların aygıtını yenileyip kritik anlarda görenekçi memurların ve kariyeristlerin yerine cesaret ve kararlılıkla, mücadeleye hazır yeni önderler ileri sürmekle kalmamalı, gerekirse sendikaların tutucu aygıtıyla açık bir kopmadan sakınmaksızın, burjuva toplumuna karşı verilen kitle mücadelesinin görevlerine daha uygun düşen bağımsız militan örgütleri her elverişli fırsatta yaratmaya çalışmalıdırlar. Sekter hayaller beslemek uğruna kitle örgütlerine sırt çevirmek sorumsuzca bir hareket olduğu gibi, devrimci kitle hareketini açıkça gerici ya da kılık değiştirmiş tutucu ("ilerici") bürokratik kliklerin denetimine tabi kılmaya pasif olarak katlanmak da, ondan aşağı kalmayan bir suçtur. Sendikalar kendi başlarına bir amaç değil, yalnızca proleter devrim yolunda birer araçtırlar.

Fabrika komiteleri

Geçiş çağında, işçi hareketi, düzenli ve dengeli değil aksine ateşli ve patlayıcı bir karakter taşır, örgütsel biçimler de, sloganlar da hareketin bu niteliğine tabi kılınmalıdır. Önderlik vebadan kaçar gibi kalıp-

11- *Anarko-Sendikalizm.* Anarşizmin sendikal alanda tezahürü olarak, parlamenter eyleme ve politik partilere karşı çıkma görüşüne ek olarak işçi sınıfının kapitalizmin egemenliğinden kurtulması için bağımsız sendikaların yeterli olacağı anlayışını getirir. Anarko-sendikalistler, meslek ya da sanayi sendikalarınca yönetilen yeni bir sosyal düzen hayal ederler. Başlangıçta, anarko-sendikalisiler İspanyol solundaki en güçlü gruplaşmaydılar. Ancak Franko'ya karşı verilen mücadeleye önderlik edemeyerek sonuçta burjuva Halk Cephesi hükümetini desteklediler.

laşmış yaklaşımlardan kaçınmak, bizzat kitlelerin inisiyatifine dikkatle kulak vermek zorundadır.

Bu tür bir inisiyatifin en yeni ifadelerinden biri olarak *fabrika işgalli grevler* "normal" kapitalist işleyişin sınırlarını aşmaktadır. Grevci işçilerin taleplerinden bağımsız olarak, fabrikaların geçici işgalleri bir puta, kapitalist mülkiyete darbe indirmektedir. Her *fabrika işgalli grev*, fabrikada patronun kim olduğu sorusunu pratik bir biçimde ortaya koymaktadır: kapitalist mi, yoksa işçiler mi?

Fabrika işgalli grevlerin geçici olarak ortaya koyduğu bu soruna, *fabrika komiteleri* örgütsel bir ifade verirler. Bütün fabrikada çalışanlarca seçilen fabrika komitesi derhal yönetimin iradesine karşıt bir ağırlık oluşturur.

Ford türünden eski tip patronları, yani şu "kadiri mutlak" denen patronları eleştirerek, onları 'iyi", "demokratik" sömürücülerle kıyaslayan reformistlere karşı biz, her iki tür patrona karşı da mücadele merkezleri olarak fabrika komiteleri sloganını ileri süreriz.

Genel bir kural olarak sendika bürokratları kitleleri seferber etmeye yönelik her cesur adıma karşı gösterdikleri direnci fabrika komitelerinin yaratılmasına karşı da göstereceklerdir. Bununla birlikte, bu direnci kırmak, hareketin yayılımı oranında kolaylaşacaktır. "Sakin" dönemlerde eğer işyerinde tüm çalışanlar sendikalaşmışsa komite, sendikanın alışılmış organlarıyla resmen çakışacak; ancak kadrolarını yenileyip, işlevlerini genişletecektir. Ne var ki komitenin başlıca anlamı, onun, sendikaların genellikle ulaşamadığı işçi sınıfı kesimlerinin militan kurmayı haline gelebilmesidir. Devrimin en esirgemez taburları özellikle bu çok daha fazla ezilen kesimlerden oluşacaktır.

Komite ortaya çıktığı andan itibaren fabrikada fiili olarak bir *ikili iktidar* kurulur, özü itibariyle bu, geçiş durumunu sergiler; çünkü varlığında iki uzlaşmaz düzeni içermektedir: kapitalist ve proleter düzenlerini. Fabrika komitelerinin temel önemi burjuva ve proleter düzenleri arasında doğrudan bir devrim dönemine değilse bile bir dev-

rim öncesi döneme yolu açmasındadır. Fabrika komiteleri fikrinin yaygınlaştırılmasının ne zamansız ne de yapay olduğu, birçok ülkede yayılmış olan fabrika işgalleri dalgasıyla yeterince kanıtlanmaktadır. Bu türden yeni dalgalar yakın gelecekte kaçınılmaz olacaktır. Hazırlıksız yakalanmamak için fabrika komiteleri doğrultusunda kampanyaya zamanında başlamak gerekir.

"Ticari sırlar" ve sanayide işçi denetimi

Rekabete ve serbest ticarete dayalı liberal kapitalizm artık iyice geride kalmıştır. Yerini alan tekelci kapitalizm, pazarın anarşisini azaltmadığı gibi tam tersine ona özel çırpıntılı bir nitelik vermektedir. Faşistinden Sosyal Demokratına kadar, burjuva ve küçük burjuva eğilimlerin hemen hemen hepsince bugün için ekonomiyi "denetleme", devletin sanayiye "rehberlik" etmesi ve "planlamanın" gereği en azından sözde de olsa artık kabul ediliyor. Faşistler için bu, temelde askeri amaçlar için halkın "planlı" yağmalanması sorunudur. Sosyal Demokratlar ise anarşi okyanusunu kaşık dolusu bürokratik "planlama" ile kurutmaya hazırlanıyorlar. Mühendis ve profesörler "teknokrasi" üzerine makaleler yazıyorlar.[12] Demokratik hükümetler çekingen "düzenleme" deneylerinde büyük sermayenin aşılmaz sabotajıyla karşı karşıya kalıyorlar.

Sömürücüler ile demokratik "denetleyiciler" arasında var olan gerçek ilişkiyi en iyi niteleyen, sayın "reformcuların" tröstler ve onların "ticari sırları" eşiğinde saygıyla duraksamaları gerçeğidir. Burada, ticarete "karışmama" ilkesi egemendir. Birey olarak kapitalist ile

12- *Teknokrasi.* Dünya bunalımının ilk yıllarında, özellikle orta sınıflar içinde ilgi gören bir program ve hareketti. ABD ekonomisini ve parasal düzenini mühendisler ve teknik uzmanlar denetiminde düzenleyerek bunalımın üstesinden gelmeyi ve herkese iş sağlamayı öngörüyordu. Bütün bunlar da sınıf mücadelesi verilmeksizin veya devrim olmaksızın başarılacaktı. Sonradan hareket sol ve sağ kanatlara bölündü ve bunlardan sağ kanat faşist eğilimler geliştirdi.

toplum arasında tutulan hesaplar, kapitalistin sırrı olarak kalır; bunlar toplumu ilgilendiren şeyler değildir. Ticari "sırlar" ilkesi için gösterilen neden, liberal kapitalizm çağında olduğu gibi güya serbest rekabet oluyor. Gerçekte tröstlerin birbirinden gizledikleri hiçbir şey yoktur. Çağımızın ticari sırları, toplumun çıkarlarına karşı tekelci kapitalizmin ısrarla sürdürdüğü planın bir parçasıdır. "Aşırı sömürücülerin" egemenliğini sınırlamayı öngören planlar, toplumsal üretim araçlarının mülkiyetini ellerinde tutan özel kişilerin üretici ve tüketicilerden sömürü, soygun ve sahtekarlık mekanizmasını gizleyebildikleri sürece dokunaklı saçmalıklar olarak kalacaklardır. "Ticari sırlar"ın kaldırılması sanayinin gerçek denetimine yönelen ilk adımdır.

İşçilerin de kapitalistler kadar, fabrikanın, tröstün, tüm sanayi kolunun ve bir bütün olarak ulusal ekonominin "sırlarını" bilmeye hakları vardır. İlk olarak ve öncelikle, bankalar, ağır sanayi ve merkezileşmiş nakliyat göz önüne alınmalıdır.

İşçi denetiminin acil görevleri, tek tek ticari girişimlerden başlayarak toplumun alacak ve vereceklerini açıklamak, birey olarak kapitalistlerin ve bir bütün olarak sömürücülerin ulusal gelirden aldıkları gerçek payı saptamak, bankaların ve tröstlerin perde arkasından yürüttükleri anlaşma ve dolandırıcılıkları sergilemek ve nihayet toplumun tüm bireylerine insan emeğinin bilinçsizce harcanmasının kapitalist anarşi ve onun çıplak kâr amacının bir sonucu olduğunu açıklamaktır.

Burjuva devletinin hiç bir görevlisi, ona, arzu edilebilecek her türlü yetki verilse de bu işi yapamaz. Bütün dünya, Başkan Roosevelt ve Başbakan Blum'un kendi uluslarının "60" ve "200 ailesinin" entrikaları karşısındaki iktidarsızlıklarına tanık olmuştur.[13] Sömürücü-

13- *Amerika'nın 60 Ailesi.* (Vanguard Press, 1937) Ferdinand Lundberg'in ABD'de muazzam zengin 60 ailenin ekonomik oligarşisini belgesel olarak anlatan ve çıktığında büyük ilgi gören kitabı. Yazar, yapıtı *Zengin ve Aşırı Zengin* adıyla 1968'lere kadar getirdi. Buradaki "200 Aile" Fransa'daki ekonomik oligarşiyi tanımlamaktadır.

lerin direncini kırmak için proletaryanın kitle baskısı gereklidir. Halka içtenlikle bağlı, dürüst muhasebeci, bilim adamı, istatistikçi ve bu gibi uzmanlardan bir "teknokrat" olarak değil, bir danışman olarak yararlanarak üretimin gerçek denetimini yalnızca fabrika komiteleri getirebilir.

İşsizliğe karşı mücadele, *kamu hizmetleri*nin yaygın ve sıkı bir biçimde örgütlenmesi dışında düşünülemez. Kamu hizmetlerinin ise toplumun ve işsizlerin kendileri için sürekli ve ilerici bir anlamı olması ancak bu hizmetlerin uzun yılları kapsayan ve genel bir planın parçası olarak hazırlanmasıyla gerçekleşebilir. Bu plan çerçevesi içinde işçiler ekonomik kriz dolayısıyla kapatılan özel işyerlerinin kamu kuruluşları olarak yeniden işletilmelerini isteyeceklerdir. Bu durumda işçi denetiminin yerini doğrudan işçi yönetimi alacaktır.

Sömürenler değil sömürülenler açısından, en basit ekonomik plan bile işçi denetimi dışında, yani kapitalist ekonominin her açık ve gizli mekanizmasına işçiler nüfus etmeksizin gerçekleştirilemez. Ayrı işletmeleri temsil eden komiteler kongrelerde bir araya gelerek, tröstlere, sanayi kollarına, ekonomik yörelere ve nihayet ulusal sanayinin tümüne karşılık düşen komiteler seçmelidirler. Böylelikle işçi denetimi, *planlı ekonomi için bir okul* olur. Denetim deneylerine dayanan proletarya, millileştirilmiş sanayinin doğrudan yönetimine, o saat gelip çattığında, kendini hazırlamış olacaktır.

Bazen kendiliklerinden ve genellikle ücretleri düşürmenin gereğini göstermek için ticari defterlerini işçilerin önüne açmayı teklif eden çoğu kez alt ve orta tabakalardan kapitalistlere işçilerin verecekleri yanıt, müflis ya da yarı müflislerin tek tek muhasebe hesaplarıyla değil, fakat bir bütün olarak sömürücülerin defteri kebirleri ile ilgilendikleri olacaktır, işçiler yaşam koşullarının düzeyini, bizzat kendi düzenlerinin kurbanı olan tek tek kapitalistlerin gereksinmelerine göre ayarlayamazlar ve ayarlamak istemezler de. Görev, üretim ve dağıtım düzeninin bütününü daha onurlu ve işler bir temel üzerinde yeniden

örgütlemektir. Ticari sırların kaldırılması işçi denetiminin gerekli bir koşuluysa, denetimi de ekonominin sosyalist yönlendirilişi yolunda bir adımdır.

Bazı kapitalist grupların kamulaştırılması

Sosyalist kamulaştırma programı, yani burjuvazinin politik olarak devrilmesi ve ekonomik egemenliğinin tasfiyesi, şimdiki geçiş döneminde, koşullar gerektiğinde ulus için hayati önem taşıyan birçok kilit sanayi kolunun kamulaştırılması ya da burjuvazinin en asalak grubunun mülksüzleştirilmesi taleplerini öne sürmekten hiçbir durumda bizi alıkoymamalıdır.

Böylece saygıdeğer demokratların ABD'deki "60 aile" ve Fransa'daki "200 aile" diktatörlüğüne ilişkin dokunaklı savsaklamalarına yanıt olarak bu 60 ve 200 feodal kapitalist beyin mülksüzleştirilmesini talep ederiz.

Savaş sanayini, demiryollarını, en önemli hammadde kaynaklarını vs. tekelinde tutan şirketlerin yine aynı biçimde kamulaştırılmasını talep ederiz.

Bu taleplerle reformistlerin bulanık "millileştirme" sloganı arasındaki fark şurada yatmaktadır:

(1) Tazminat ödenmesini reddederiz;

(2) Millileştirmeye sözde taraftar gözüken ama gerçekte sermayenin aracı olan Halk Cephesi şarlatanlarına karşı kitleleri uyarırız;

(3) Kitleleri sadece kendi özdevrimci güçlerine güvenmeye çağırırız;

(4) Kamulaştırma sorununu işçi ve köylülerin iktidarı ele geçirme sorununa bağlarız.

Kamulaştırma sloganını yalnızca *propagandamızda* tüm yönleriyle açıklamakla yetinmeyip günlük *ajitasyonda* kısmi olarak ileri sürmeyi zorunlu kılan şey, farklı sanayi kollarının farklı gelişme düzeyinde olması, toplum yaşamında farklı bir yer işgal etmesi, sınıf mü-

cadelesinin farklı aşamalarından geçmesi gerçeğidir. Burjuvazinin genel mülksüzleştirilmesini yalnızca proletaryanın bir genel devrimci kabarışı gündeme getirebilir. Geçiş taleplerinin görevi proletaryayı bu sorunu çözmeye hazırlamaktır.

Özel bankaların kamulaştırılması ve kredi düzeninin devletleştirilmesi

Emperyalizm *finans kapitalin* egemenliği demektir. Tröst ve tekellerle yan yana ve çoğu kez onların da üzerinde, *bankalar* ekonominin gerçek komutasını ellerinde yoğunlaştırırlar. Bankaların yapısı, modern sermayenin tüm yapısının yoğun bir ifadesidir: *tekelleşme* eğilimleriyle *anarşi* eğilimlerini birleştirirler. Bir yandan teknoloji mucizelerini, dev kuruluşları ve güçlü tröstleri, öte yandan hayat pahalılığını, krizleri ve işsizliği örgütlerler. Egemen konumlarıyla bankaların, yağmacı kapitalistlerin ellerinde bırakılması halinde yıkıcı çalışmalarında birbirlerini tamamlayan tekelci despotizme ve kapitalist anarşiye karşı mücadelede tek bir ciddi adımın atılması olanaksızlaşır.

Tüm halkın gereksinmelerine uygun, mantıklı bir planın yanısıra, tek bir yatırım ve kredi düzenini yaratmak için bütün bankaları tek bir ulusal kurumda birleştirmek gereklidir. Ancak özel bankaların kamulaştırılması ve bütün kredi düzeninin elinde toplanmasıyla devlet salt kâğıt üzerinde ve bürokratik kaynaklar değil iktisadi plan için gerekli gerçek maddi kaynaklarla donanacaktır.

Bankaların kamulaştırılması hiç de küçük banka mevduatlarının kamulaştırılması demek değildir. Aksine, tek bir *devlet bankası* küçük mevduat sahiplerine özel bankalardan çok daha elverişli koşullar sağlayabilecektir. Aynı şekilde, ancak devlet bankası çiftçiye, esnafa ve küçük tüccara elverişli yani ucuz kredi koşulları sağlayabilir. Ancak daha da önemli olanı en başta ağır sanayi ve ulaşım olmak üzere, tek bir malı kurmayca yönetilen tüm ekonominin işçilerin ve bütün emekçilerin hayati çıkarlarına hizmet etmesi halidir.

*Bankaların devletleştirilmesi*nin bu yararlı sonuçlara varabilmesi ancak bizzat devlet iktidarının bütünüyle sömürücülerin elinden emekçilerin eline geçmesiyle mümkündür.

Grev gözcüleri, mücadelme birlikleri, işçi milisi, proletaryanın silahlanması

Fabrika işgalli grevler, kitlelerin yalnızca burjuvaziye değil fakat Dördüncü Enternasyonal dahil, işçi örgütlerine de yönelttiği ciddi bir uyarıdır. 191920'de İtalyan işçileri kendi inisiyatifleriyle fabrikalara el koyarak "önderlerine" yaklaşan sosyal devrimin haberini verdiler, "önderler" bu belirtileri önemsemediler. Sonuç faşizmin zaferi oldu.[14]

İşgalli grevler, henüz fabrikaların İtalyan usulü ile ele geçirilmesi değillerse de, bu yolda atılmış kesin bir adım oluşturmaktadırlar. Bugünkü kriz sınıf mücadelesini bir tepe noktaya çıkarabilir ve hesaplaşma anını yakınlaştırabilir. Ama bu, devrimci bir durumun bir anda oluştuğu anlamına gelmez. Gerçekte, gelişimi süregiden bir dizi

---

14- Troçki'nin en önemli katkılarından biri, Mussoli'nin 1922'de başarısı ile başlayan faşizmin zaferinin çözümlenmesi olmuştur. Genelde daha barışçı yöntemlerle egemenliğini sürdürmeyi tercih eden kapitalist sınıf için faşizmin, son ko. olduğuna işaret etti.

Faşist hareketin özü, aşırı ve uzun bir toplumsal bunalım döneminde, halkın küçük burjuva kesimlerinin ve lumpenproletaryanın seferberliğidir. Bu seferberliğin amacı, işçi sınıfı örgütlerinin ve gücünün ezilmesidir. Faşizm tehlikesine karşı çıkabilmek için Troçki bütün işçi sınıfı örgütlerinin birleşik cephesini, işçi savunma komitelerini ve işçi sınıfının ekonomik ve politik alanlardaki kazançlarının militan savunmasını ileri sürdü. Troçki'nin birleşik cephe programı Hitler'in 1933'deki zaferinden önce Stalinstlerin Almanya'da uyguladıkları "Üçüncü Dönem" ültrasol politikasıyla, İspanya'da Franko'nun zaferinin tamamlandığı 1939 tarihine dek uyguladıkları Halk Cephesi politikalarının bir karşıtıdır. Faşizme karşı mücadelede Trocki'nin programı üzerine daha geniş bilgi için bak: "Faşizme Karşı Mücadele" (Yazın yay).

çalkantıyla belirlenir. Bunlardan biri de fabrika işgalli grevler dalgasıdır. Dördüncü Enternasyonal kesimlerinin sorunu, proletarya öncüsünün çağımızın genel niteliği ve gidiş yönünün anlamasında yardımcı olmak, giderek daha kararlı sloganları ve militan örgütsel önlemleri kitle mücadelelerine vaktinde katmaktır.

Proletaryanın mücadelesinin keskinleşmesi, sermayenin karşısaldırı yöntemlerinin de keskinleşmesi demektir. Yeni fabrika işgalli grevler dalgası karşısında burjuvazinin kararlı karşı önlemler alabileceği ve alacağı açıktır.

Büyük tröstlerin kurmaylarınca ön hazırlık çalışmaları halen yapılmaktadır. Yazık devrimci örgütlere, yazık proletaryaya tekrardan hazırlıksız yakalanırsa!

Burjuvazi hiçbir yerde yalnızca resmi polis ve orduyla yetinmez.ABD'de "barış" zamanlarında bile burjuvazi fabrikalarda grev kırıcılarından taburlar ve silahlı özel çeteler beslemektedir. Buna şimdi çeşitli Amerikan Nazi çetelerini de katmak gerekir. Fransız burjuvazisi tehlikenin ilk belirtisinde yarı yasal ve yasa dışı faşist kolları ordu içinde dahi seferber etti. İngiliz işçilerinin baskısının artması ile derhal Mosley'in kara gömlekliler çetesi iki, üç. on karına çıkıp işçilere karşı kanlı bir seferberliğe girişecektir. Burjuvazi çağımızda sınıf mücadelesinin kaçınılmaz biçimde iç savaşa dönüşme eğilimini aklından çıkarmamaktadır, İtalya, Almanya, Avusturya, ispanya, diğer ülkelerin örnekleri, sermayenin kodamanlarına ve uşaklarına proletaryanın resmi önderlerinden çok daha fazlasını öğretmiştir.

İkinci ve Üçüncü Enternasyonal politikacıları ve sendika bürokratları burjuvazinin özel ordularını bilinçli olarak görmemezlikten gelmektedirler; aksi takdirde burjuvazi ile ittifaklarını yirmidört saat bile sürdüremezlerdi. Reformistler, işçilere sistemli olarak demokrasinin kutsallığının en iyi biçimde teminat altına alınması için, burjuvazinin tepeden tırnağa silahlı, işçilerin ise silahsızlandırılmış olmaları gerektiği görüşünü aşılamaktadırlar.

Dördüncü Enternasyonal'in görevi bu tür kölece politikaya kesinlikle son vermektir. Küçük burjuva demokratları Sosyal Demokratlar, Stalinistler, Anarşistler de dahil olmak üzere gerçekte giderek faşizme daha da alçakça teslim oldukça, faşizme karşı mücadele konusunda feryatlarını yükseltmektedirler. Ancak milyonlarca emekçinin desteğini ardında hisseden silahlı işçi birlikleri faşist çetelere karşı başarı ile karşı çıkabilir. Faşizme karşı mücadele liberal yazı işleri müdürlerinin bürolarında değil, fabrikalarda başlar ve sokaklarda son bulur. Fabrikalardaki grev kırıcıları ve özel silahlı muhafızlar faşist ordunun temel çekirdekleridir. *Grev gözcüleri* ise proleter ordusunun temel çekirdekleridir. Kalkış noktamız bu olmalıdır. Her grev ve yürüyüşle ilgili olarak *işçi özsavunma grupları* yaratmanın gereğini yaymak zorunludur. Sendikaların devrimci kanatlarının programına bu sloganı yerleştirmek gerekir. Olanaklı her durumda, gençlik gruplarıyla başlayarak özsavunma grupları örgütlemek, onlara silah kullanmasını öğretmek ve alıştırmak zorunludur.

Kitle hareketinin yeni bir kabarışı bu birimleri artırmakla kalmamalı, bunları mahalle, şehir ve bölgelere göre birleştirmelidir. işçilerin grev kırıcılarına, gangster çetelerine ve faşistlere olan haklı nefretine örgütsel bir ifade vermek zorunludur, işçi örgütlerinin, toplantılarının ve yayınlarının dokunulmazlığının tek ciddi teminatı olarak *işçi milisi sloganını* ileri sürmek zorunludur.

Her zaman için kitlelerin özdeneyimi temelinde böylesi sistemli, kararlı, yorulmak bilmez, cüretli ajitasyon ve propaganda çalışmalarının yardımıyla ancak, kitlelerin bilinçlerindeki uysal ve pasif geleneklerin kökünü kazımak; tüm emekçilere örnek olabilecek yiğit savaşçı müfrezeleri eğitmek; karşı devrim çetelerini bir dizi taktik yenilgiye uğratmak; sömürülen ve ezilenlerin özgüvenini arttırmak; küçük burjuvazinin gözünde faşizmi gözden düşürmek ve proletaryaya iktidarın fethine giden yolu açmak olanaklıdır.

Engels, devleti "silahlı adam" birlikleri olarak tanımlardı. *Prole-*

taryanın silahlanması kurtuluş için mücadelesine eşlik eden zorunlu bir unsurdur. Proletarya dilediğinde silahlanmanın yolunu ve araçlarını bulacaktır. Bu alanda da önderlik elbette ki Dördüncü Enternasyonal'in kesimlerine düşmektedir.

İşçilerin ve köylülerin ittifakı

Sanayi işçisinin kırdaki silah arkadaşı ve karşılığı tarım işçisidir. Bunlar, bir ve aynı sınıfın birer parçasıdırlar. Çıkarları ayrılmaz. Sanayi işçisinin geçiş talepleri programı bazı değişikliklerle aynı zamanda tarım proletaryasının programıdır.

Köylüler (çiftçiler) ayrı bir sınıf oluştururlar: onlar kır küçük burjuvazisidir. Yarı proleterlerden sömürücü unsurlara değin, küçük burjuvazi, değişik tabakalardan oluşur. Buna uygun olarak, sanayi proletaryasının politik görevi sınıf mücadelesini kıra taşımaktır. Ancak bu şekilde müttefiklerini düşmanlarından ayırdedebilecektir.

Her ülkenin ulusal gelişmesinin özellikleri en belirgin ifadesini köylülerin ve bir dereceye kadar kent küçük burjuvazisinin (esnaf ve zanaatkarlar) toplumsal konumunda bulur. Çünkü bu sınıflar, sayısal olarak ne kadar çok olsalar da esasta, kapitalizm öncesi üretim biçimlerinin kalıntılarının temsilcileridirler. Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri köylüleri (çiftçileri) ve kent küçük burjuvazisini ilgilendiren ve her ülkenin koşullarına uyan bir geçiş talepleri programını mümkün olan en somut biçimde işleyip geliştirmelidir, ileri işçiler gelecekteki müttefiklerinin sorularına açık ve somut yanıtlar getirmeyi öğrenmelidirler.

Köylü "bağımsız" bir küçük üretici olarak kaldıkça ucuz krediye, satın alabileceği fiyatlarda tarım araçlarına ve gübreye, elverişli ulaşım olanaklarına ve tarımsal ürünleri için pazarın dürüstçe örgütlenmesine ihtiyacı vardır. Fakat bankalar, tröstler ve tüccarlar köylüyü her yönden soymaktadırlar. Ancak köylülerin kendileri işçilerin de yardımıyla bu soygunu önleyebilirler. *Küçük çiftçilerce seçilen komi-*

teler ülke çapında oluşmalı, işçi komiteleri ve banka çalışanları komiteleri ile birlikte tarımı etkileyen ulaşım, kredi ve ticaret işlerinin denetimini ellerine almalıdırlar.

İşçilerin sözde "aşırı" taleplerine değinen büyük burjuvazi, *mal fiyatları* sorununu sahtekarca kullanarak gerek kent küçük burjuvazisiyle işçileri, gerekse de işçi ve köylüleri de birbirinden koparmaya çalışmaktadır. Köylü, zanaatkâr ve küçük tüccar; sanayi işçisi, büro ve kamu hizmetlileri gibi fiyat artışlarına karşılık düşen bir ücret artışı talep edemezler. Hayat pahalılığına karşı resmi bürokratik mücadele kitleler için sadece bir aldatmacadır. Fakat köylüler, zanaatkârlar ve tüccarlar tüketici niteliklerinden dolayı işçilerle omuz omuza fiyat tayini politikasına girmelidirler. Üretim, ulaşım ve ticaret maliyetlerinden yakınan kapitalistlere, tüketiciler şunu söylemelidir: "bize defterlerinizi gösterin, fiyat saptamasını denetlemek istiyoruz". Bu denetimin organları fabrika, sendika, kooperatif, çiftçi örgütleri, "sokaktaki adam", ev kadınları vb temsilcilerinden oluşan *fiyat denetim komiteleri* olmalıdır. Böylelikle işçiler yüksek fiyatların gerçek nedeninin yüksek ücretler değil fakat kapitalistlerin fahiş kârları ve kapitalist anarşinin sahte masrafları olduğunu köylülere gösterebileceklerdir.

Toprağın millileştirilmesi ve tarımın kolektifleştirilmesi programı, daha baştan küçük çiftçinin mülksüzleştirilmesine ve zoraki kolektifleştirilmesine olasılık vermeyecek bir biçimde hazırlanmalıdır. Köylü olanaklı veya gerekli gördüğü sürece kendi tarlasının sahibi kalacaktır. Köylülerin gözünde sosyalizmin programının itibarını iade etmek için, köylü ve işçilerin çıkarlarınca değil, bürokrasinin çıkarlarınca dayatılan Stalinist kolektifleştirme yöntemlerini amansızca sergilemek gereklidir.[15]

Mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesi aynı şekilde *zanaatkar* ve *küçük esnafın* malına zorla el konulması anlamına gelmez. Aksine, bankaların ve tröstlerin işçilerce denetimi ve dahası bu kuruluşların millileştirilmesi, kent küçük burjuvazisine, tröstlerin denetimsiz

egemenliği altında olduğundan kıyaslanmaz derecede daha elverişli kredi alım ve satım koşulları sağlayabilir: özel sermayeye bağımlı olmanın yerini, devlete bağımlılık alacaktır ve emekçiler de devletin denetimini kendi ellerinde tuttukları ölçüde, devlet de küçük ortaklarının ve görevlerinin gereksinimlerine daha hassas davranacaktır.

Sömürülen köylünün ekonominin değişik alanlarının denetimine fiilen katılması, ona toprağın kolektif olarak işletilmesine geçişin kendisi için daha kârlı olup olmayacağına bunun ne zaman ve ne ölçüde gerçekleştirileceğine karar vermesini sağlayacaktır. Sanayi işçisi, kendini, sendikalar, fabrika komiteleri ve en önemlisi işçi ve köylü hükümeti aracılığıyla köylüye bu yolda her türlü işbirliğini göstermekle yükümlü sayar.

"Orta" sömürücüler de dahil bütün sömürücülere karşı genel olarak "orta sınıflara" değil, fakat kent ve kır küçük burjuvazisinin sömürülen tabakalarına proletaryanın önerdiği ittifak, zorlamaya değil yalnızca özgür kabullenişe dayanır ve özel bir "anlaşma" ile pekiştirilmelidir. Bu "anlaşma", her iki tarafça gönüllü olarak kabul edilen geçiş talepleri programıdır.

Emperyalizm ve savaşa karşı mücadele

Dünyanın genel görünümü ve dolayısıyla her ülkenin iç politika yaşamı dünya savaşı tehdidinin etkisi altındadır. Yaklaşan felaket en geniş insan yığınları arasında şiddetli; endişe yaymaktadır.

"Komünist Enternasyonal" bugün şovenizmin bayraktarlığını yürüttüğü için, İkinci Enternasyonal de çok daha güvenli bir biçimde

---

15- Stallrust Kolektifleştirme Yöntemleri. Troçki'nin sanayileşme programıyla alay ettikten sonra 1927'de kulakların "tahıl grevi" ile karşı karşıya kalan Stalin, aniden aynı programı benimsedi. Hazırlıksız olduğundan bu hamle budalaca hatalara neden olmakla kalmayıp, insafsızca kolektifleştirmeyi de beraberinde getirdi. Bu amansızca tedbirlere karşı gelişen köylü muhalefeti ülkeyi felaketin ucuna getirdi. .

1914'deki ihanet politikasını tekrarlamaktadır.[16] Savaş tehlikesinin belirginleşmesiyle birlikte Stalinistler, küçük burjuva ve burjuva pasifistlerini bile bir hayli geride bırakarak sözde "ulusal savunma"nın en önde gelen savunucuları oldular. Bunun tek istisnası faşist ülkelerdir, yani kendilerinin hiçbir rolünün olmadığı ülkeler. Bunun içindir ki savaşa karşı devrimci mücadele bütünüyle Dördüncü Enternasyonal'in omuzlarına yüklenmektedir.

Bu soruna ilişkin BolşevikLeninst politika, Enternasyonal Sekreterliği'nin tezinde (*Savaş ve Dördüncü Enternasyonal*, 1934) açıklanmıştır ve bugün için de tüm geçerliliğini korumaktadır, önümüzdeki dönemde devrimci partinin başarısı her şeyden önce savaş sorununa ilişkin politikasına bağlıdır. Doğru bir politika şu iki öğeden, emperyalizm ve emperyalist savaşlara karşı uzlaşmaz tutum ve kitlelerin kendi deneylerine dayanma yeteneğinden oluşur.

Burjuvazi ve onun ajanları her şeyden çok savaş sorununda "tarafsızlık", "kolektif güvenlik", "barışı korumak için silahlanma", "faşizme karşı mücadele", "ulusal savunma" gibi soyutlamaları, genel formülleri ve dokunaklı cümleleri halkı aldatmak için kullanmaktadırlar. Bütün bu formüller sonuçta, savaş sorununun, yani halkın kaderinin, halka karşı bütün entrika ve oyunlarıyla birlikte, emperyalistlerin, onların hükümetlerinin, kurmaylarının, diplomasilerinin, eline bırakıldığı gerçeğine indirgenir.

16- Terimi, Nicolas Chauvin adında aşırı yurtsever ve Napolyon'a bağlı bir askerin adından gelir. Marksistler bu terimi emperyalizmin savaş çabalarına verilecek herhangi bir desteği tanımlamak için kullanırlar. Birinci Dünya Savaşı sırasında, ikinci Enternasyonal şovenist konumunu "sınıfların ulusal dayanışması sınıf mücadelesinden önemlidir" dogması ile haklı göstermeğe çalıştı. ("Savaş ve *Dördüncü Enternasyonal*" Leon Troçki'nin Yazıları (193334) Pathfinder Press).

Lenin, Troçki ve Luxemburg gibi enternasyonalistler "yenilgi taraftarı" bir tavır alarak "ulusal savunma"nın gerçekte yalnızca egemen sınıfın çıkarlarının savunulması olduğuna işaret ettiler.

Dördüncü Enternasyonal faşist saflarda "onur", "kan" ve "ırk"la aynı rolü demokratik saflarda oynayan bütün bu tür soyutlamaları nefretle reddeder. Ancak nefret yeterli değildir. Kitlelerin bu aldatıcı soyutlamaların somut özünü, kriterler, sloganlar ve geçiş talepleri aracılığıyla kavramalarına yardımcı olmak zorunludur.

"*Silahsızlanma?*"– Ama asıl sorun kimin kimi silahsızlandıracağıdır. Savaşı engelleyebilecek ya da son verecek biricik silahsızlanma burjuvazinin işçilerce silahsızlandırılmasıdır. Ancak burjuvaziyi silahsızlandırmak için işçilerin kendileri silahlanmalıdırlar.

"Tarafsızlık?"– Ama proletarya Japonya ile Çin veya Almanya ile SSCB arasındaki savaşta hiçbir şekilde tarafsız değildir. "O halde bundan kasıt Çin ve SSCB'nin savunulması mıdır?" Elbette! Ama bu savunma, eninde sonunda Çin'i de SSCB'ni de boğmaya niyetli olan emperyalistler aracılığıyla yapılamaz.

"Anayurdun savunulması?"– Ama bu soyutlamadan burjuvazinin anladığı kendi kârlarını ve talanlarını savunmaktır. Anayurdu yabancı kapitalistlerden korumaya hazırız, yeter ki ilkin kendi kapitalistlerimizin elini ayağını bağlayarak başkalarının anayurtlarına saldırmaları engellenmiş, kendi ülkemizin işçi ve köylüleri ülkenin gerçek hakimleri haline gelmiş, ülkenin zenginliği ufacık bir azınlığın elinden halkın eline geçmiş ve ordu sömürenler yerine sömürülenlerin bir silahı olmuş olsun.

Bu temel fikirleri, olayların gidişine ve kitlelerin düşüncelerinin yönelişine göre daha somut ve özgül görüşlerle açıklamasını bilmek gerekir. Ayrıca, diplomatın, profesörün, gazetecinin pasifizmini, marangozun, tarım işçisinin, hizmetçi kadının pasifizminden kesinlikle ayırt etmek gerekir. Birinde pasifizm, emperyalizm için bir örtü, diğerinde ise emperyalizme olan güvensizliğin bulanık ifadesidir.

Küçük bir köylü veya işçi anayurdun savunulmasından sözettiğinde evini barkını ve diğer aileleri istiladan, bombalardan ve zehirli gazlardan korumayı kasteder. Kapitalistin ve gazetecisinin anayur-

dun savunulmasından anladığı, sömürge ve pazarların fethedilmesiyle dünya gelirinden "ulusal gelir" payının yağma ile arttırılmasıdır. Burjuva yurtseverliği ve pasifizmi baştan sona bir aldatmacadır. Ezilenlerin pasifizminde ve hatta yurtseverliğinde ilerici bir öz vardır, bunu yakalayıp gerekli devrimci sonuçları çıkarmasını bilmek gerek. Bu iki tür pasifizm ve yurtseverlik birbirine karşıt hale getirilmelidir.

Kalkış noktası olarak bu yaklaşımları benimseyen Dördüncü Enternasyonal, kitleleri belirli bir derecede etkin politikaya çekebilecek, eleştirilerini uyandıracak ve burjuvazinin oyunları üzerinde denetimlerini güçlendirecek her talebi, hatta bu talepler yetersiz bile olsa destekler.

Bu bakış açısıyla, örneğin Amerikan kesimimiz, savaş ilanı sorununa ilişkin bir referandum önerisine eleştirel desteğini verir.[17] Biliyoruz ki tek başına hiçbir demokratik reform egemen çevrelerin, istediklerinde savaşı başlatmasını engelleyemez. Bu uyarıyı açıkça yapmak gereklidir. Kitlelerin, önerilen referanduma ilişkin yanılsamaları ne olursa olsun işçilerin ve köylülerin referandumu desteklemesi, onların burjuva hükümetine ve parlamentosuna olan güvensizliklerini yansıtır. Sahte umutları desteklemeden ve bağışlamadan, sömürülenlerin sömürücülere duydukları ilerici bir niteliği olan bu güvensizliği var gücümüzle desteklememiz gereklidir. Referandum ha-

17- Ludlow Önergesi. ABD Anayasasında, savaş ilanından önce derhal referandum yapılmasını zorunlu kılan bir değişiklik önergesiydi. Adını, kararı Kongre'ye sunan ilk kişi olan Louis Ludlow'dan alıyordu. Ludlow önergeyi verirken, Senatör La Koliette de benzer bir kararı Senato' ya sunuyordu. 10 Ocak 1938'de Meclis kararı onayladı. Aynı hafta oylamadan önce, Callup'un yaptığı kamuoyu araştırması Amerikan halkının %72' sinin önergeyi desteklediğini saptadı. Sosyalist işçi Partisi de, Ludlow önergesini kendi geçiş talepleri programına uygun bir bağlamda destekledi ve "Savaş kararını halk vermelidir" sloganını kullanarak, bu tür bir halk oylaması yönünde ajitasyon kampanyasına girişti.

reketinin yaygınlaşması ölçüsünde burjuva pasifistleri bir an önce hareketten çekilecekler; Komintern'in hainleri tam olarak itibarlarını yitirecekler ve emekçilerin emperyalistlere karşı duydukları güvensizlik o ölçüde keskinleşecektir.

Aynı noktadan hareketle, onsekiz yaşındaki her erkek ve kadına oy hakkı verilmesi talebini ileri sürmek gereklidir. Yarın "anayurt" için ölmeleri isteneceklerin bugün seslerini duyurma hakları olmalıdır. Savaşa karşı mücadele herşeyden önce *gençliğin devrimci seferberliği* ile başlamalıdır.

Savaş sorununa bütün açılardan, belli bir anda kitlelerin karşısına çıktığı her yandan ışık tutmak gerekir.

Savaş özellikle savaş sanayii için, dev bir ticari girişimdir. Dolayısıyla, "60 aile" bir numaralı yurtsever ve savaşın baş kışkırtıcısıdır. Savaş sanayi üzerine işçi denetimi savaş "imalatçılarına" karşı mücadelede ilk adımdır.

Reformistlerin askeri kârlara vergi sloganına karşılık ileri sürdüğümüz sloganlar, savaş kârlarına el konulması ve *savaş için üretim yapan işletmelerin mülksüzleştirilmesi*dir. Fransa gibi askeri sanayinin "millileştirildiği" yerlerde *işçi denetimi* sloganı geçerliliğini tümüyle korur. Proletaryanın bireysel burjuvaya duyduğu güven ne kadar azsa, burjuvazinin devletine duyduğu güven de o kadar azdır.

Burjuva hükümetine ne tek bir insan ne de tek bir kuruş!

Silahlanma programı değil, yararlı bir kamu hizmetleri programı.

İşçi örgütlerinin askerpolis denetiminden tam bağımsızlığı.

Halkın arkasından planlar yapan açgözlü ve acımasız emperyalist kliğin halkın kaderini tayin etmesine kesin bir son vermeliyiz. Buna uygun olarak taleplerimiz:

Gizli diplomasinin tamamen kaldırılması; işçiler ve köylüler her anlaşma ve antlaşmadan haberdar olmalıdır.

İşçi ve köylü komitelerinin doğrudan denetimi altında işçi ve köylülerin silahlandırılması ve askeri eğitimi.

İşçi örgütlerince seçilen emekçilerden subayların yetiştirilmesi için askeri okulların kurulması.

Düzenli ordunun, yani kışlanın yerini, fabrikalara, madenlere, köylülere vb. kopmaz bir biçimde bağlı halk milislerinin alması.

Emperyalist savaş, burjuva yağmacı politikasının devamı ve keskinleşmesidir. Proletaryanın savaşa karşı mücadelesi sınıf mücadelesinin devamı ve keskinleşmesidir. Savaşın başlaması sınıflar arasındaki durumu ve kısmen de aralarındaki mücadelenin araçlarını değiştirir; ama amacını ve temel seyrini değiştirmez.

Emperyalist burjuvazi dünyaya egemendir. Dolayısıyla yaklaşan savaş temelde bir emperyalist savaş niteliği taşıyacaktır. Bu nedenledir ki uluslararası proletaryanın politikasının temel içeriği de emperyalizme ve onun savaşına karşı mücadeledir. Bu mücadelede esas ilke: "Baş düşmanımız *kendi öz* ülkemizdedir", veya "*kendi* (emperyalist) hükümetimizin yenilgisi ehveni serdir."

Ancak dünyadaki her ülke emperyalist bir ülke değildir. Aksine çoğu emperyalizmin kurbanıdır. Bazı sömürge ve yarısömürge ülkeler kuşkusuz ki savaşı esaret boyunduruğundan kurtulmak için bir fırsat bileceklerdir. Onlarınki emperyalist değil kurtuluş savaşı olacaktır. Ezilen ülkelerin ezenlere karşı savaşlarında onlara yardımcı olmak uluslararası proletaryanın görevi olacaktır. Aynı görev, SSCB'ne ve savaş öncesi veya savaş sırasında doğacak işçi devletlerine karşı da geçerlidir, işçi devletlerine ve sömürge ülkelere karşı verdikleri savaşta her emperyalist hükümetin yenilgisi, en ehveni şer olandır.

Ancak emperyalist ülkelerin işçileri, antiemperyalist ülkelere belirli zamanlarda iki ülke arasındaki diplomatik ve askeri ilişkiler nasıl olursa olsun kendi hükümetleri aracılığıyla yardım edemezler. Hükümetler, kendilerini geçici ve sorunun özünden dolayı güvenilmez bir ittifak içinde bulurlarsa, o zaman emperyalist ülke proletaryası kendi hükümetine sınıfsal muhalefetini sürdürür ve emperyalist olmayan

"müttefik"ini *kendine özgü* yöntemlerle, yani uluslararası sınıf mücadelesi *yöntem*leriyle (sömürge ülkedeki işçi devletî lehine ve aynı zamanda onların hain müttefiklerine karşı ajitasyon; bir durumda boykot ve grevlerin reddi; bir durumda boykot ve grevler vs.) destekler.

Bir savaşta SSCB'ni ya da bir sömürge ülkeyi desteklerken, proletarya hiçbir şekilde ne sömürge ülkenin burjuva hükümeti ile ne de SSCB'deki Thermidor bürokrasisi ile dayanışma içine girer.[18] Aksine her ikisine de karşı tam bağımsızlığını korur. Haklı ve ilerici bir savaşa yardımcı olarak devrimci proletarya sömürgelerdeki ve SSCB'deki işçilerin sempatisini kazanır, Dördüncü Enternasyonal'in orada otorite ve etkisini güçlendirir ve sömürge ülkedeki burjuva hükümetin ve SSCB'deki gerici bürokrasinin devrilmesine o oranda yardımcı olur.

Savaşın başlangıcında Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri kaçınılmaz olarak kendilerini tecrit olmuş hissedeceklerdir; her savaş ulusal kitleleri gafil avlayarak onları hükümet aygıtının yanma iter. Enternasyonalistlerin akıntıya karşı mücadele etmeleri gerekecektir. Bununla birlikte, yeni savaşın getireceği yıkım ve sefalet, daha ilk aylardan 191418"in kanlı dehşetini kat kat geride bırakarak kısa zamanda kitleleri sarsacaktır. Kitlelerin hoşnutsuzluğu ve isyanı sıçramalı olarak artacaktır. Dördüncü Enternasyonal' in kesimleri devrimci dalganın başını çekeceklerdir. Geçiş talepleri programı yakıcı gün-

18- "Thermidor" ayı, Fransız Burjuva Devrimi'nin kabul ettiği yeni takvime göre, Robespierre önderliğinde radikal Jakobinlerin devrim saflarındaki gerici kanat tarafından devrildiği tarihtir; ancak bu tepki eski feodal rejime dönülmesi noktasına varmamıştır. Bu değişime ilişkin en kesin tarih 27 Temmuz 1974'de Robespierre'in idamıdır. Troçki bu terimi tutucu Stalinist bürokrasinin devletleştirilmiş mülkiyet ilişkileri çerçevesinde iktidarı gaspedişini belirtmek için tarihsel bir benzerlik olarak kullanmıştır. Bu sorunun en son ve en gelişkin çözümlemesi Troçki'nin 1935'de yazdığı "işçi Devleti, Thermidor ve Bonapartizm" yapıtında bulunabilir.(Sovyet Devletinin Sınıf Karakteri, içinde, Enternasyonal Yayınları).

cellik kazanacaktır. Proletaryanın iktidarı ele geçirmesi sorunu bütün heybeliyle ortaya dikilecektir.

İnsanlığı yıkımlara uğratıp kana boğmadan önce kapitalizm, tüm dünyayı ulusal ve ırkçı nefretin zehirli dumanlarıyla kirletir. Bugün *Yahudi düşmanlığı* can çekişen kapitalizmin çalkantılarının en zararlılarından biridir.

Irkçı önyargıların köklerini ve ulusal küstahlığın ve şovenizmin, özellikle Yahudi düşmanlığının her biçimi ve çeşidini uzlaşmasızca sergilemek emperyalizme ve savaşa karşı verilen mücadelenin en önemli parçası olarak Dördüncü Enternasyonalin bütün kesimlerinin günlük çalışmalarının kapsamına alınmalıdır. Temel sloganımız, *"Dünya işçileri Birlesiniz!"* olarak kalır.

İşçi-Köylü Hükümeti

"İşçi ve köylü hükümeti" formülü ilk kez Bolşeviklerin 1917'deki ajitasyonunda gündeme geldi ve Ekim Devrimi'nden sonra da kesinlikle kabul edildi. Aslında bu, yerleşmiş olan proletarya diktatörlüğünün popüler tanımlanışından başka birşey değildi. Bu tanımlamanın önemi, Sovyet iktidarının temelinde yer alan *proletarya ve köylü sınıfının ittifakı* fikrini önplana çıkarmasındadır.

Tarihe gömülmüş "proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü" formülünü kötü taklitçiler döneminin Komintern'i canlandırmaya yeltendiğinde, "işçi ve köylü hükümeti" formülüne tamamıyla

19- Epigonlar. Önderlerinin öğretilerini çarpıtan müritlerdir. Troçki bu terimi Leninist olduklarını iddia eden Stalinistler için kullanmaktadır.
Demokratik Diktatörlük. 1917 öncesinde, Lenin bir sonraki Rus Devriminin burjuva demokrasisi sınırları içinde, işçi ve köylü temeline dayalı olacağı görüşündeydi. 1917' de bu görüşün yerine köylülerin desteğinde proletarya diktatörlüğü (işçi devleti) perspektifini ileri sürdü. "Proletarya"nın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü sorusu üzerine Lenin'in görüşlerindeki evrimi Troçki "Sürekli Devrim" yapıtında ve aynı zamanda "Rus Devrimi üç Anlayış" adlı makalesinde çizmektedir.

değişik, yalnızca "demokratik" yani burjuva bir içerik vererek proletarya diktatörlüğüne karşıt bir öneri olarak ortaya koydu.[19] Bolşevik-Leninistler "işçi ve köylü hükümeti" sloganının burjuva-demokratik yorumlanışına karşı çıktılar.. O zaman ve şimdi de belirtirler ki proletarya partisi burjuva-demokratik sınırların ötesine adım atmayı reddettiğinde, köylülükle ittifakı düpedüz sermayenin desteklenmesine dönüşür; 1917'de Menşevik ve Sosyal Devrimciler, 1925-27'de Çin Komünist Partisi ve şimdi de İspanya, Fransa ve diğer ülkelerdeki "Halk Cepheleri" örneklerinde olduğu gibi.[20]

20- Gerçek anlamı "azınlık" olan Menşevik sözcüğü, Rus Sosyal Demokrat Partisi içinde Julius Martov önderliğinde 1903'de Lenin' e muhalefet eden bir grubu tanımlamaktadır. Sonradan reformist sosyalistleri tanımlamak için kullanılmıştır. Menşevikler, Kari Marx'a bağlılık iddia etmekte, ancak çarlığın devrilmesi ve "demokratik cumhuriyet" in kurulabilmesi için işçi sınıfının ilerici burjuvaziyle ittifakının gerektiği görüşünde idiler. Sosyal Devrimciler, ya da Sosyal Devrimci Parti, 1900'da kuruldu; 19011902'de önceki tüm Narodnik (popülist) akımların politik ifadesi olarak ortaya çıktı. 1917 Devriminden önce köylülük içinde en etkin olan partiydi. Sağ kanadı Kerenski'nin önderliğindeydi. Sol Sosyal Devrimciler Ekim Devrimi'nden hemen sonra Bolşeviklerle bir koalisyon hükümetinde» yer aldılar, ancak kısa zamanda "soldan" muhalefete geçerek karşı devrimci eylemler örgütledilet.

ikinci Çin Devrimi'nde (192527), Komintern'in Stalin ve Buharin'den oluşan önderliği, Çin Komünist Partisi'nin işçi sınıfının ve köylülüğün bağımsız seferberliğini inkar ederek bunun yerine çabalarını Sun YatSen tarafından kurulan ve bir küçük burjuva partisi olan Komintang'ı iktidara getirmek yönünde yoğunlaştırmasında ısrar etli. Bu Komintang'a tabı kılma politikası, Komintern'in ÇKP üyelerinin kitlelerle olan bağımsız bağlarını koparark bireyler olarak Komintang'a katılmaları yolundaki talimatıyla daha da feci sonuçlar doğurdu. 1926'da Kominıang Komintern'e "sempatizan parti" olarak kabul edildi. Nisan 1927'de Komintang'ın lideri olarak Sun Yat Sen'i izleyen Çan Kay Şek komünist partili müttefiklerine sırtını dönerek Şanghay'da binlerce devrimci işçi ve köylüyü kıtletti.

1917 Nisanından Eylülüne, Bolşevikler, Sosyal Devrimcilerden ve Menşeviklerden, liberal burjuvazi ile bağlarını koparıp iktidarı kendi ellerine almalarını talep ettiler. Bu koşul ile Bolşevik Partisi, burjuvaziye karşı, işçilerin ve köylülerin küçük burjuva temsilcileri olan Menşevik ve Sosyal Devrimcilere devrimci yardım taahhüt etti; ancak Menşevik ve Sosyal Devrimcilerin hükümetine girmeyi ya da onun politik sorumluluğunu yüklenmeyi kesinlikle reddederek. Eğer Menşevik ve Sosyal Devrimciler gerçekten Kadet'lerden (Liberaller) ve yabancı emperyalizminden bağlarını koparsalardı o zaman yaratacakları "işçi ve köylü hükümeti" proletarya diktatörlüğünün kurulmasını hızlandıracak ve kolaylaştıracaktı.[21] Ama bütünüyle bundan ötürüdür ki küçük burjuva demokrasisinin önderleri kendi iktidarlarının kurulmasına var güçleriyle direndiler. Rus deneyi ile sergilendiği ve İspanya ve Fransa deneyleri ile bir kez daha kanıtlandığı şekliyle, çok uygun koşullarda, bile, küçük burjuva demokrasisinin partileri (Sosyal Devrimci, Sosyal Demokrat, Stalinist ve Anarşist) bir işçi ve köylü hükümeti, yani burjuvaziden bağımsız bir hükümet yaratmaktan acizdirler.

Buna rağmen Bolşeviklerin, Menşevik ve Sosyal Devrimcilere yöneltilmiş "burjuvazi ile bağlarını kopar, iktidarı kendi ellerine al!" talebinin kitleler için muazzam eğitici bir önemi olmuştur. En çarpıcı biçimiyle Temmuz Günleri'nde açığa, çıkan menşevik ve Sosyal Devrimcilerin iktidarı almaktaki inatçı isteksizlikleri, onları kitlelerin gözünde kesinlikle mahkum edip Bolşeviklerin zaferini hazırlamıştır.[22]

21- Kadetler. Anayasal Rus Demokratik Partisi, anayasal monarşizme ve ılımlı liberalizme bağlı bir burjuva partisiydi ve Milyukov önderliğinde Şubat 1917 sonrası geçici kapitalist hükümetinde egemen rol oynadı. Kadet terimi, partinin adının Rusça başharflerinden gelmektedir.

22- "Temmuz Günleri" (Temmuz 1917). RUİ işçi ve askerlerinin yoğun bir ajitasyon ve sabırsızlık dönemiydi, işçiler ve köylülerin sayısız gösterileriyle iktidarı Menşevik ve Sosyal Devrimcilerce desteklenen geçici hükümetin elinden almak isteğinin belirtisi idi, Temmuz Günleri.

Dördüncü Enternasyonal'in merkezi görevi, tutuculuğu, çözülen kapitalizmin feci patlamaları ile bütünüyle çelişkide olan ve tarihsel ilerlemeye başlıca engeli oluşturan eski önderliğinden proletaryayı kurtarmaktır. Dördüncü Enternasyonal'in proletaryanın geleneksel örgütlerine yönelttiği başlıca suçlama, can çekişen burjuvazinin politikasından kopmaya niyet etmemeleridir.

Bu koşullarda, sistematik olarak köhnemiş önderliğe yöneltilen "Burjuvazi ile bağlarını kopar, iktidarı kendi ellerine al!" talebi, ikinci, Üçüncü ve Amsterdam Enternasyonallerinin parti ve örgütlerinin hain niteliğini sergilemede son derece önemli bir silahtır.

"İşçi ve Köylü Hükümeti" sloganını ancak 1917'de Bolşevikler için taşıdığı anlamıyla, yani antiburjuva ve ant ikapital ist bir slogan olarak kabul edebiliriz; yoksa onu sosyalist devrime bir köprü olmaktan çıkarıp sosyalist devrim yolunda başlıca engele dönüştüren kötü taklitçilerin sonradan verdikleri o "demokratik" anlamıyla değil.

İşçilere ve köylülere dayanan ve onlar adına konuşan her parti ve örgütten, burjuvaziden politik olarak kopmalarını ve bir işçi ve köylü hükümeti uğruna mücadeleye girmelerini talep ederiz. Bu yolda onlara kapitalist gericiliğe karşı tam desteğimizi sunarız. Aynı zamanda bize göre "işçi ve köylü hükümeti"nin programını oluşturması gereken geçiş talepleri etrafında ajitasyonumuzu yorulmaksızın geliştiririz.

Bu tür bir hükümetin geleneksel işçi örgütlerince yaratılması olanaklı mıdır? Önceden de belirtildiği gibi geçmiş deneylerin ortaya koyduğu, bunun en azından son derece küçük bir ihtimal olduğudur. Ancak, tamamıyla olağandışı koşullarda (savaş, yenilgi, mali çöküş, devrimci kitle baskısı, vb.) Stalinistler dahil, küçük burjuva partilerinin burjuvazi ile bağlarını koparmak yolunda kendi istediklerinden daha ileriye gitmeleri teorik olasılığı önceden kategorik olarak inkar edilemez. Her halükarda şundan şüphe edilemez ki, eğer bu çok az olası biçim bir gün bir yerde gerçekleşir ve yukarda değinilen anla-

mıyla bir "işçi-köylü hükümeti" hakikaten kurulsa bile, bunun, proletaryanın gerçek diktatörlüğü yolunda sadece kısa süreli bir yeri olacaktır.

Her neyse, tahminlerle uğraşmanın gereği yok. Her koşulda "işçi ve köylü hükümeti" sloganı etrafında ajitasyon muazzam eğitici değerini korumaktadır. Bu da tesadüf değildir, bu genel slogan çağımızın politik gelişme çizgisi ile tamamen uyumludur (Eski burjuva partilerinin iflası ve çözülmesi demokrasinin çöküşü, faşizmin yükselişi, işçilerin giderek daha etkin ve saldırgan bir politikayı arzu etmeleri). Bundan dolayı, geçiş taleplerinin her biri, tek ve aynı politik sonuca varmalıdır; bu da köylülerle birlikte kendi öz iktidarlarını kurmak için işçilerin burjuvazinin geleneksel partilerinden kopmaları gereğidir.

Kitlelerin devrimci seferberliğinin somut aşamalarını önceden kestirmek olanaksızdır. Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri, her yeni aşamada eleştirel bir tarzda konumlanarak, işçilerin bağımsız politikalar için çabalayışlarını destekleyen, bu politikanın sınıfsal niteliğini derinleştiren, reformist ve pasifist kuruntuları yıkan, öncü ile kitleler arasındaki bağları güçlendiren sloganlar ileri sürerek, iktidarın devrimci fethini hazırlamalıdırlar.

Sovyetler

Önceden belirtildiği gibi, *fabrika komiteleri*, fabrika içinde ikili iktidar öğeleridirler. Bu nedenle, varlıkları ancak kitle baskısının artması koşullarında olanaklıdır. Aynı durum, ortaya çıkışları sınıf mücadelesinin proletaryanın geleneksel örgütlerinin sınırlarını aştığı gerçeğini kanıtlayan *savaşa karşı* mücadele için özel kitle gruplaşmaları, *fiyat denetim komiteleri* ve hareketin bütün diğer yeni merkezleri için de geçerlidir.

Ancak, bu yeni organ ve merkezler, aralarındaki bağların eksikliğini ve yetersizliklerini kısa zamanda hissedeceklerdir. Geçiş taleple-

rinin hiçbiri, burjuva düzeninin süre gitmesi koşullarında gerçekleştirilemez. Aynı zamanda, toplumsal krizin derinleşmesi yalnızca kitlelerin ızdırabını arttırmakla kalmayıp sabırsızlıklarını, azimlerini ve baskılarını da arttıracaktır. Giderek, ezilenler içinde yeni tabakalar da uyanıp kendi talepleriyle öne çıkacaklardır. Reformist önderlerin bir an bile düşünmedikleri milyonlarca yoksul, işçi örgütlerinin kapılarını ısrarla çalmaya başlayacaklardır, işsizler harekete katılacaktır. Tarım işçileri, yıkılmış ya da yıkımın eşiğindeki köylüler, kentdeki ezilenler, kadın işçiler, ev kadınları, aydınların proleterleşmiş tabakaları, tümü birlik ve önderlik arayacaklardır.

Tek bir kentin sınırları içinde bile bu farklı talepler ve mücadele biçimleri arasındaki uyum nasıl sağlanacaktır? Tarih bu sorunun cevabını vermiş bulunuyor: Mücadele eden tüm grupların temsilcilerini bir araya getiren Sovyetler aracılığıyla. Bu amaç için hiç kimse bugüne değin farklı bir örgütlenme biçimi önermemiştir; böyle bir şeyin keşfedileceği de şüphelidir. Sovyetler, önceden belirlenmiş bir programla sınırlanmış değildirler. Kapıları tüm ezilenlere açıktır. Bu kapılardan mücadelenin genel akımına girmiş her tabakanın temsilcileri geçer. Hareket ile birlikte genişleyen örgüt, kendi bağrında tekrar ve tekrar yenilenir. Proletaryanın bütün politik akımları, en geniş demokrasi temelinde Sovyetlerin liderliği için mücadele edebilirler. Bu nedenle Sovyetler sloganı geçiş talepleri programında baş köşeyi alır.

Sovyetler ancak kitle hareketinin açıkça devrimci aşamaya geçtiği bir zamanda ortaya çıkabilirler. Ortaya çıktıkları ilk andan itibaren, Sovyetler, sömürücülere karşı mücadelelerinde milyonlarca emekçinin etrafında birleştikleri bir eksen olarak, yerel yönetimin ve daha sonra da merkezi hükümetin rakipleri ve hasımları olurlar. Nasıl ki fabrika komitesi fabrikada bir ikili iktidar yaratıyorsa, Sovyetler de ülke çapında bir ikili iktidar dönemi başlatırlar.

ikili iktidarın kendisi geçiş döneminin doruk noktasıdır. iki düzen, burjuva ve proleter düzenleri, uzlaşmaz bir biçimde birbirlerine

karşıtlar. Aralarında çatışma kaçınılmazdır. Toplumun kaderi bu çatışmanın sonucuna bağlıdır. Devrim yenilgiye uğrarsa burjuvazinin faşist diktatörlüğü gelecektir. Zafer durumunda ise, Sovyetlerin iktidarı yani proletarya diktatörlüğü ve toplumun sosyalist yeniden inşası gündeme gelecektir.

Geri ülkeler ve geçiş talepleri programı

Sömürge ve yarı-sömürge ülkeler özünde geri ülkelerdir. Ama geri ülkeler emperyalizmin dünya egemenliği koşullarında yaşarlar. Bu yüzden gelişmelerinin *bileşik* bir niteliği vardır: en ilkel ekonomik biçimler, en gelişmiş kapitalist teknik ve kültürle içiçedir. Geri ülkeler proletaryasının politikasını belirleyen de budur: en basit talepler olan ulusal bağımsızlık ve burjuva demokrasisinin kazanılması için verilen mücadele, dünya emperyalizmine karşı verilen sosyalist mücadele ile içiçedir. Bu mücadelede demokratik sloganlar, geçiş talepleri ve sosyalist devrimin görevleri ayrı tarihsel dönemlere bölünmemişlerdir, doğrudan doğruya birbirlerinden kaynaklanırlar. Çin proletaryası sendikaları ancak örgütlemeye başlamıştı ki Sovyetleri oluşturma zorunluluğunu duydu. Bu anlamda bu program, sömürge ve yarı-sömürge ülkelere, en azından proletaryanın bağımsız bir politika yürütmeye yetenekli olduğu ülkelere tamamıyla uygun düşmektedir.

Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin merkezi sorunu *tarım devrimi*, yani feodal kalıntıların tasfiyesi ve *ulusal bağımsızlık*, yani emperyalist boyunduruktan kurtulmaktır. Her iki görev birbirine sıkıca bağlıdır.

Demokratik programın bir başına reddi mümkün değildir; kitlelerin kendilerinin mücadele içinde bu programı aşmaları zorunludur. *Ulusal* (ya da *Kurucu*) *Meclis* sloganı, Çin ve Hindistan gibi ülkeler için geçerliliğini korur. Bu slogan ulusal bağımsızlık, tarım reformu sorununa kopmazcasına bağlanmalıdır, ilk adım olarak işçiler bu demokratik program ile silahlanmalıdırlar. Yalnız onlar, köylüleri bir-

leştirip ayaklandırabileceklerdir. Devrimci demokratik program temelinde işçileri "ulusal" burjuvaziye karşı çıkarmak gereklidir.

Böylece kitlelerin devrimci demokrasi sloganlarıyla seferber edilmelerinin belli bir aşamasında Sovyetler kurulabilir ve kurulmalıdır. Belirli dönemlerdeki tarihsel rollerini, özellikle Ulusal Meclis ile ilişkilerini belirleyecek olan, proletaryanın politik düzeyi, köylülükle arasındaki bağ ve proleter parti politikalarının niteliği olacaktır. Er geç Sovyetler burjuva demokrasisini devirmelidirler. Demokratik devrimin bir sonucu varmasını ve böylece sosyalist devrim döneminin açılmasını yalnızca Sovyetler sağlayabilirler.

Her bir demokratik ve geçiş talebinin proletaryanın mücadelesi içindeki göreli ağırlığı, karşılıklı ilişkileri ve sunuluş sıraları her geri ülkenin özellikleri ve özgül koşullan ve önemli ölçüde ülkenin geriliğinin *düzeyine* göre belirlenir. Bununla beraber tüm geri ülkelerde devrimci gelişmenin genel eğilimi, Rusya'daki üç devrimin (1905, 1917 Şubat, 1917 Ekim) *sürekli devrim* formülüne verdiği kesin anlam çerçevesinde belirlenir.

"Komünist" Enternasyonal, geri ülkelere, güçlü ve ümitvar bir devrimin nasıl çökertilebileceğine klasik bir örnek vermiştir. 1925-27 yıllarında Çin'deki kitle ayaklanmalarının fırtınalı kabarışında, K.E. Ulusal Meclis talebini ileri sürmeyi bir yana bırakırken aynı zamanda Sovyetlerin kurulmasını da yasaklar. Stalin'in planına göre, burjuva partisi Komintang, hem Ulusal Meclisin hem de Sovyetlerin "yerini alacaktı". Kitlelerin Komintang tarafından ezilmesinden sonra, K.E. Kanton' da karikatür bir Sovyet örgütledi. Kanton ayaklanmasının da kaçınılmaz çöküşüyle birlikte, K.E. sanayi proletaryasının tamamen pasif olduğu bir durumda, partizan savaşı ve köylü Sovyetleri yolunu tuttu. Kendini çıkmazda bulan K.E., Çin-Japon savaşını fırsat bilerek "Sovyet Çin"ini bir kalem oynatışıyla tasfiye edip hem köylü "Kızıl Ordu"yu hem de sözde "Komünist" Partisini aynı Komintang'a, yani burjuvaziye bağımlı kıldı.

"Demokratik" köle sahiplerinin dostluğu uğruna uluslararası proleter devrime ihanet eden Komünist Enternasyonal, aynı zamanda sömürge kitlelerinin kurtuluş mücadelesine de ihanet etmekten geri kalamazdı; hem de kendisinden önce ikinci Enternasyonal'in yaptığından da daha sinsice. Halk Cephesi ve "ulusal savunma" politikasının bir görevi de yüzmilyonlarca sömürge halkını "demokratik" emperyalizmin kurşun askerleri yapmaktadır. İnsanlığın en az yarısını kapsayan sömürge ve yarı-sömürge halklarının kurtuluş mücadelesinin bayrağı kesinlikle Dördüncü Enternasyonal 'in ellerine geçmiştir.

Faşist ülkelerde geçiş talepleri programı

K.E'in stratejisini çizenlerin Hitler'in zaferinin sadece Thaelmann'ın zaferi yolunda atılmış bir adım olduğunu ilan ettikleri günler oldukça geride kaldı. Thaelmann beş yılı aşkın bir süreden beri Hitler'in hapishanesindedir. Mussolini, İtalya'yı onaltı yıldan fazladır faşizmin zincirine vurmuş bulunuyor.[23] Bu süre içinde ikinci ve Üçüncü Enternasyonal partileri, değil bir kitle hareketini yönetmek, Çar dönemindeki Rus devrimci partileriyle bir dereceye kadar kıyaslanabilecek, ciddi bir yasadışı örgüt kurmaktan bile aciz kalmışlardır.

23- Adolf Hitler (18891945). Nasyonal Sosyalist Partinin (Naziler) lideriydi. 1923' re Münih'de sahnelediği darbe hareketinin başarısızlığı sonucu dokuz ayını hapiste geçirdi ve bu süre içinde Mein Kampf'ı (Kavganı) yazdı. Alman Komünist Partisi'nin ve Sosyal Demokrasisinin iktidarsız politikalarından yararlanarak 1933'ıe Almanya'da faşist rejimi yerleştirdi, ikinci Dünya Savaşındaki yenilgisinden sonra intihar etti.

Ernst Thaelmann (1886-1944 veya 1945). Alman Komünist Partisi'nin lideri olarak 1923-33 yıllarında Kremlin'in talihsiz politikasını sorgusuz ve uysalca uygulayarak işçi sınıfını bölmüş ve sonuçta bir tek mücadele bile vermeden Huler'in iktidara gelmesine seyirci kalmıştır. 1933'te ülkesini terketrnek üzereyken Nazilerce yakalandı ve bir toplama kampında öldü.

Bu başarısızlıkları faşist ideolojisinin gücüne bağlamak için hiçbir geçerli neden yoktur. Aslında Mussolini hiçbir zaman herhangi bir ideoloji ortaya sürmemişti. Hitler'in "ideolojisi" hiçbir zaman işçileri ciddi olarak etkilememiştir. Bir dönem için faşizmle zehirlenmiş başta orta sınıflar olmak üzere halk kesimlerinin ayılacak yeterli zamanı olmuştur. Zar zor sezinlenebilen muhalefetin, Protestan ve Katolik kiliseler çevresinde kalması, yarıçılgın ve yarı-soytarı "ırk" ve "kan" teorilerinin gücüyle değil, fakat demokrasi, Sosyal Demokrasi ve Komünist Enternasyonal ideolojilerinin korkunç iflasıyla açıklanabilir.

Paris Komünü'nün ezilmesinden sonra koyu gerici baskı sekiz yıl kadar egemenliğini sürdürdü. 1905 Rus Devriminin yenilgisinden sonra da işçi kitleleri buna yakın bir süre uyuşukluk içinde kalmışlardır.[24] Ancak her iki durumda da söz konusu olan, güç ilişkilerinin belirlediği fiziki bir yenilgiydi. Rusya'da buna ek olarak, proletaryanın deneyimsizliği söz konusu idi. O dönemde Bolşevik hizbi daha üçüncü yıldönümünü kutlamamıştı bile. Oysa önderliğin, biri yetmiş, diğeri onbeş yıldır var olan güçlü partilere ait olduğu Almanya'da durum tamamı ile farklı idi. Arkalarında milyonlarca seçmenin bulunduğu bu iki parti de mücadele öncesinde moralman felce uğrayarak savaşmadan teslim oldular. Tarih buna eş bir felaket kaydetmemiştir. Alman proletaryası savaşta düşman tarafından kırılmamıştır. Kendi partilerinin korkaklığı, alçaklığı, ihanetiyle ezilmiştir. Yaklaşık üç kuşaktır inanç duyduğu her şeye güvenini yitirmesine hiç de hayret etmemek gerekir. Hitler'in zaferi de Mussolini'yi güçlendirdi.

24-1905, ilk Rus devrimiydi. RusJapon savaşından doğan hoşnutsuzluktan patlak vermişti, işçilerin Çar'ın sarayına yürüdükleri ve üzerlerine ateş açıldığı 5 Ocak St.Petersburg katliamı ile başladı ve Moskova Aralık ayaklanmasının bastırılmasına kadar sürdü. Troçki bu devrimin en önde gelen lideri ve kuramcısıydı.

İtalya ve Almanya'daki devrimci çalışmanın gerçek başarısızlığı Sosyal Demokrasi ve K.E.'in canice politikalarının ürünüdür. Yasadışı çalışma için yalnızca kitlelerin sempatisi yeterli olmamakta, ileri kesimlerinin de bilinçli coşkusu gerekmektedir. Fakat tarihsel olarak iflas etmiş örgütlerden coşku beklenebilir mi hiç? Sürgündeki önderler olarak ortaya çıkanların çoğunluğu ya iliklerine kadar işlemiş olan bir moralsizliğe gömülü Kremlin ve GPU ajanları ya da kaybettikleri mevzileri kendilerine işçilerin bir çeşit mucizeyle iade edeceğini düşleyen sabık Sosyal Demokrat bakanlardır. Bir an için bile bu bayları "antifaşist" devrimin gelecekteki liderleri olarak düşünmek olanaklı mıdır?

Dünya arenasındaki diğer olaylar ise –Avusturya işçilerinin ezilmesi, İspanyol devriminin yenilgisi, Sovyet devletinin yozlaşması– İtalya ve Almanya'daki devrimci kabarmaya bir, yardımda bulunamazdı. Alman ve İtalyan işçileri politik haberler için önemli ölçüde radyo yayınlarına bağımlı olduklarından, açıkça söylenebilir ki, Thermidor'un yalanlarıyla aptallık ve küstahlığı birleştiren Moskova radyosu, totaliter devletlerdeki işçilerin moralini kırmakta güçlü bir etmen olmuştur. Diğer konularda olduğu gibi, bu konuda da Stalin, sadece Goebbels'in bir asistanı gibi davranmaktadır.[25]

Bunun yanısıra, faşizmin zaferine yol açan sınıf çelişkileri faşizmin egemenliğinde de sürerek onu kemirmektedir. Kitlelerin hoşnutsuzluğu gittikçe artmaktadır. Yüzlerce ve binlerce adanmış işçi her şeye rağmen yeraltında dikkatli bir devrimci çalışma sürdürmektedir. Eski geleneklerin ve büyük umutların yıkılması deneylerini doğrudan yaşamamış bir kuşak öne çıkmıştır. Totaliter mezar taşının altında proleter devrimin ilk tohumları yeşermektedir. Ama gizli enerjinin açık isyana dönüşebilmesi için, proletarya öncüsünün

25- Joseph P.Goebbels (18971945). Nazilerin yayın organı "Der Angriff'in kurucusu ve yayıncısı; 1933'ü izleyen dönemde Nazilerin propaganda bakanıydı.

yeni perspektifler, yeni bir program ve yeni bir lekesiz bayrak bulması gereklidir.

Başlıca güçlük burada yatmaktadır. Faşist ülkelerde işçilerin yeni bir programa yönelmesi çok zordur. Bir program deney ile doğrulanır. Totaliter despotizm altındaki ülkelerde kesinlikle eksik olan da kitle hareketi deneyimidir. Faşist topraklarda devrimci hareketin hız kazanması için, "demokratik" ülkelerden birinde proletaryanın gerçek bir başarısının gerekeceği pek muhtemeldir. Mali ya da askeri yıkımın benzer bir etkisi olabilir. Bugün için zorunlu olan, ancak ilerde geniş çapta sonuçlar verebilecek esas olarak hazırlayıcı propaganda faaliyetlerinin yürütülmesidir.

Şimdiden kesinlikle söylenebilecek olan, faşist ülkelerde devrimci dalganın, bir kez koptu muydu, bir hamlede yaygınlaşıp asla tekrardan bir çeşit Weimar cesedi canlandırmakla kalmayacağıdır.[26]

Dördüncü Enternasyonal ile fizik yaşamlarını sürdüren eski partiler arasındaki uzlaşmaz ayrılıklar bu noktadan sonra başlamaktadır. Sürgündekilerin "Halk Cephesi", olanaklı her türlü Halk Cephesi'nin en zararlı ve hainee bir çeşididir. Esasında, varolmayan bir liberal burjuvazi ile koalisyon kurmanın aciz özlemini ifade eder. Eğer başarılı olabilse ispanya'da olduğu gibi proletaryayı bir dizi yeni iflasa sürüklemekten başka bir sonuca ulaşamaz. Dolayısıyla, faşizme karşı devrimci mücadelenin ilk koşulu, Halk Cephesinin teori ve pratiğini amansızca teşhir etmektir.

Elbetteki bu, Döndüncü Enternasyonal'in demokratik sloganları reddettiği anlamına gelmez. Aksine böyle sloganların bazı durumlarda çok büyük bir önemi olabilir. Ancak, demokrasi formüllerinin (basın ve örgütlenme özgürlüğü, vs) bizim için anlamı, yalnızca proletaryanın bağımsız hareketindeki geçici ya da kısa süreli sloganlar ol-

---

26- Weimar, 1919'da Almanya Cumhuriyet Hükürneti'nın örgütlendiği küçük bit kasaba idi. Hitler'in 1933'de iktidarı bütünüyle ele geçirmesiyle Weimar Cumhuriyeti son buldiL

duklarıdır; yoksa burjuvazinin ajanlarınca (İspanya!) proletaryanın boynuna geçirilmiş demokratik bir ilmik olmaları değil. Hareketin kitle niteliği kazanmasıyla birlikte demokratik sloganlar, geçiş sloganlarıyla kaynaşacaktır. Fabrika komiteleri eski ağalar bürolarından sendika inşa etmeye kalkışmazdan önce fışkıracaktır; Weimar'da yeni bir Kurucu Meclis toplanmasından önce Sovyetler Almanya'yı saracaktır. Bu durum İtalya ve diğer totaliter ve yarıtotaliter ülkeler için de geçerlidir.

Faşizm bu ülkeleri politik barbarlığın çukuruna itmiştir. Ancak toplumsal yapılarını değiştirmemiştir. Faşizm feodal toprak sahiplerinin değil, tekelci sermayenin, elinde bir araçtır. Devrimci bir program, dehşete kapılmış müflislerin ruh haline değil, faşist ülkeler içinde zorunlu olduğu üzere sınıf mücadelesinin diyalektiğine dayanmalıdır. Dördüncü Enternasyonal, "üçüncü dönem"in eski kahramanları olan Stalinistlerin, çekiciliğini yitirmiş yüzlerini gizleyebilmek için sırasında Katolik, Protestan, Yahudi, Alman milliyetçilerinin, liberallerin maskeleri ardında görünmeye iten politik maskaralıklarını tiksintiyle reddeder.[27] Dördüncü Enternasyonal her zaman ve her yerde kendi bayrağının altında ortaya çıkar. Faşist ülkelerdeki proletaryaya kendi programını açıkça sunar. Bütün dünyanın ileri işçileri Mussolini, Hitler ve onların ajanlarının ve taklitçilerinin devrilmesinin ancak Dördüncü Enternasyonal'in önderliğinde gerçekleşebileceğine şimdiden kesinlikle inanmışlardır.

27- Stalinistlerin 1928'de ilan ettikleri şemaya göre "üçüncü dönem" kapitalizmin son dönemiydi ve yerini kısa sürede Sovyetlere bırakacaktı. Bu çözümlemeden çıkan . Komintern'in taktikleri 1928'i izleyen altı yıl süresince aşırı solculuk, maceracılık, sekter "kızıl" sendikalar ve birleşik cepheye muhalefet biçimlerini aldı.!934'de bit kenara atılan "üçüncü dönem"in teori ve pratiği yerini "Halk Cephesi" (1935-1939) politikasına bıraktı, ancak bu döneme bir sayı verilmiyordu. "Birinci dönem" 1917-24 (kapitalist kriz ve devrimci kabanş) ve "ikinci dönem" 1925-28 (kapitalist stabilizasyon) idi.

SSCB ve geçiş çağının sorunları

Sovyetler Birliği Ekim Devrimi'nden bir işçi devleti olarak çıktı. Sosyalist gelişim için gerekli bir önkoşul olan üretim araçlarının devlet mülkiyetine geçmesi üretici güçlerin süratle gelişmesi olanağını yarattı. Fakat aynı zamanda işçi devleti aygıtı tam bir yozlaşmaya uğradı: işçi sınıfının bir silahı olmaktan, işçi sınıfına karşı bürokratik şiddet ve giderek ülke ekonomisinin sabote edilmesi için bir silaha dönüştü. Geri ve tecrit olmuş bir işçi devletinin bürokratlaşması ve bürokrasinin tam yetkili ve ayrıcalıklı bir kasta dönüşümü, tek ülkede sosyalizm teorisinin, yalnızca teoride değil bu kez pratikte de, en açık yalanlamasıdır.[28]

Böylelikle SSCB dehşet verici çelişkiler taşımakta ama hâlâ *yozlaşmış bir işçi devleti olarak* kalmaktadır. Toplumsal teşhis bu yöndedir.

Politik gelişme için iki tahmin yürütülebilir: ya bürokrasi giderek dünya burjuvazisinin işçi devletindeki organı haline gelerek yeni mülkiyet biçimlerini devirecek ve ülkeyi kapitalizme geri sürükleyecek, ya da işçi sınıfı bürokrasiyi ezerek sosyalizme açacaktır.

Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri için Moskova Mahkemeleri ne beklenmedik bir olay ne de Kremlin diktatörünün kişisel çılgınlığının bir sonucudur; hayır Thermidor'un meşru bir ürünüdür. "Halkın" kendi içinde derinleşen uzlaşmazlıkların yanısıra, bürokrasi ile halk arasındaki çelişkilerin bir yansıması olarak bizzat Sov-

---

28- "Tek Ülkede Sosyalizm" 1924'de Stalin tarafından ilan edilen ve daha sonra Komintern'in programı ve taktikleriyle birleştirilen teoriydi. Dar ulusçuluk lehine devrimci enternasyonalizmin terk edilmesi için bir ideolojik perde görevini gördü ve Komünist Partilerin dünya ölçüsünde Kremlin1 in dış politikasının uysal takipçileri durumuna gelmelerini haklı çıkarmak için kullanıldı. Troçki'nin eleştirisi için, 1928'de yazdığı, "Lenin'den Sonra Üçüncü Eni er nasyonal" adlı yapıtına bakınız.

yet bürokrasisi içindeki dayanılmaz çatışmaların bağrından gelmiştir. Duruşmaların kanlı "ağırlığı" çelişkilerin keskinlik derecesini ortaya koymakta ve aynı zamanda çözümün yaklaştığını göstermektedir.

Moskova'ya dönmeyi reddeden Kremlin'in sabık dışişleri temsilcilerinin demeçlerinin kendilerine özgü bir tarzda ve tartışma götürmez bir biçimde kanıtladığı, bürokrasi içinde her çeşit politik görüşün bulunduğudur: gerçek Bolşevizmden (Ignace Reiss) tam faşizme dek (F.Butenko).[29] Bürokrasi içinde yalnızca küçük bir azınlık oluşturan devrimci öğeler, gerçekte pasifçe de olsa, proletaryanın sosyalist çıkarlarını yansıtmaktadırlar. Durmaksızın çoğalan faşist ve genel olarak karşı devrimci öğeler, gittikçe artan bir ahenk içinde dünya emperyalizminin çıkarlarını ifade etmektedirler. Komprador rolüne aday bu kişilerin haklı olarak, düşündükleri, yeni egemen tabakanın ayrıcalıklı durumunu güvence altına alabilmesinin ancak "Batı uygarlığı"nın, yani kapitalizmin özümlenmesi adına millileştirmeden, dış ticaret tekelinden ve kolektifleştirmeden vazgeçmek ile olanaklı olduğudur. Bu iki uç arasında, ortada, burjuva demokrasisine doğru yönelen, dağınık Menşevik-Sosyal Devrimci-Liberal eğilimler bulunmaktadır.

Sözde "sınıfsız" olan toplumun kendi saflarında da, bürokrasinin içindekilere tamamen benzer gruplaşmaların varlığı şüphe götürmez; ancak bunlar ters oranda olup daha az bir kesinlik taşımaktadırlar, özellikle kolektif çiftliklerin (*kolhoz*) zengin kesimlerine özgü bilinçli kapitalist eğilimler gerçekte nüfusun yalnızca küçük bir azınlığını oluştururlar. Ama bu tabaka, genel yoksulluktan doğan kişisel servet

---

29- Ignace Reiss, 1937 yazında Stalin ile bağlarını koparark Dördüncü Enternasyonalcilere katılan GPU ajanıydı.(bak not:30). 4 Eylül 1937'de İsviçre'de Lozan yakınlarında GPU ajanları tarafından öldürüldü.
Butenko, faşizm saflanna geçen Stalinist diplomat, SSCB'deki yaygın faşist eğilimi temsil ettiğini Roma'da ilan etti.

biriktirme gibi küçük burjuva eğilimleri için geniş bir taban sağlamakta ve bürokrasi tarafından bilinçli olarak desteklenmektedir.

Derinleşen uzlaşmazlıklar giderek sosyal dengeyi bozmakta ve bugün Stalin'in Bonapartist kliğine indirgenmiş olan Thermidorcu oligarşi, terör yöntemleriyle tutunmaktadır.

Son davalar sola bir darbe vurdular. Bu sağ muhalefet önderlerine baskı için de geçerlidir; çünkü bürokrasinin çıkarları, eğilimleri açısından eski Bolşevik Partisi'nin sağ grubu sol bir tehlike oluşturuyordu Butenko türünden sağ müttefiklerinden bile korkan Bonapartist kliğin, kendini koruma uğruna Eski Bolşevikler kuşağını son nefesine kadar katletmesi, devrimci geleneklerin kitleler arasında canlılığının ve aynı zamanda onların artan memnuniyetsizliğinin açık kanıtıdır.

Daha dün Moskova Mahkemelerini geçer akçe olarak değerlendiren Batı'nın küçük burjuva demokratları bugün ısrarla "Bugün SSCB'de ne Troçkizm ne de Troçkistler vardır" diye tekrarlamaktadırlar. Ancak açıklayamadıkları, bütün remizlik hareketlerinin niçin özellikle hu tehlikeyle mücadele bayrağı altında sürdürüldüğüdür. Eğer "Troçkizmi" tamamlanmış bir program ve dahası bir örgüt olarak ele alırsak, "Troçkizm"in SSCB'de gayet zayıf olduğu tartışılmaz. Ama onun yıkılmaz gücünün kaynağı, onun yalnızca devrimci geleneği ifade etmekle kalmayıp aynı zamanda Rus işçi sınıfının bugünkü fiili muhalefetini de ifade etmesi gerçeğindedir. Kremlin kliği açısından "Troçkizm" işçilerin bürokrasiye karşı birikmiş sosyal nefretidir, işçilerin derin fakat ifade olunamayan öfkesi ile Dördüncü Enternasyonal örgütü arasındaki bağdan haklı olarak dehşetle korkmaktadır.

Eski Bolşevikler kuşağıyla orta ve genç nesillerin devrimci temsilcilerinin katledilmesi, politik dengeyi bürokrasinin sağ, burjuva kanadı ve ülkedeki müttefikleri lehine daha da sarsmıştır, önümüzdeki dönemde, sağ kanattan SSCB'nin sosyalist niteliğinin revizyonunu ve

"Batı Uygarlığı"nın faşist biçimdeki düzenlerine yaklaştırması için giderek artan kararlılıkla çabalar bekleyebiliriz.

Bu perspektifle, "SSCB'nin savunulması" sorunu somutluk kazanmaktadır. Eğer yarın, diyelim ki burjuvafaşist gruplaşması "Butenko hizbi" iktidarı ele geçirmeye yeltenirse, "Reiss hizbi" kaçınılmaz olarak barikatların karşı saflarında yerini alacaktır. Geçici olarak bu gruplaşma kendini Stalin'in müttefiki olarak bulsa da elbette Bonapartist kliği değil yine de SSCB'nin toplumsal tabanını yani kapitalistlerden koparılıp devletleştirilmiş olan mülkiyeti savunacaktır. Eğer "Butenko hizbi" Hitler ile ittifaka girerse, "Reis hizbi" SSCB'ni askeri müdahaleye karşı ülke içinde ve dünya çapında savunacaktır. Bundan farklı bir tutum ihanettir.

Böylece çok kesin olarak tanımlanmış durumlarda, kapitalist karşı-devrimin açık bir saldırısına karşı bürokrasinin Thermidorcu kesimi ile bir "birleşik cephe" olasılığı peşinen inkar edilemez, ancak SSCB'de başlıca politik görev hâla *aynı Thermidorcu bürokrasinin devrilmesidir*. Egemenliğinin sürdüğü her gün ekonominin sosyalist öğelerinin temellerini çürütmekte ve kapitalizme geri dönüş olasılığını arttırmaktadır. Stalinist kliğin ajanı ve suç ortağı Komintern de İspanyol devrimini boğar ve uluslararası proletaryanın moralini kırarken tamamen bu yönde hareket etmektedir.

Bürokrasinin esas gücü, faşist ülkelerde de olduğu gibi, bizzat kendisinden değil, kitlelerin umutlarının kırılmasından ve yeni bir perspektifi olmayışından gelir. Stalin'in *politik* aygıtının faşist ülkelerdekinden tek farkı olsa olsa daha şiddetli bir çılgınlık olmasıdır. SSCB'de bugün ancak hazırlayıcı propaganda çalışmaları olanaklıdır. Sovyet işçilerinin devrimci kabarışındaki itici güç, gene faşist ülkelerde olduğu gibi büyük olasılıkla ülke dışından gelecektir. Komintern'e karşı dünya çapında verilen mücadele Stalinist diktatörlüğe karşı mücadelenin bugün için en önemli parçasıdır. Komintern'in GPU içinde *dolaysız* bir dayanağı olmadığı için çözülüşünün, Bonapartist kli-

ğin ve tümüyle Thermidorcu bürokrasinin düşüşünden önce geleceğine ilişkin birçok belirti var.[30]

SSCB'de yeni bir devrimci kabarış açıktır ki *toplumsal eşitsizliğe ve politik baskıya karşı mücadele* bayrağı altında başlayacaktır. Kahrolsun bürokrasinin ayrıcalıkları! Kahrolsun Stakhanovizm! Kahrolsun Sovyet aristokrasisi ve onun rütbe ve nişanları! Her türlü emeğin değerlendirilmesinde daha fazla eşitlik![31]

Sendikal özgürlük, fabrika komiteleri, toplanma hakkı ve basın özgürlüğü için mücadele, Sovyet demokrasisinin yeniden doğuşu ve gelişmesi mücadelesi içinde açığa çıkacaktır.

Bürokrasi Hitler-Goebbels üslubuyla sınıf organları olan Sovyetlerin yerine genel seçim hakları masalını geçirdi. Sovyetlere yalnız özgür demokratik biçimini değil aynı zamanda sınıfsal içeriğini de iade etmek gerekmektedir. Bir zamanlar burjuvazi ve kulakların Sovyetlere girişinin yasaklandığı gibi şimdi de *bürokrasi ve yeni aristokrasi Sovyetlerden kovulmalıdır.* Sovyetlerde yalnızca işçilerin, sıradan kolektif çiftçilerin, köylülerin ve kızıl askerlerin yeri vardır.

Sovyetlerin demokratikleştirilmesi, *Sovyet partilerinin yasallaş-*

30- GPU. Aynı zamanda Çeka, NKVD, MVD, KGB gibi adlarla da bilinen Sovyet gizli polisi; SSCB içindeki eylemlerinin yanısıra, diğer ülkelerdeki antiStalinistlerın öldürülmesi ya da kaçırılması gibi görevleri yerine getirdi. Bonaparcizm. Bunalım dönemlerinde kendisini birbirine karşıt güçlerden bağımsız bir görünüme yükselten diktatörlük için kullanılan terimdir. Troçki iki çeşit Bonapartizm tanımı yaptı: Burjuva bonâpartizmi, Sovyet bonapartizmi.(bak: "İşçi Devleti, Termidor ve Bonapartizm" ve "Bonapartizm ve Faşizm" /Faşizme Karşı Mücadele, içinde/.Termidor Bürokrasi'si. Bak. not: 10 ve 18.

31- Stahanovizm. 1936'da Sovyetler Birliği'nde uygulamaya konulan üretimin arttırılmasını ve rasyonelleştirilmesini içeren özel bir sistemdi. Yüksek ücret farklılaşmasına ve işçi kitleleri arasında yaygın hoşnutsuzluğa neden olmuştu.

ması olmadan imkansızdır. İşçiler ve köylüler kendi özgür oylarıyla hangi partileri Sovyet partileri olarak tanıdıklarını belirteceklerdir.

Yukardan aşağı *planlı ekonomi*nin, üretici ve tüketicilerin çıkarlarına uygun olarak *düzenlenmesi!* Fabrika komiteleri üretimi denetleme hakkını geri almalıdır. Demokratik olarak örgütlenen tüketim kooperatifleri, ürünlerin kalitesini ve fiyatını denetlemelidir.

Kolektif çiftlikler, içindeki işçilerin iradesine ve çıkarlarına uygun olarak yeniden örgütlenmelidir.

Bürokrasinin *tutucu uluslararası politikasının* yerini proleter enternasyonalizmi politikası almalıdır. Kremlin'in tüm diplomatik yazışmaları yayınlanmalıdır.. *Kahrolsun gizli diplomasi!*

Thermidorcu bürokrasinin sahnelediği bütün politik yargılamalar, kamuya açık dürüst ve açık yürekli tartışmaların ışığında yeniden gözden geçirilmelidir. Tahrifatları düzenleyenler hak ettikleri cezayı görmelidir.

Tahrifat ve şiddete dayalı olarak ayakta duran bürokrasiyi devirmeden bu programı hayata geçirmek mümkün değildir. Sovyet rejimini canlandırıp sosyalizme doğru gelişmesini güvence altına, yalnızca ezilen kitlelerin muzaffer devrimci ayaklanması alabilir. Sovyet kitlelerinin ayaklanmasına önderlik edebilecek tek parti vardır Dördüncü Enternasyonalin Partisi!

Kahrolsun kardeş katili Stalin'in bonapartist çetesi!

Yaşasın Sovyet demokrasisi!

Yaşasın uluslararası sosyalist devrim!

Oportünizme ve ilkesiz revizyonizme karşı

Fransa'da Léon Blum'un partisinin politikasının tekrardan gösterdiği, reformistlerin tarihin en trajik olaylarından bile ders almaktan aciz olduklarıdır. Fransız Sosyal Demokrasisi, Alman Sosyal Demokrasisinin politikasını kölece taklit ederek, aynı felakete yürümektedir. Birkaç on yıl içinde İkinci Enternasyonal burjuva demokrasisinin sı-

nırları içinde büyüdü; onun ayrılmaz bir parçası haline geldi ve onunla birlikte de çürüyor.

Kapitalizmin krizi, proleter devrimini kesinlikle gündeme koyduğu bir sırada Üçüncü Enternasyonal reformizm yolunu tutmuştur. Komintern'in bugün İspanya ve Çin'deki politikasının, "demokratik" ve "ulusal" burjuvazi önünde yaltaklanma politikasının gösterdiği, artık onun da fazla bir şey öğrenmeye ya da değişmeye yeteneği kalmadığıdır. SSCB'de gerici bir güç haline gelen bürokrasi dünya arenasında devrimci bir rol oynayamaz.

Genel olanak anarko-sendikalizm de aynı türden bir evrim göstermiştir. Fransa'da Leon Jouhaux'un sendikalist bürokrasisi uzun süredir işçi sınıfı içinde burjuvazinin aracısı haline gelmiştir.[32] İspanya'da anarko-sendikalizm görünüşteki devrimciliğini atarak burjuva demokrasisi arabasının yedek tekerleği haline geldi.

Londra Bürosu çevresinde toplanan ortadaki merkezci örgütler, sadece Sosyal Demokrasi'nin veya Komintern'in "sol" uzantılarını temsil etmektedirler.[33] Politik durumu anlayabilmek ve ondan devrimci sonuçlar çıkarabilmekte tam bir yeteneksizlik göstermişlerdir. Bunların tepe noktasını, devrim koşullarında devrimci bir politika izlemekten tamamen aciz kalan İspanyol POUM'u oluşturmuştur.

Dünya proletaryasının uzun bir dönem içinde uğradığı ağır yenilgiler, resmi örgütleri artan tutuculuğa mahkum ederken umutları kı-

---

32- Leon Jouhaux (1879-1954), Fransız İşçi Konfederasyonu'nun (CGT) 1909'dan sonraki genel sekreteriydi ve CGT'yi emperyalist savaşın amacı doğrultusunda yönlendirdi (Fransız ulusunun "kutsal birliği"). Rus Devrimine karşı çıktı ve Milleüer Topluluğunda Fransız delegesiydi. Daha önceleri anarko-sendikalistti.

33- Londra Bürosu, ikinci ve Üçüncü Enternasyonallere katılmayan ama Dördüncü Enternasyonalin kurulmasına muhalif merkezci partilerin gevşek bir birliğiydi. 1938 yılında üyeleri arasında İngiltere'den işçi Partisi, İspanya'dan POUM, Almanya'dan SAP ve Fransa'dan PSOP vardı.

rılan küçük burjuva "devrimciler"ini "yeni yollar" aramaya itti. Gericilik ve çözülme dönemlerinde her zaman olduğu gibi, hokkabazlar ve şarlatanlar her tarafta ortaya çıkar ve devrimci düşüncenin tüm seyrini değiştirmeyi isterler. Geçmişten öğrenmek yerine geçmişi "düzeltirler".

Bazıları Marksizmin tutarsızlığını keşfederken bazıları da Bolşevizmin çöküşünü ilan ederler. Bazıları ona ihanet edenlerin hata ve suçlarının sorumluluğunu devrimci doktrine yüklerken, başkaları da ani ve mucize türünden bir tedavi sağlayamadığı için tıbbı lanetler. En cüretlileri sihirli bir değnek bulmayı vaadederek, bu bekleyiş süresince sınıf mücadelesinin durdurulmasını salık veriyorlar. Bir takım "yeni ahlak" peygamberleri, ahlaki ilkeler yardımı ile işçi hareketini yenilenmeye hazırlıyorlar. Bu havarilerin çoğu daha savaş meydanına inmeden dahi, birer ahlaki sakat olmayı becermişlerdir. Böylece "yeni yollar" arama örtüsü altında proletaryaya sunulan, Marx öncesi sosyalizmin arşivlerine çoktandır gömülen eski reçetelerdir.

Dördüncü Enternasyonal, İkinci, Üçüncü, Amsterdam[34] ve Anarko-sendikalist Enternasyonal'lere ve merkezci uydularına, reformlardan yoksun reformizme; GPU ile ittifak içinde olan demokratizme barıştan yoksun barışseverliğe, burjuvazinin hizmetindeki anarşizme ve devrimden ölesiye korkan "devrimciler"e karşı uzlaşmaz savaş ilan eder. Bütün bu örgütler geleceğin taahhüdü değil, geçmişin çürümüş artıklarıdırlar. Savaş ve devrimler çağı onları yerle bir edecektir.

Dördüncü Enternasyonal ne sihirli değnekler peşinde koşar ne de sihirli değnekler icat eder. Dördüncü Enternasyonal, gerçeği anlamaya, yenilgilerin ardında yatan nedenleri ortaya çıkarmaya ve bilinçli olarak zafere hazırlanmaya olanak sağlayan tek devrimci öğreti olan

---

34- Amsterdam Enternasyonali. 1919'da merkezi Amsterdam olarak yeniden canlandırılan Sosyal Demokrasinin egemen olduğu Uluslararası İşçi Sendikaları Federasyonu'nün popüler adıydı.

Marksizm zemininde kesinlikle yerini alır. Dördüncü Enternasyonal, proletaryaya iktidarın nasıl fethedileceğini ilk olarak gösteren Bolşevizm'in geleneğini sürdürür. Dördüncü Enternasyonal, sahtekarları, şarlatanları, işe yaramaz ahlak hocalarını süpürüp atar. Sömürü üzerine kurulmuş bir toplumda en yüksek ahlak sosyalist devrimin ahlakıdır, işçilerin sınıf bilincini, kendi öz güçlerine güvenlerini ve mücadelede özveriye hazır olmalarını arttıran her yöntem geçerlidir. Müsaade edilemez olan yöntemler ise, kendilerini ezenler karşısında ezilenlere korku ve uysallık yerleştirerek, onların karşı çıkış ve başkaldırma ruhlarını ezen ya da kitlelerin iradeleri yerine önderlerininkini; ikna yerine zorlamayı; gerçeğin tahlili yerine demagoji ve iftirayı getirenlerdir. Bundan dolayıdır ki, Marksizmi aşağılaştıran Sosyal demokrasi ve Bolşevizm'in karşıtı olarak Stalinizm proleter devriminin ve ahlakının amansız düşmanlarıdır.

Gerçeklere dürüstçe bakmak; en kolayına kaçmamak; şeyleri oldukları gibi görmek; ne derece acı da olsa kitlelere doğruyu söylemek; engellerden çekinmemek; önemlilerinde olduğu gibi önemsiz meselelerde de doğru olmak; programı sınıf mücadelesinin mantığına dayandırmak; eylem anı geldiğinde cesur olmak: işte Dördüncü Enternasyonal'in kuralları budur. Dördüncü Enternasyonal, akıntıya karşı mücadele edebildiğini göstermiştir. Yaklaşan tarihsel dalga onu doruğuna yükseltecektir.

Sekterliğe karşı

Proletaryanın tarihi örgütlerinin ihaneti ve yozlaşmasının etkisiyle Dördüncü Enternasyonal'in dolayında bazı sekter tutum ve çeşitli türden gruplaşmalar doğmakta ya da yenilenmektedir. Bunların temelinde kısmi ve geçiş talepleri için, yani işçi kitlelerinin bugün için önde gelen çıkarları ve ihtiyaçları için mücadeleyi reddetmek yatmaktadır. Sekterlerin devrime hazırlanmaktan anladıkları kendi kendilerini sosyalizmin üstünlüğüne inandırmaktır. Milyonlarca işçinin ör-

gütlendiği "eski" sendikalara sırt çevirmeyi önermektediler; sanki kitleler günlük sınıf mücadelesi koşullarının dışında yaşayabilirmişçesine! Reformist örgütlerin bünyesinde süre giden iç mücadeleye karşı kayıtsız kalırlar; sanki onların bu günlük çekişmelerine müdahale etmeksizin kitleler kazanılabilirmişçesine! Burjuva demokrasisi ve faşizm arasına bir ayrım koymayı reddederler; sanki kitleler her adımda bu farkı hissetmiyormuşçasına.

Sekterler ancak iki renk arasında bir ayrım yapmaya yeteneklidir: Ak ve kara. Harekete geçmemek için, gerçeği basitleştirirler. Her ikisinin de burjuva niteliğe sahip olduğu gerekçesiyle İspanya'da savaşan taraflar arasında ayrım yapmayı reddederler. Aynı nedenle Japonya ile Çin arasındaki savaşta "tarafsız" kalmayı gerekli görürler. SSCB ile burjuva ülkeler arasındaki temel farkı inkar ederler ve Ekim Devriminin yarattığı yeni mülkiyet biçimlerini Sovyet bürokrasisinin gerici politikalarından ötürü, emperyalizmin saldırılarına karşı savunmayı reddederler.

Kitlelerle bağlantı kurmaktan aciz olduklarından, kitleleri devrimci düşünceyi bir türlü kavrayamamakla suçlamayı yeğlerler.

Genel olarak bu kısır kahinlerin geçiş talepleri biçiminde bir köprüye gereksinimleri yoktur; zira onlar karşı yakaya geçmeye niyetli değildirler. Kendilerini, o aynı yetersiz soyutlamaların tekrarıyla avutarak düpedüz yerlerinde sayarlar. Onlar için politik olaylar, eylem için değil yorum için bir fırsattırlar. Genel olarak her tür şaşkın ve mucize yaratanlar gibi, sekterler de her adımda gerçekler karşısında sendelediklerinden sürekli bir küskünlük içinde yaşamakta "rejim ve yöntemler"den yakınarak durmaksızın küçük entrikalar içinde yuvarlanmaktadırlar. Kendi çevrelerinde genel olarak bir zorbalık düzeni sürdürürler. Sekterliğin politik yılgınlığı oportünizmin yılgınlığını bir gölge gibi tamamlayarak hiçbir devrimci yol göstermez. Politik eylemde, sekterler oportünistlerle ve özellikle merkezcilerle Marksizme karşı mücadelede her adımda birleşirler.

Dördüncü Enternasyonal'in kırıntılarından beslenen sekter grup ve kliklerin çoğunluğu, büyük iddialarla "bağımsız" örgütsel varlıklarını sürdürürler, ancak başarı için en küçük şansları yoktur. Bolşevik-Leninistler, vakit harcamaksızın bu grupları sessizce kendi kaderlerine rahatlıkla terk edebilirler.

Bununla birlikte sekter eğilimler kendi saflarımızda da bulunabilmekte ve bazı kesimlerin çalışmalarında yıkıcı etkileri olmaktadır. Bunlara bir an dahi katlanmak mümkün değildir. Sendikalara ilişkin doğru bir politika, Dördüncü Enternasyonal'e bağlılığın temel bir koşuludur. Kitlelerle bağlantı kurma yollarını aramayan ve bulamayan, bir savaşçı değil fakat ölü bir yüktür. Bir program, milyonların devrimci eylemi için formüle edilir, yoksa yazı kurulları, okuma salonları ya da tartışma kulüplerinin önderleri için değil. Dördüncü Enternasyonal'in saflarını sekterlikten ve iflah olmaz sekterlerden temizlemek, devrimci başarı için en önemli koşuldur.

Yol açın gençliğe!
Yol açan kadın emekçilere!

"Önderlerince" tezgahlanan İspanyol devriminin yenilgisi, Halk Cephesi'nın Fransa'da yüz kızartıcı iflası ve Moskova duruşmalarının sahtekarlıklarının açığa vurulmasıyla, topluca bu üç gerçek, Komintern'e tamiri olanaksız bir darbe indirmiş ve aynı zamanda Sosyal Demokrat ve Anarko-sendikalist müttefiklerini de ağır yaralamıştır.

Tabii ki, bu örgütlerin üyelerinin bir hamlede Dördüncü Enternasyonal'e yönelecekleri anlamına gelmez bu. Feci yenilgilere uğramış olan eski kuşak, önemli ölçüde mücadeleden ayrılacaktır. Zaten Dördüncü Enternasyonal kötürüm devrimciler, umutsuzluğa düşmüş bürokratlar ve kariyeristler için bir sığınak haline gelmeye kesinlikle karşıdır. Aksine, şu anda eski örgütlerin yönetiminde egemen olan küçük burjuva unsurların partiye sızması olasılığına karşı kesin önleyici tedbirler gereklidir: işçi olmayan ve özellikle sabık parti bürok-

rattı olan adaylar için uzun bir deneme süresi; ilk üç yıl için sorumlu bir mevki almalarının engellenmesi, vs. Dördüncü Enternasyonal içinde, eski Enternasyonallerin çıbanı olan kariyerizme yer yoktur ve olmayacaktır. Hareketin sırtından değil, yalnızca hareket için yaşamak isteyenler bize katılabileceklerdir. Devrimci işçiler (örgütlerine) sahip olduklarını hissetmelidirler. Örgütümüzün kapıları onlara ardına kadar açıktır.

Elbette ki bir zamanlar ön saflarda olan işçiler arasında bile yorgun düşmüş ve hayal kırıklığına uğramış olanlar vardır. Bunlar, en azından önümüzdeki dönemde kenarda kalacaklardır. Bir program ya da örgüt yıprandıkça onu sırtında taşıyan kuşak da onunla birlikte yıpranır. Hareket, geçmişin sorumluluğunu taşımayan gençlikle yeniden canlanır. Dördüncü Enternasyonal, proletaryanın genç kuşağına özel bir önem verir. Bütün politikası ile, gençliğe, kendi öz gücüne ve geleceğe inancı aşılamaya uğraşır. Ancak gençliğin taze coşkusu ve saldırgan ruhu mücadelede ilk başarıları sağlayabilir ve ancak bu başarılar eski kuşağın en iyi unsurlarını yeniden devrim yoluna kazanabilir. Bu böyle gelmiştir ve böyle gider.

Oportünist örgütler, kendi tabiatları gereği, asıl dikkatlerini işçi sınıfının en üst tabakalarına vermekle hem gençliği hem de kadın emekçiyi önemsememektedirler. Oysa kapitalizmin çöküşü, en ağır darbelerini bir ücretli işçi ve ev kadını olarak kadınlara indirmektedir. Dördüncü Enternasyonal'in kesimleri işçi sınıfının en sömürülen tabakalarından, dolayısıyla kadın işçiler arasında destek sağlamalıdır. Burada bağlılığın, esirgemezliğin ve özveride bulunmaya hazır oluşun tükenmez kaynaklarını bulacaklardır.

Kahrolsun bürokrasi ve kariyerizm!

Yol açın gençliğe!

Yol açın kadın emekçiye!

Bu sloganlar Dördüncü Enternasyonalin bayrağında yer alır.

Dördüncü Enternasyonal'in bayrağı altında

"Ama yeni bir Enternasyonalin yaratılmasının zamanı gelmiş midir" diye soruyor kuşkucular. Ve de bir Enternasyonal'i "suni" olarak yaratmak olanaksızdır, o ancak fevkalade olaylardan doğabilir diyorlar vs. Bütün bu itirazların gösterdiği yalnızca yeni bir Enternasyonal'i inşa etmek için kuşkucuların işe yaramadıklarıdır. Zaten genellikle bir işe yaramazlar.

Dördüncü Enternasyonal fevkalade olaylardan, proletaryanın tarihte uğradığı en ağır yenilgilerden doğmuştur. Bu yenilgilerin nedeni eski önderliğin yozlaşması ve ihanetidir. Sınıf mücadelesinin kesintiye tahammülü yoktur. Üçüncü Enternasyonal, ikinci Enternasyonal'in peşinden devrim yolunda ölmüştür. Yaşasın Dördüncü Enternasyonal!

Ama kuruluşunu ilan etmenin zamanı gelmiş midir? diye diretiyor kuşkucular. Bizim bu soruya yanıtımız, Dördüncü Enternasyonal'in "ilan edilmeye" ihtiyacı olmadığıdır. O, yaşamakta ve mücadele etmektedir. Zayıf mıdır? Evet, halen genç olması nedeniyle safları kalabalık değildir. Ve şimdilik, hemen sadece kadrolardan oluşmuştur. Ama bu kadrolar geleceğin taahhütleridir. Yeryüzünde bu kadroların dışında adını gerçekten hakkeden tek bir devrimci akım yoktur. Enternasyonal'imiz halen sayıca zayıfsa da öğreti, program, gelenek ve kadrolarının karşılaştırılmaz kararlılığı bakımından güçlüdür. Bunu bugün kavramayanlar şimdilik bir kenara çekilsin. Yarın bu, daha da belirgin olacaktır.

Dördüncü Enternasyonal, daha şimdiden Stalinistlerin, Sosyal Demokratların, burjuva liberallerin ve faşistlerin haklı olarak nefretini üzerine çekmiştir. Hiçbir Halk Cephesi'nin içinde onun yeri yoktur ve olamaz. Burjuvazinin eteklerine bağlı bütün politik gruplaşmalara karşı uzlaşmaz savaş verir. Görevi, kapitalizmin egemenliğini yıkmaktır. Amacı sosyalizmdir. Yöntemi, proleter devrimdir.

Örgüt içi demokrasi olmaksızın, devrimci eğitim olmaz. Disiplin olmaksızın devrimci eylem olmaz. Dördüncü Enternasyonal'in iç yapısı *demokratik merkeziyetçilik* ilkelerine dayanır; tartışmada tam özgürlük, eylemde tam birlik.

İnsanlık kültürünün bugünkü krizi, proletaryanın önderlik krizidir. Dördüncü Enternasyonalde birleşen ileri işçiler, sınıflarına krizden çıkış yolunu göstermektedirler. Proletaryanın ve tüm dünyada ezilenlerin kurtuluş için verdikleri mücadelenin uluslararası deneyimlerine dayalı bir programı ileri sürerler. Onlara lekesiz bir bayrak sunarlar.

Bütün ülkelerin kadın ve erkek işçileri, Dördüncü Enternasyonal'in bayrağı altında yerini al! Bu, senin yaklaşan zaferinin bayrağıdır!

Giriş

Emperyalist Savaş ve Dünya Proleter Devrimi Lev Troçki'nin siyasal vasiyatnamesi olarak nitelendirilebilecek bir metindir. 23 Ağustos 1939'da imzalanan Stalin-Hitler paktının sürdüğü günlerde IV.Enternasyonal'in 26 Mayıstaki alarm konferansı için kaleme alınmış olan *manifest* bir dizi tarihsel kesişmenin ürünü. Kişisel tarihi açısından 24 Mayıs'ta bir suikastten kurtulan Troçki'nin 20 Ağustos'ta öldürülmesinden önce yazdığı son siyasi metin.

1939'da dünyayı sarsan olaylar Troçki'yi hiç de şaşırtmamıştı. İspanyol devriminin başarısızlığından sonra kaçınılmaz bir gidişatın farkındaydı. Hitler-Stalin paktı herkesi şaşırtırken –Haziran 1941'de son bulacaktır– Troçki, Hitler'in Stalin'in "dostane" tarafsızlığına ihtiyacını Polonyaya saldırması ve İngiltere ve Fransa'ya karşı savaş açmasıyla açıklıyordu. Yine de bir an için bile yıllar öncesinden belirttiği Hitler'in SSCB'ye saldırmasının kaçınılmazlığından vaz geçmiyordu. Aynı şekilde ABD'nin savaşa müdahalesinin de kaçınılmazlığını açıkça belirten Troçki, İkinci Dünya Savaşı yazınında kimsenin bırakmadığı derin izler taşıyan düşüncelerini bu metinle taçlandırmıştır.

Troçki Balkan Savaşı'na gazeteci olarak katılmasının yanısıra Kızıl Ordu'nun yaratıcısı ve komutanı olarak edindiği birikimle, derin siyasal çözümlemelerini, askeri uzmanlığı ile birleştirerek eşsiz öngörülerde bulunmaktaydı.

Troçki, İkinci Dünya Savaşı'nı birincinin devamı olarak görüyordu. Ancak devamın tekrar olmadığını, genel kural olarak devamın tekrardan farklı olarak bir gelişme, derinleşme ve hızlanma anlamına geldiğini belirterek, ilk savaşta geliştirilen enternasyonalist politikların da derinleştirilmesi, geliştirilmesi gerektiğinin altını çiziyordu. Buradan kast edilen artık mevcut durumun devamının mümkün olmadığı ve

savaşın -Troçki en fazla on yılık bir dönemden söz ediyordu- başlıca aktörleri tarihten sileceğini belirtiyordu (ki Stalin dışında Çan Kay Şek, Hitler, Churchill, Roosevelt hepsi sahne dışında kaldılar).

Unutmamak gerekir ki tam da Mayıs 1940'de, yani metnin yazıldığı ayın başında müttefik kuvvetler Norveç'i boşaltmış, Churcill Chaberlain'in yerine başbakan olmuştu. Ardından Almanya'nın Belçika ve Hollanda'ya saldırmış, Paris düşmüş ve Fransa'nın bozguna uğramasıyla savaş zincirlerinden boşanmıştı.

Troçki, öldürülmesinin arifesinde savaşın gidişatı, karakteri üzerine derinlemesine tahliller yapıyor ve yalnızca "kahverengi Avrupa"nın değil metropol ve yarı-sömürge ve sömürge ülkelerin durumunu da değerlendiriyordu. Ancak *manifest* basit bir sergileme veya geleceği görme merakıyla açıklanamayacak kadar siyasal görevlerle yüklü, enternasyonalist devamlılık ve ilkeler metnidir. Troçki kendisini adamış olduğu görevin, birinci savaş öncesi ile üç rus devrimin deneyimlerini yeni kuşaklara aktarma bilinciyle insanlık tarihinin zincirlerinin halkalarını bağlamaya çalışır. Daniel Guérin yaptığı derlemeye yazdığı önsözde Troçki'nin manifestinin "*dünya proletaryasının onurunu kurtardığını*"* belirtirken esas olarak bu hususun altını çizmektedir.

Manifest tıpkı Marx ve Engels'in *Komünist Manifesto*'su gibi çok büyük dönüşümlerin eşiğinde kaleme alınmıştır. Nasıl *Manifesto*'nun yazılmasından hemen sonra1848 devrimleri patlak vermiş ve Avrupa'nın çehresi değişmişse, *emperyalist savaş ve dünya proleter devrimi*'nde henüz çağın geceyarısına sürüklendiği bir dönemde Troçki, insanlığın bu umutsuz günlerinde bile "peygamber"ce öngörülerde bulunurken, savaşın yarattığı tahribata rağmen insanlığın kurtuluşu için yeni güçlerin nasıl belirebileceğini göstermeye çalışmaktadır.

---

*Leon Trotsky: *Sur La Deuxième Guerre Mondial*, Editions du Seuil, 1974. Önsöz, s. 17.

Sosyalist devrimin dünya partisi IV. Enternasyonal'in Olağanüstü /emergency/ Konferansı, ikinci emperyalist savaşın dönüm noktasında toplandı. Açılım arama, hazırlanma, görece askerî atalet dönemleri çoktan geride bırakıldı. Almanya, Müttefiklerin tüm yıkıcı güçleri ile hemen karşılık vermelerine yolaçan büyük bir saldırı ile çevresine cehennem ateşleri saçtı. Bundan böyle, Avrupa'nın ve insanlığın yaşamı uzun zaman için emperyalist savaşın akışı ve onun ekonomik ve siyasal sonuçları tarafından belirlenecektir.

IV. Enternasyonal; bu savaşı ve ona katılanları nasıl gördüğünü, çeşitli işçi örgütlerinin savaş politikalarını nasıl değerlendirdiğini ve en önemlisi barışa, özgürlüğe, bolluğa götüren yolun ne olduğunu açık ve berrak olarak duyurma anının geldiği inancındadır.

IV. Enternasyonal ne halkları katliama sürükleyen hükümetlere, ne bu hükümetlerin sorumluluklarını taşıyan burjuva politikacılarına, ne de savaşan burjuvazilere destek olan işçi bürokratlarına seslenir. IV. Enternasyonal erkek ve kadın emekçilere, askerlere ve denizcilere, yıkıma uğramış köylülere ve boyunduruk altındaki sömürge halklarına seslenir. IV. Enternasyonal'in emperyalistlerle, sömürücülerle, ezenlerle hiç bir bağı yoktur. O, ezilenlerin, sömürülenlerin, emekçilerin dünya partisidir. Bu bildirge onlara hitap etmektedir.

İçinde bulunduğumuz savaşın genel nedenleri

Teknoloji bugün 1914-18 savaşının bitiminde olduğundan son derece daha güçlü, oysa insanlık çok daha yoksul düşürülmüş durumdadır. Bir ülkeden diğerine yaşam düzeyi düşmüştür. Bugünkü savaşın eşiğinde tarım, son savaş patlak verdiği sıradaki durumundan daha kötüdür. Tarım ülkeleri harap olmuştur. Sanayi ülkelerinde, orta sınıflar iktisadî olarak yıkıma uğramışlardır ve işsizlerin modern par-

yalar sürekli bir "altsınıf" oluşmaktadır. İç pazar daralmıştır. Sermaye ihracı azalmıştır. Emperyalizm, dünyayı tek tek güçlü devletlerin egemen olduğu bölgelere bölerek fiilen dünya pazarını darmadağın etmiştir. Gezegenimizin 109 devletinin dünya çapında ticareti, bugünkü savaşa öngelen on yıllık dönemde hemen hemen dörtte bire inmiştir. Oysa dünya nüfusu bir hayli artmıştır. Bazı ülkelerin dış ticaret hacmi, yarıya, üçte bire ve dörtte bire inmiştir.

Sömürge ülkeler hem metropollerinin bunalımlarının hem de kendilerine özge iç bunalımların acısını çekmektedirler. Daha dün yarı-bağımsızlığı olan geri kalmış uluslar bugün köleleştirilmişlerdir (Habeşistan, Arnavutluk, Çin).[1] Her emperyalist ülke herşeyden önce savaş için, kendi özel hammadde kaynaklarına sahip olmak zorundadır, yani hammaddeler için yeni bir mücadele amacıyladır bu savaş. Kapitalistler daha çok zenginleşmek için, yüzyıllardan bu yana emeğin yarattığı herşeyi tahrip ve israf etmektedirler.

Çöküş halindeki kapitalist dünya aşırı derecede kalabalıklaşmıştır. Dünya çapında bir güç olan Amerika Birleşik Devletleri için, yüz mülteci daha kabul etmek önemli bir sorun haline gelmektedir.[2] Havacılık, telgraf, telefon, radyo ve televizyon çağında bir ülkeden diğerine yolculuk vizeler ve pasaportlar tarafından felce uğratılmıştır. İç ticaretin çökmesi ve dış ticaretin gerilemesi dönemi şovenizmin ve özellikle anti-semitizmin dehşet verici güçlenmesi ile atbaşı gitmektedir. Kapitalizm, yükseliş halinde iken yahudi halkını gettodan kurtarmış ve onu ticarî yayılmasında bir araç olarak kullanmıştı. Bugün,

---

1- Habeşistan ve Arnavutluk 1935 ve 1939'da İtalya tarafından, Çin ilk olarak 1931'de ve tekrar 1937'de Japonya tarafından işgal edilmiştir.

2- Ordu, Gestapo ve SS'lerle Almanların ilerlemesinden kaçan Avrupalıların ABD'ye mülteci olarak kabulü karşısında büyük bir direnç vardı. İlk sırada büyüm mikarda Yahudiler. Birçok örgüt "kapıların açılması" diye adlandırılan bir kampanya yürütüyordu, ancak Avrupa'ya vizeler damlalarla varıyordu.

kapitalist toplum çöküş çağında, vargücüyle yahudi halkının en küçük zerresinin bile canına okumaya çalışmaktadır: İki milyarlık bir dünya nüfusu içinde 17 milyon birey, yani %1'den azı artık gezegenimiz üzerinde kendine bir yer bulamamaktadır! Kullanılabilir geniş alanlara ve yeri göğü fetheden tekniğin harikalarına rağmen, burjuvazi gezegenimizi onlar için pis bir hapishane haline dönüştürmeyi başarmıştır.

Lenin ve Emperyalizm

Birinci emperyalist savaş başlangıcında 1 Kasım 1914'de Lenin, şöyle yazıyordu:

> "Emperyalizm Avrupa uygarlığı kaderi üzerinde hayati bir oyuna girdi. Eğer bu savaştan sonra, başarılı devrimler ortaya çıkmazsa, başka savaşlar onu izleyecektir. 'Savaşlardan kurtulmak için savaş' peri masalı gibi içiboş ve tehlikeli bir rüyadır."[3]

Emekçiler bu kehaneti hatırlayın! Şimdiki savaş -ikinci emperyalist savaş- bir kaza değildir. O şu ya da bu diktatörün iradesinin ürünü değildir. Savaş uzun zaman önceden kestirilmişti. Bunun kökenini de uluslararası kapitalist çıkarların doğurduğu çelişkilerle aynı kaynakta buluruz. İnsanları uyutmak için uydurulan resmî efsanenin aksine, diğer tüm toplumsal kötülükler gibi işsizlik, hayat pahalılığı, faşizm, sömürgeci baskılar, savaşın temel sebebi de üretim araçlarının mülkiyeti ve bu temeller üzerinde duran burjuva devletidir.

Teknolojinin bugünkü düzeyi ve emekçilerin yeteneği sayesinde, tüm insanlığın maddi ve manevi gelişmesi için gerekli koşulların yaratılması rahatlıkla mümkündür. Sadece iktisadî yaşamın her ülkede ve gezegenin her yerinde, doğru bilimsel ve akılcı olan genel bir plana uygun olarak örgütlenmesi yeterlidir. Ama, toplumun temel

3- Lenin, Bütün Eserler (fr), XXI. cilt, s.34.

üretici güçleri, tröstlerin, yani tek tek kapitalist kliklerin elinde oldukça ve ulusal devlet bu kliklerin elinde istedikleri gibi kullanabildikleri bir araç olarak kaldıkça pazarlar, hammadde kaynakları, dünyanın egemenliği için mücadele kaçınılmaz olarak gitgide tahripkâr bir karakter kazanacaktır. Bu yırtıcı emperyalist kliklerin elinden ekonomi ve devlet iktidarı üzerindeki egemenlikleri ancak devrimci işçi sınıfı tarafından sökülüp alınabilir. Lenin'in ikazının anlamı budur, yani "bir dizi başarılı devrim olmazsa" kaçınılmaz olarak yeni bir emperyalist savaş bir öncekini izleyecektir. Bugüne kadar yapılmış olan bir dizi kehanet ve vaadler olayların deneyinden geçmiştir. "Savaşlardan kurtulmak için savaş" peri masalının bir yalan olduğu kanıtlanmıştır. Lenin'in kehaneti ise trajik bir gerçek haline dönüşmüştür.

Savaşın doğrudan nedenleri

Bugünkü savaşın doğrudan nedeni eski ve zengin sömürge imparatorlukları; Büyük Britanya ve Fransa ile geç kalmış emperyalist çapulcular; Almanya ve İtalya arasındaki rekabettir.

XIX. yy. en eski kapitalist güç Büyük Britanya için tartışmasız bir hegemonya çağı olmuştur. 1815'den 1914'e kadar tek tük askerî patlamalar olmuşsa da "Britanya barışı"nın hüküm sürdüğü hemen hemen doğrudur. Dünyanın en güçlüsü olan Britanya donanması denizlerin jandarması rolünü oynuyordu. Ama, bu çağ geçmişte kaldı. Çağdaş teknoloji ile donanmış Almanya, son yüzyılın başından itibaren Avrupa'da ilk sıraya doğru ilerlemeye başladı. Atlantiğin ötesinde, Britanya'nın eski sömürgesi olan çok daha güçlü bir ülke ortaya çıkıyordu. 1914-18 savaşının çıkmasındaki en önemli ekonomik çelişki Büyük Britanya ve Almanya arasındaki rekabetti. Amerika Birleşik Devletleri'nin savaşa katılımı bir koruma önlemi niteliğinde olmuştu. Almanya'nın Avrupa kıtasını etkisine almasına izin verilemezdi.

Yenilgi Almanya'yı tamamiyle güçsüzlüğe itti. Parçalanmış, düşmanları tarafından kuşatılmış, savaş tazminatları ile iflasa sürüklenmiş, iç savaşın sarsıntıları ile zayıflamış, ebediyen değilse bile uzun bir dönem için Almanya meydanın dışında görünüyordu. Avrupa'nın birinci kemanını bir süre için Fransa çalıyordu. Son tahlilde, muzaffer İngiltere için ağır bir savaşın bilançosu şu kayıpları gösteriyordu: dominyonların artan bağımsızlığı, sömürgelerde bağımsızlık hareketleri, deniz egemenliğinin yitirilişi, havacılığın gelişmesi ile İngiliz donanmasının öneminin azalması.

Geçmişinden aldığı güçle İngiltere, savaşı izleyen yıllarda dünya arenasında hâlâ yönlendirici rol oynamaya çalıştı. Amerika Birleşik Devletleri ile arasındaki anlaşmazlıklar açıkça tehditkâr bir nitelik kazanmaya başlamıştı. Hatta gelecek savaşın, her ikisi de dünya egemenliğini talep eden iki Anglo-sakson devleti arasında patlayacağı sanılabilirdi. Bununla beraber, İngiltere hemen ardından kendi özgül ekonomik gücünün okyanus ötesi devle mücadeleye yetersiz kalacağına kendini inandırmak zorunda kaldı. Amerika Birleşik Devletleri ile deniz eşitliği üstüne yaptığı anlaşma, gerçekte şimdiden yitirmiş olduğu deniz egemenliğinin resmî bir bildirimi anlamına geliyordu. Serbest ticaretin yerini gümrük duvarlarının alması, Büyük Britanya'nın açıkça sanayisinin dünya pazarındaki yenilgisini kabul ettiği anlamına geliyordu. "Görkemli tecrit" politikasını reddedişi, hemen ardından zorunlu askerlik hizmetini getirdi. Böylece tüm kutsal gelenekler bir kenara bırakıldılar. Ekonomik güç ile siyasal etkinlik arasında benzer bir oransızlık, daha küçük çapta da olsa, Fransa'nın da belirgin özelliği idi. Onun Avrupa üzerindeki hegemonyası Almanya'nın perişanlığı ve Versaille anlaşmasının getirdiği yapay bağlar tarafından yaratılmış olan geçici şartlara dayanıyordu. Bu hegemonyanın üzerinde yükseldiği nüfus hacmi ve ekonomik temeller çok yetersizdi. Zafer yanılsamaları dağıldıkça, gerçek güç ilişkileri aydınlığa çıktıkça, Fransa sadece dostlarına değil düşmanlarına da çok da-

ha zayıf görünecekti. Himaye ararken Fransa esas olarak Büyük Britanya'nın son dominyonu haline geldi.

Almanya'nın birinci sınıf bir teknoloji ve örgütsel yetenekler temeli üzerinde yeniden canlanması kaçınılmazdı. Ancak büyük ölçüde İngiltere'nin, Fransa'nın ve ikinci planda Amerika Birleşik Devletleri'nin aşırı iddiaları şartlarında Almanya'yı desteklemesi bu canlanmayı beklenilebileceğinden çok daha çabuk gerçekleştirdi. Böyle uluslararası bağlantılar kapitalist İngiltere en güçlü olmaya devam ettikçe çok kere başarılı olmuştu. İhtiyar İngiltere artık kendisinin yaratmış olduğu bu alışkanlıklarla başa çıkabilecek halde değildi.

Daha modern, daha esnek bir teknoloji, en üstün üretkenlikle silahlanmış Almanya, bir kez daha, İngiltere'yi özellikle Güney Doğu Avrupa ve Latin Amerika'da çok önemli pazarlarından silip attı. Kapitalist devletlerarası rekabetin bir dünya pazarının yayılma temeli üzerinde geliştiği XIX. yy.'nın aksine, bugünkü mücadelenin ekonomik arenası, dünya pazarının tam anlamıyla daralması sonucunda emperyalistlere artık açık olmaması ve onların da birbirlerinden parça koparmaktan başka yollarının kalmaması ile belirlenir.

Yeni bir dünya paylaşımı girişimi, şimdi 1914'de olduğu gibi, doğal olarak Alman emperyalizmine aittir. Baskın karşısında fenersiz yakalanan Britanya hükümeti ilkin başkalarını (Avusturya, Çekoslovakya[4]) harcayarak savaştan bir çıkış yolu bulmaya çalıştı. Ama bu politika kısa ömürlüydü. Büyük Britanya ile "dostluk" Hitler için yalnızca kısa bir taktiksel evreydi. Londra daha o zamandan Hitler'e kendisinin bile tasavvur edemeyeceği kadar paye vermişti. Chamberlaine'a Almanya ile uzun süreli dostluğu perçinleyeceği umudunu veren Münich anlaşması tam aksine kopuşu hızlandırmıştı. Hitler Londra'dan daha başka bir şey bekleyemezdi; Hitler için bir adım sonrası Almanya'nın Britanya'nın hayati hatlarında yayılmasıydı.

4- Anschlus, Avusturya'nın Almanya'ya bağlanması 1938'de gerçekleşti, Çekoslavakya Ekim 1938'de budanmış, Mart 1939'da yarıp geçilmişti.

Böylece Chamberlain tarafından 1938'de ilan edilen "yeni barış çağı" birkaç ay içinde tüm savaşların en korkuncunu getirdi.

Amerika Birleşik Devletleri

Savaşın ilk aylarından itibaren tüm gücünü kullanan Büyük Britanya, Almanya tarafından dünya ticaretindeki mevzilerinden atıldığında, Amerika Birleşik Devletleri hemen hemen otomatik olarak Büyük Britanya'nın yerini aldı. Dünya altınının üçte ikisi Amerikan kasalarında toplanmıştır. Üçte biri de aynı yere doğru sürekli akmaktadır. İngiltere'nin dünya bankerliği rolü geçmişte kalmıştır. Ve başka açılardan da daha parlak bir durumda değildir. İngiliz donanması ve deniz ticareti büyük kayıplara uğrarken Amerika'daki gemi tezgâhları Birleşik Devletlerin İngiltere ve Japonya üzerindeki deniz üstünlüğünü sağlayacak büyük gemiler inşa etmek üzeredir. Amerika Birleşik Devletleri açıkça "çifte güç" ilkesini (kendinden sonraki en kuvvetli iki gücün toplamından daha güçlü bir donanmaya sahip olarak) benimsetmeye hazırlanmaktadır. Hava filosunun yeni programı da aynı şekilde Amerika Birleşik Devletleri'nin dünyanın geri kalanı üzerindeki üstünlüğünü sağlamlaştırmaya yöneliktir.

Bununla birlikte, dünyadaki birincil kapitalist güç, Amerika Birleşik Devletleri'nin askerî, malî ve sınaî güçlülüğü, kesinlikle Amerikan iktisadî yaşamının açılımını sağlama almamaktadır; aksine, onun toplumsal sisteminin bunalımına çok daha tehlikeli ve şiddetle sarsıntılı bir nitelik kazandırmaktadır. Ne milyarlarca altının ne de milyonlarca işsizin kullanımına imkân bulunamamaktadır.

IV. Enternasyonal'in altı yıl önce yayınlanan *IV. Enternasyonal ve Savaş* tezleri bunu önceden görmüştür:

> "Amerikan kapitalizmi, 1914'de Almanya'yı savaş yoluna iten aynı sorunlarla yüzyüzedir. Dünya bölünmüştür; (demek ki) yeniden bölünmelidir. Almanya için sorun "Avrupa'nın örgütlenme-

si" idi. (Demek ki) Amerika Birleşik Devletleri de dünyayı örgütlemelidir. Tarih insanlığı Amerikan emperyalizminin volkanik patlamasıyla karşı karsıya kalmaya doğru yöneltiyor."[5]

New Deal ve *Good Neighbor* [iyi komşuluk] politikaları[6] patlamayı ertelemek, toplumsal bunalımı ödünler ve uzlaşmalar yolu ile iyileştirmek için yapılan son girişimlerdir. Milyarları yutan bu politikanın iflasından sonra Amerikan emperyalizmine "bir yumruk darbesinden" başka başvurulacak yol kalmayacaktır. Çeşitli bahaneler ve sloganlar yaratarak, Amerika Birleşik Devletleri dünya egemenliğini sağlamak için büyük çatışmaya müdahale edecektir. Amerikan kapitalizmi ile düşmanları arasında ortaya çıkacak olan mücadelenin tarih ve gündemi belki de Washington tarafından dahi henüz bilinmemektedir. Japonya ile savaş Pasifik Okyanusu'nda "hayati bir alan" için mücadele olacaktır. Atlantik'de savaş, eğer doğrudan Almanya'ya karşı yönelmişse bile, İngiltere'nin mirasını ele geçirmek için bir mücadele olacaktır.

Almanya'nın Müttefikler üzerinde muhtemel zaferi Washington'un üzerine bir kâbus gibi çökmektedir. Kıta Avrupa'sının müstemlekeleri ve onun sömürge kaynakları, Avrupa silah-mühimmat fabrikaları ve gemi tezgâhlarının tasarrufu Almanya'nın eline geçtiğinde, özellikle eğer doğuda Japonya ile uzlaşma içinde hareket ederse, Amerikan emperyalizmi için ölümcül bir tehlike oluşturmuş olacaktır. Avrupa topraklarında yürüyen güncel muazzam çarpışmalar, ancak Almanya ile Amerika arasındaki mücadelenin hazırlayıcı olguları anlamına gelir. Fransa ve İngiltere yalnızca Amerikan kapitalizminin Atlantiğin öte yakasındaki burçlarıdır. Bir İngiliz başba-

5- Eserler (fr), 4, s.52.

6. Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Franklin Roosvelt, Birleşik Devletlerin artık Latin Amerika ve Karayip'lerde silahlı müdahalelere girişmeyeceğini, daha çok "iyi bir komşu" gibi tavır alacağını iyi komşuluk politikası ile açıkladı.

kanının dediği gibi İngiltere'nin sınırı eğer Rhen üzerinde bulunuyorsa, o halde Amerikan emperyalistleri Amerika Birleşik Devletleri'nin sınırının Thames üzerinde bulunduğunu haydi haydi söyleyebilirler. Kamuoyunun yaklaşan savaşa hummalı hazırlanışında Washington Belçika, Hollanda, Danimarka, Finlandiya'nın[7] alınyazısını soylu bir infialle açıklamaktan çekinmiyordu. Danimarka işgali ile Grönland sorunu, Grönland'ın beklenmeyen bir tarzda "jeolojik" olarak, batı yarım küresinde alüminyum üretiminde zorunlu olan cryolit kaynaklarını mutlu bir raslantı ile elinde bulundurduğunu ortaya çıkardı.[8] Washington da köleleştirilmiş Çin'i, savunmasız Filipin'leri, öksüz Hollanda Hindistan'ını ve deniz yollarını hiç de gözden çıkarmış değildir. Böylece ezilen uluslar için filantropik sempatiler ve hatta jeolojik kaygılar Amerika Birleşik Devletlerini savaşa sürüklüyor.

Bununla birlikte, Amerikan silahlı kuvvetleri, ancak Fransa ve Britanya adaları güçlü dayanakları olarak kaldıkça başarıyla müdahale edebilecektir. Fransa işgal edilirse ve Alman müfrezeleri Thames kıyılarında gözükürse güçler ilişkisi Amerika Birleşik Devletleri aleyhine önemli ölçüde değişecektir. Amerika Birleşik Devletleri bu kaygılarla elini çabuk tutmağ, fakat aynı zamanda sorunu ortaya koymaya da zorunludur: Uygun an şimdiden geçmiş değil midir?

Aynı emperyalizmin bir başka türü olan Amerikan yalıtımcılığının gürültülü protestoları Beyaz Saray'ın resmî tutumuna karşı

7- Son günlerde saldırılan ya da işgal edilen ülkeler,

8- Aliminyumun büyük tüketicisi havacılığın gelişimi için Gröland'daki bu maden kaynakları önemliydi. Bu ülkeye "Monroe doktrinin" uygulanışının geçerliliği üzerinden Gröland'ın kıtaya entegresi ortaya konmuştu. 12 Nisan'de başkan Roosevelt, basın önünde, pek gelişmemiş bir "varsayım"dan sözedildiğini kabul etti. O an için, işgal edilmiş metropolü Danimarka'nın bir sömürgesi olan Gröland'a bir "insani yardım" gönderme ve bir konsolosluk kurmakla yetinilecekti.

kendini ortaya koymaktadır.[9] Çıkarları özellikle Amerikan kıtasına, Avustralya ve Uzak-Doğu'ya bağlı olan kapitalistler kesimi Müttefiklerin yenilmesi halinde, Amerika Birleşik Devletleri'nin otomatik olarak kendi çıkarlarına yalnızca Latin Amerika'da değil, Kanada, Avustralya ve Yeni Zelanda'da bir tekel sağlayacağını; Çin, Hollanda Hindistan'ı ve genel olarak Doğu'ya gelindiğinde, Japonya ile bir savaşın herhalükârda yakın bir gelecekte kaçınılmaz olduğu Amerika Birleşik Devletlerinin yönetici sınıfının tümünün kanısıdır. Barışçıllık ve yalıtlamacılık görünüşü altında, burjuvazinin etkin bir kesimi Amerika Birleşik Devletleri'nin kıtasal genişlemesi ve Japonya'ya karşı mücadeleye hazırlanması için bir programı geliştirmeye çalışmaktadır. Bu plana göre, dünya egemenliği için Almanya'ya karşı savaş, yalnızca ertelenmiş olmaktadır; Norman Thomas[10] ve meslektaşları türünden barışçı küçük burjuvalara gelince, onlar yalnızca emperyalist klanlardan birinin koro çocuklarıdır.

Amerika Birleşik Devletleri'nin savaşa müdahalesine karşı mücadelemizin barışçılık ve yalıtmacılıkla ortak hiç bir yanı yoktur. Biz emekçilere, açıkça, emperyalist hükümetin ülkeyi savaşa girmekten sakınacak yetenekte olmadığını söylüyoruz. Yönetici sınıfın iç tartışmaları yalnızca savaşa ne zaman girileceği ve ilk darbenin kime vurulacağı üzerinde yürümektedir. Barışçı çözümlemeler ve gazete makaleleri aracılığı ile, Amerika Birleşik Devletlerini bağıntısızlık içinde tutmayı umut etmek, süpürgeyle bir gelgiti geri püskürtmeyi denemek demektir.

Savaşa karşı gerçek mücadele ancak, küçük burjuva pasifizminin acımasız bir teşhiri ve emperyalizme karşı sınıf mücadelesiyle ger-

---

9- Monroe doktrini "Amerika Amerikalılarındır" diye resmen özetlenmektedir -eleştirenler tarafından bu "Amerikan kıtası Yankeelere" diye çevrilmektedir.

10- Norman Thomas (1884-1968),eski papaz, sosyalist partinin başkanı ve barışçıl akımın en tanınmış kişisiydi.

çekleşebilir. Yalnızca devrim Amerikan burjuvazisinin ikinci emperyalist savaşa müdahalesini ya da üçüncü emperyalist savaşa girişmesini engelleyebilir. Bütün diğer yöntemler sadece şarlatanlık ya da alıklık veyahut ikisinin karışımıdır.

"Anayurd"un savunulması

Hemen hemen bir yüzyıl önce, ulusal devlet hâlâ göreceli olarak ilerici bir etmen olduğunda, *Komünist Manifesto* proleterlerin anayurdu olmadığını ilan ediyordu. Onların tek amacı dünyanın tümünü kapsayacak sömürülenlerin anayurdunun yaratılmasıydı. XIX. yy.'ın sonuna doğru, burjuva devleti, orduları ve gümrük duvarlarıyla daha geniş bir alan isteyen üretici güçlerin gelişmesine en kötü fren haline geldi. Bugün "anayurdun" savunulmasını talep eden bir sosyalist, geçmişte feodal rejimin, yani kendi zincirlerinin savunulmasını üstlenmiş Vendée köylülerinin[11] oynadığı aynı gerici rolü oynamaktadır.

Son yıllar ve hatta aylar boyunca, dünya Avrupa haritasından nice devletlerin kolayca yokolmasını şaşkınlıkla gözledi: Avusturya, Çekoslovakya, Arnavutluk, Polonya, Danimarka, Norveç, Hollanda, Belçika[12]... gibi. Siyasal harita, Napolyon savaşlarından[13] bu yana hiç bir çağda eşi rastlanmayan bir biçimde, baştan başa elden geçirilmiş oldu. O zamanlar [Napolyon savaşlarında] yaşayakalan feodal rejimlerin yerlerini ulusal burjuva devletine bırakmaları sözkonusuydu.

---

11. Vendée savaşı, monarşiye bağlı din adamlarının faaliyetiyle cesaretlendirilen askere alınmaya karşı ayaklanma biçimi altında 1793'de patlak verdi, ezildi, yine de gerilla halinde 1796'ya kadar devam etti. Vendée'lilerin çoğunluğu soyluların ve din adamların yetkesini kabul eden yoksul köylülerdi.

12- Avusturya 1936'da, Çekoslavakya ve Polonya 1939'da, diğerleri 1940'da haritadan silinmişlerdi.

13- Napolyonu Madrid ve Viyana'dan sonra Moskova'ya yönelten Birinci İmparatorluk savaşlarına ima.

Bugün, yaşayakalan burjuva devletlerinin, halkların sosyalist federasyonuna yol açmak için ortadan kaldırılması sözkonusudur. Her zamanki gibi, zincir en zayıf olduğu halkadan kırılır. Emperyalist haydutlar, tröstler ve kartellerle zorlu rekabette bulunan bağımsız küçük tacir ve küçük sanayiciye dayanan bağımsız küçük devletlere çok küçük bir alan bırakmıştır.

Stratejik konumundan dolayı Almanya, bağlantısız küçük devletlerden başlayarak esas düşmanlarına hücum etmenin kendisi için daha kazançlı olduğunu düşünmektedir.[14] Büyük Britanya ve Fransa ise aksine, küçük devletlerin bağlantısızlığını sunarak ve Almanya'nın darbeleri altında ezilmeye bırakarak "demokratik" ittifak kampında çıkarlarının daha iyi korunacağını düşünmektedir. Sorunun temeli, bu stratejik yöntem farklılıklarına rağmen aynıdır. Büyük emperyalist ülkelerin çarklarının dişlileri arasında küçük uydular öğütülerek yok olmaktadırlar. Büyük anayurtların "savunulması" bir düzine küçük ve orta anayurdun yıkımını gerektirmektedir.

Bununla beraber, bu büyük devletler içinde burjuvaziyi ilgilendiren sorun hiç bir zaman anayurdun savunulması değildir; pazarlar, yabancı imtiyazlar, hammadde kaynakları ve etki alanlarının savunulması çok daha fazla ilgilendirmektedir burjuvaziyi. Burjuvazi asla anayurdu, anayurdu savunmak için savunmaz; o, özel mülkiyeti, imtiyazları, kârları savunur. Bu kutsal değerler tehdit altında bulunduğunda, burjuvazi anında bozgunculuğun yolunu tutar. Bu,

---

14- Alman saldırısı mayısın başında Belçika ve Hollanda'nın tarafsızlığına tecavüz ederek fransız hatlarını dolanması ve Kuuzeyden saldırmasıyla başlamıştı.

15- Falanj şefi José Antonio Primo de Rivera1934'ten itibaren Mussolini 'yle ilişki içindeydi ve kendisiyle monarşistleri ve fesatçı generalleri maddeten desteklemek üzere bir anlaşma yapmıştı.

16- "Milliyetçilere" en fazla yığınsal yardım İtalyanlar tarafından yapıldı, ancak Almanya teknisiyen, tank ve uçaklar gönderdi (Condor birliği).

oğulları Ekim devriminden sonra savaşmış ve hâlâ dünyanın kendi eski anayurduna karşı olan her ordusunda savaşmaya hazır olan Rus burjuvazisinin yoludur. İspanyol burjuvazisi sermayesini kurtarmak için, kendi öz halkına karşı Hitler ve Mussolini'den[15] askerî yardım istemiştir.[16] Norveç burjuvazisi Norveç'i istilâ etmesinde Hitler'e yardım etti. Bu her zaman böyle olmuştur ve her zaman böyle olacaktır.

Resmî yurtseverlik sömürücülerin çıkarlarının maskesidir. Sınıf bilincine sahip işçiler bu maskeyi horgörerek nefretle çıkarıp atmasını bilirler. Onlar burjuva anayurdunun noktasını bile savunmazlar, ama baskı ve zulüm altındaki kendi öz ülkelerini ve tüm dünyanın çıkarlarını savunurlar. IV. Enternasyonal'in tezleri şöyle demektedir:

> "'Ulusal savunma' gerici şiarına karşı ulusal devletin devrimci yıkımı şiarı ile karşı koymak gerekir. Kapitalist Avrupa tımarhanesine, birleşik sosyalist dünya devletleri yolunda bir adım olarak Avrupa birleşik sosyalist devletleri programı ile karşı koymak gerekir."[17]

"Demokrasi" için mücadele

Faşizme karşı demokrasi için savaş şiarı daha az bir yalan değildir. İşçiler, Britanya hükümetinin Hitler ve cellatları çetesine iktidarı ele geçirmesi için yaptığı yardımı unutabilirlermiş gibi![18] Emperyalist demokrasiler gerçekte tarihin en büyük aristokrasileridir. İngiltere, Fransa, Hollanda, Belçika sömürge halklarının köleliği üzerine dayanmaktadır. Amerikan demokrasisi tüm bir kıtanın büyük zenginliklerinin gasbına dayanmaktadır. Bu "demokrasiler"in tüm çabaları kendi ellerindeki ayrıcalıkların korunmasına yönelmiştir. Emperyalist demokrasiler savaşın yükünün önemli bir bölümünü sömürgelerin

17- Eserler (fr), 4, s.55. Alıntı metne uygun değil.

18- Özellikle büyük basın olmak üzere genel olarak britanya yöneticilerinin Hitler'in yükselişini kolaylaştırdıkları kabul edilmekteydi.

omuzlarına yükletmektedirler. Köleler efendilerinin köle sahibi olarak kalmalarını sağlama olasılığı için altın ve kan vermek zorunda bulunuyorlar. Sömürgelerden yoksun küçük kapitalist demokrasiler, sadece büyük imparatorlukların uydusu ve onların sömürge kârlarının bir bölümünün artık toplayıcısıdırlar. Bu devletlerin yönetici sınıfları kendi imtiyazlarını korumak için her an demokrasiden vazgeçmeye hazırdır.

Küçücük Norveç'in durumunda[19], çöken demokrasinin iç mekanizmaları, bir kez daha, tüm dünya önünde sergilenmiş bulunmaktadır. Norveç burjuvazisi bir sosyal-demokrat hükümeti[20] ve faşist memur, yargıç ve polisleri birlikte ve aynı anda kullanıyordu[21]. Demokratlar ilk ciddi şokta silindiler ve Hitler'le ortak bir dil bulan faşist bürokrasi anında evin efendisi oldu. Çeşitli ulusal bileşimlerle aynı deneyim İtalya, Almanya, Avusturya, Polonya, Çekoslovakya ve sayısız başka devletlerde yaşandı. Tehlike anında burjuvazi her zaman için malî sermayenin doğrudan aracı olan gerçek yönetim aygıtının üstündeki süslü demokratik koşumları çıkarıp atabilmiş bulunmaktadır. Yalnızca körler İngiliz ve Fransız generallerinin faşizme karşı savaş verdiklerine inanabilirler![22]

Savaş demokrasilerin gerici diktatörlüğe dönüşme sürecini durdurmamıştır; tam aksine, gözlerimizin önünde, bu süreci sonuna götürmektedir.

Savaş, dünya çapında olduğu gibi, her ülkenin içinde doğrudan doğruya en gerici grup ve kurumları pekiştiriyor. Genel kurmaylar,

---

19- Alman harekatının iki ay sürmedi4ği Norveç'te direniş zayıflıyordu.

20- Troçki'nin gözaltına alındığı günlerde olduğu üzere norveç başbakanı Johann Nygardsvold, DNA'lı, işçi partiliydi.

21- Troçki'nin Jonas Lie ya da Konstad gibi Quisling'in işbirlikçisi, önde gelen faşistlerden de olan yüksek görevli fardiyan ve denetçileri vardı.

22- Troçki kimi kast etmektedir? Belirgin birini değil. Ancak Pétain, Weygand ve Darlan adları akla gelmekte.

bonapartist fesatların bu yuvaları, polisin uğursuz hücreleri, parayla tutulmuş yurtsever çetelerin, tüm inançtan kiliseleri, hemen birinci plana çıkarıyorlar. İnsanlar arasındaki cehaletin ve kinin ocağı Vatikan Sarayı, bugün her taraftan saygı sunuşları almaktadır, özellikle bir Protestan başkan Roosvelt[23] tarafından. Maddi ve manevi çöküş kendisiyle birlikte polis baskısına ve dinsel afyona artan bir isteğe sürüklenmektedir.[24]

Bir totaliter rejimin avantajlarını kazanmayı arayarak emperyalist demokrasiler, işçi sınıfına karşı artan şiddetle ve devrimci örgütlerin ezilmesiyle, kendi öz savunmasını güvence altına alıyor. Onlar savaş tehlikesini ve şimdiki savaşın kendisini, ilkin ve herşeyden önce içteki düşmanlarını ezmek için kullanıyorlar. Burjuvazi hiç bir değişme, hiç bir ikircikliğe yer vermeden şu kuralı izlemektedir: "Esas düşman kendi öz ülkemizdedir."[25]

Her zaman ve her durumda olduğu gibi en çok ezilenler en zayıf olanlardır. Halkların bugünkü katliamında en zayıf olanlar tüm ülkelerdeki sayısız mülteciler, onların arasındaki devrimci sürgünlerdir. Burjuva yurtseverliği herşeyden önce savunmasız yabancılara vahşice davranmakla kendini açığa vurur. Savaş tutsakları için toplama kampları yapmazdan önce, tüm demokrasiler devrimci sürgünler için toplama kampları kurmuşlardır.[26] Bütün dünyanın, hükümetleri özellikle SSCB, çağımızın en karanlık bölümlerini mültecilere, sür-

---

23- Franklin D. Roosevelt (1882-1945) 1932'de ABD başkanı, demokrat adayken seçilmişti. Vatikan ile İtalya'nın savaş girmesine dair ilişkideydi.

24- Marx'ın ünlü "din halkın afyonudur" cümlesine ima.

25- Formül savaş sırasında alman Karl Liebknecht tarafından öne sürülmüş ve değişik tutumlardaki sosyalist enternasyonalistlerin ortak paydası olmuştu.

26- Belki de en gözalıcı manzara İspanya'dan mültecilerin ve özellikle uluslararası gönüllülerin yerleştirildiği Fransa'nın güney batısındaki kamplardı.

günlere, yurtsuzlara karşı tutumları ile yazmışlardır.[27] Biz hapsedilen ve mahkûm olan kardeşlerimize en sıcak selamlarımızı gönderiyor ve onlara cesaretinizi yitirmeyin diyoruz. Yarının dünyasının ve Avrupa'nın en büyük partilerinin önderleri bu hapishanelerden ve toplama kamplarından çıkacaktır!

Nazilerin savaş sloganları

Hitler'in resmî sloganlarını genelde incelemeye gerek bile yoktur. "Ulusal birleşme" için mücadelenin bir yalan olduğu uzun zaman önceden, çoktan meydana çıkmıştır; çünkü Hitler öteki halkların birlik ve özgürlüğünü ayaklar altına alarak ulusal devleti çok uluslu bir devlete dönüştürdü; "hayati alan" için mücadele yalnızca emperyalist yayılmanın perdelenmesi idi, yani yağma ve ilhakın politikası idi, bu yağmanın ırksal gerekçesi olduğu bir yalandı. Nasyonal Sosyalizm, stratejik kaygılarına uygun olarak ırksal sempatilerini ve ırksal antipatilerini değiştirir. Faşist propagandanın belki de en fazla kalıcı öğesi anti-semitizmdir, Hitler domuz homurtusu ve köpek havlamasında "ırk" ve "kan"ın dil gerçeğini keşfederek buna zoolojik bir biçim verdi. Frederich Engels'in anti-semitizmi "avanakların sosyalizmi"[28] olduğunu ilan etmesi boşuna değildir! Faşizmin sahtekârca olmayan tek belirtisi onun yetke, egemenlik altına alma ve ilhak etme arzusudur. Faşizm emperyalist kültürün kimyasal olarak saf bir damıtımıdır.

Zamanında Hitler'in kişiliğinde anti-bolşevik Haçlı seferinin şampiyonunu selamlayan demokratik hükümetler, bugün onda sınırların, kural ve yönetmeliklerin, antlaşmaların kutsallığını kirleten, cehennemin derinliklerinden beklenmedik bir biçimde fırlayan bir Şeytan tü-

27- Ejoviça süresince SSCB'de tasfiye edilen yabıncı mültecilerin listesi tükenir gibi değildi.

28- Aynı formül sıklıkla Bebel'e de atfedilir.

rü görüyorlar. Sanki Hitler olmasaydı kapitalist dünya günlük güneşlik olacaktı. Ne sefil bir yalan! Kafasında sanki bir hesap makinası olan ve elindeki sınırsız güçle bu saralı Alman, cehennemden çıkmamış, gökten de düşmemiştir; emperyalizmin tüm yıkıcı güçlerinin kişileşmesinden başka bir şey değildir. Tıpkı çok zayıf halklara felaket tanrısının gazabları olarak görünen Cengiz Han ve Timurlenk'in tüm kırsal kabilelere yerleşik bölgelerin yağması ve çok engin otlakların fethi ihtiyacını göstermesi gibi Hitler de sömürgelerdeki eski güçleri temellerinden sarsarak emperyalist gücün arzularına daha yetkin bir ifade verdi. Kendine has çıkmazınca umutsuzluğa itilen dünya kapitalizmi Hitler ile kendi böğrüne bir kılıç batırmağa başlamıştır.

İkinci emperyalist savaşın kasapları Hitler'i kendi günah keçilerine dönüştürmeyi başaramayacaklardır.

Bugünkü tüm yönetimler proletaryanın sanık kürsüsünde yargılanacaklardır. Hitler caniler arasında suçlu sandalyesinde yalnızca birinci yeri alacaktır.

Alman üstünlüğü

Savaşın sonuçları ne olursa olsun, Almanya'nın üstünlüğü şimdiden açığa çıkmıştır. Hitler, hiç kuşkusuz, hiç bir gizli "yeni silah" ortaya çıkarmayı başaramaz. Ama varolan tüm çeşitli silahların yetkinliği ve bu silahların, sanayinin en yüksek düzeyde akılcı kullanılışı temelinde düzenleşikliği, Alman militarizmine devasa bir ağırlık vermiştir. Askerî dinamik totaliter bir rejimin belirtilerine sıkısıkıya bağlıdır; yetke birliği, yoğunlaşmış insiyatif, hazırlığın gizliliği, uygulamanın çabukluğu. Dahası Versay barışı Müttefiklerin pek de işine yaramamıştı. Almanya'nın silahsızlandırılmasından onbeş yıl sonra Hitler sıfırdan bir ordu yaratmağa zorlanmış ve bu sayede, ordu, uyuşukluğundan kurtularak, eskimiş bir teknik ve donatımı beraberinde sürüklemek zorunda kalmamıştır. Müfrezelerin taktiksel eğitimi tekniğin son buluşları üzerine temellenen yeni bilgilenmelerden esinleni-

yordu. Yalnızca Amerika Birleşik Devletleri'nin Alman savaş makinasını geçme yolunda olduğu görülüyordu.

Fransa ve Büyük Britanya'nın zayıflığı ise önceden bilinebilirdi. IV. Enternasyonal'in 1934'de kaleme alınan tezleri şöyleydi: "Cemiyeti Akvam'ın çöküşü Avrupa kıtası üzerinde Fransız hegemonyasının çöküşünün başlamasına çözülmezcesine bağlıdır." Bu programatik doküman daha ötede şunları belirtmektedir: "Hâkim İngiltere kendi zor altında tutma planlarını gerçekleştirmeğe çok daha az yeteneklidir; "Britanya burjuvazisi" imparatorluğun Hindistan'da devrimci hareket, Çin'de kararsız tutumlarıyla bütünlüğünün bozulması karşısında dehşet içindedir."[29] IV. Enternasyonal'in gücü, programının büyük olayların deneyimine direnme yeteneğine sahip olduğu gerçeğindedir.

İngiliz ve Fransız sanayii, sömürgelerden gelen süper kârlarının güvenceli akışı sayesinde uzun zamandan beri teknik ve örgütlenme alanında geri kalmaktaydı. Dahası, sözde "demokrasinin savunucusu", sendikalar ve sosyalist partiler, Fransız ve İngiliz burjuvazisi için aşırı derecede ayrıcalıklı siyasal bir konum yarattı. Ayrıcalıklar her zaman durgunluk ve tembellik doğururlar. Eğer bugün Almanya, İngiltere ve Fransa üzerine devasa bir üstünlük gösteriyorsa, bunun sorumluluğunun aslan payı, proletaryanın Fransa ve İngiltere'yi tam sırasında dumura uğramaktan sosyalist bir devrime koparmasını engelleyen demokrasinin sosyal yurtsever savunucularına düşmesi gerek.

"Barış Programı"

Halkların köleliği karşılığında Hitler Avrupa üzerinde yüzyıllarca sürecek bir "Alman barışı" gerçekleştirmeyi vaad etmektedir: Boş bir serap! "Britanya barışı" Napolyon'a karşı zaferden[30] sonra ancak bir

29- Eserler (fr), 4, s.49-50.

30- İngiltere I. Napolyon'a karşı ardıcılık koalisyonların temel direğiydi ve onu sürgüne gönderen de oydu.

yüzyıl sürebilmişti bin yıl değil! Çünkü, Büyük Britanya hergün gelişen bir yeni teknoloji ve gelişen bir üretim sisteminin öncüsü olmuştu. Bugünkü Almanya, sanayisinin gücüne karşın, düşmanları gibi, toplumsal olarak mahkûm bir sistemin tipik bir temsilcisidir. Hitler'in zaferi gerçekte barışı değil, dünya çapında kanlı bir dizi çatışmanın başlaması anlamına gelmektedir. İngiliz imparatorluğunu altüst ederek, Fransa'yı Bohemya ve Moravya'nın[31] statüsüne indirerek, Avrupa üzerindeki ve sömürgelerdeki dayanakları ele geçirerek Almanya kuşkusuz dünyanın birinci gücü durumuna gelecektir. Onun yanısıra İtalya olsa olsa, uzun bir zaman için değilse bile, Akdeniz çanağının denetimini ele geçirebilir. Ama dünyanın birinci gücü olmak tek gücü olmak anlamına gelmez. "Hayati alan" için mücadele yalnızca yeni bir aşamaya girecektir.

Japonya'nın Alman zaferi üzerine dayandırarak gerçekleştirmeğe hazırlandığı "yeni düzen", Asya kıtasının en büyük bölümü üzerine Japon egemenliğinin yayılması perspektifini taşımaktadır. Sovyetler Birliği kendisini, Almanlaşmış bir Avrupa ve Japonlaşmış bir Asya arasında kuşatılmış bulacaktır. Amerikan kıtası tamamen, Avustralya, Yeni Zelanda, Amerika Birleşik Devletleri'nin yönetimi altına düşecektir. Eğer biz taşralı niteliğindeki İtalyan imparatorluğunu unutmuyorsak, dünya geçici olarak beş "hayati alan"a bölünmüş olacaktır. Ama emperyalizm doğası gereği iktidar paylaşımından korkar. Amerika'ya karşı manevra serbestisini sağlama almak için Hitler dünkü dostları Stalin ve Mussolini ile hesaplarını önceden kanla temizlemek zorundadır. Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri bu yeni mücadelede ilgisiz gözlemciler olarak kalmayacaklardır. Üçüncü emperyalist savaş ulusal devletler, eski tip imparatorluklar tarafından değil tüm kıtalarca yürütülecektir... Bugünkü savaşta Hitler'in zaferi

31- Çekoslavakya'nın parçalanması, alman memurlarınca yönetilen, "bağımsız" bir Slovakya'nın ve "protektora" bir Bohemya-Moravya'nın doğğumuna yol açmıştı.

bin yıllık "Alman barışı" değil on yıllık belki de yüzyıllık kanlı bir kaos anlamına gelecektir.

Ama Müttefiklerin zaferi de, sonrası için çok daha parlak bir sonuç doğurmayacaktır. Muzaffer bir Fransa Avrupa'nın Balkanlaşması, Hapsburg'ların canlandırılması. Almanya'nın parçalanması ile büyük bir güç olarak kendi durumunu yeniden düzeltemez. Büyük Britanya, ancak bir yanda Avrupa ve Amerika, öte yanda Fransa ve Almanya arasındaki çelişkiler üzerine dayanan geleneksel oyununu yeniden canlandırarak Avrupa sorunlarında yönetici rol oynayabilir. Bu Avrupa'nın zayıflamış bünyesi için çok daha zararlı etkilerle Versaille barışının yeni ve on kez kötü bir kopyası anlamına gelecektir. Şunu da eklemek gerekir ki, Amerikan yardımı olmadan Müttefiklerin zaferi olası değildir, öte yandan ise Amerika Birleşik Devletleri bu kez son savaşın ardındakinden çok daha yüksek bir fiyat isteyecektir yardımı için. Herbert Hoover'in[32] insan sevgisinin nesnesi gözden düşmüş ve bitmiş Avrupa, Atlantik ötesi kurtarıcısının müflis borçlusu haline gelecektir.

Son olarak eğer biz, pasifist "ne yenenler, ne yenilenler" formülüne uygun olarak, yani zayıflamış hasımlar tarafından yapılan barışın sonuçlarını bilmek için en düşük ihtimale sahip değişkeni varsayarsak, bu değişken savaştan önce varolan uluslararası kaosun bu kez kanlı yıkım, şiddet, zayıflık temeli üzerinde yeniden canlandırılması anlamına gelecektir. Kısa bir dönemin sonunda, tüm eski uzlaşmazlıklar patlayıcı bir şiddetle yeniden belirecekler ve uluslararası yeni kargaşalıklarda çatırdayacaklardır. Müttefiklerce bu kez demokratik bir Avrupa federasyonu yaratılacağı vaadi tüm pasifist yalanların en kabasıdır; devlet bir soyutlama değil, tekelci kapitalizmin bir

32- Herbert C. Hoover (1874-1964) birinci savaşın hemen sonrasında amerikan "yardım" teşkilatını yönetmişti ve bu teşkilat devrime karşı, karşı saldırını destek noktası olarak hizmet etmişti. Daha sonra Birleşik Devletler başkanı oldu.

aracıdır. Tröstlerin ve bankaların halkın çıkarlarına göre mülksüzleştirilmelerine kadar devletler arasında mücadele aynı zamanda kaçınılmaz olarak tröstlerin kendi aralarındaki mücadeledir de. En kuvvetli devletin kendi çıkarından gönüllü olarak vazgeçişi, tröstler arasında sermaye fonlarının gönüllü bir paylaşımından daha gülünç bir ütopyadır. Kapitalist mülkiyet korunduğu sürece "demokratik federasyon" sadece bütün lekeleri, yanılsamaları hariç Cemiyeti Akvam'ın kötü bir tekrarı olacaktır. Kaderin emperyalist efendileri geçmiş onyılların deneyimi tarafından tamamiyle değerini yitirmiş bir kurtuluş programını yeniden canlandırmayı boşuna deniyorlar. Onların küçük burjuva uşakları uzun zamandan beri kendi öz karikatürlerine dönüşmüş olan her derde deva pasifistliklerini boşuna canlandırmağa çalışıyorlar. İlerici işçiler, buna kanmayacaklardır. Barış, simdi savaşan güçler tarafından sağlanmayacaktır. Emekçiler ve askerler kendi öz barış programlarını zorla kabul ettireceklerdir.

SSCB'nin savunulması

Dünya savaşının perdesini açan ve doğrudan Polonya halkının köleleştirilmesine yönelmiş olan Stalin-Hitler ittifakı, Almanya karşısında SSCB'nin zayıflaması ve Kremlin'in paniğinden kaynaklanıyordu. Bu zayıflığın sorumluluğu, yönetici sınıfla halk arasında dipsiz bir uçurum açan iç politikası, Stalinci kliğin çıkarlarına dünya devriminin çıkarlarına kurban eden dış politikası ile Kremlin'den başkasına düşmez.

Hitler'le ittifağın teminatı ve Hitler'e karşı güvence olan doğu Polonya'yı ilhakı, beyaz Rusya'nın batısında ve batı Ukranya'da kapitalist ve yarı feodal mülkiyetin ulusallaştırmasına eşlik etti. Bu önlem olmadan, Kremlin işgal ettiği toprakları SSCB'ye katamazdı. Ekim devrimi orada, boğulmuş ve ihanete uğramış olarak hâlâ yaşadığına dikkat çekiyordu.

Finlandiya'da, Kremlin benzer bir toplumsal altüst oluşu tamam-

lamayı başaramadı. Emperyalizmin dünya kamuoyunda "Finlandiya'nın savunulması için" yarattığı seferberlik, İngiltere ve Fransa'nın doğrudan bir müdahalesine gözdağı, Hitler'in İskandinav toprağı üzerinde Fransız ve Britanya müfrezeleri görünmezden önce Danimarka ve Norveç'i ele geçirmekteki sabırsızlığı, bütün bu etmenler, Kremlin'i Finlandiya'yı Sovyetleştirdiğini açıklamaya ve kaçınılmaz stratejik pozisyonlar üzerine bir elkoymayla sınırlamaya zorladı.

Sovyet nüfusu, hiç kuşkusuz, Finlandiya'ya müdahaleyi şiddetle mahkûm etti. Bununla birlikte, ileri işçiler Kremlin oligarşisinin suçlarının SSCB'nin varlığı sorununu gündemden çıkarmadığını anlıyorlardı. Dünya savaşında SSCB'nin yenilgisi, yalnızca totaliter bürokrasinin devrilmesi değil mülkiyetin yeni biçimlerinin tasfiyesi, ilk planlı ekonomi deneyiminin çöküşü ve tüm ülkenin bir sömürgeye dönüşümü, yani üçüncü dünya savaşına kadar onlara yayayakalmaya izin verecek devasa doğal kaynakları emperyalizme bırakma anlamına gelecektir. Ne SSCB halkları, ne dünya işçi sınıfı bir bütün olarak böylesi bir sonuca eğilim gösterecektir.

Tüm kahramanlığına rağmen, Finlandiya'nın SSCB' ye karşı direnişi ancak Norveç'in Almanya'ya daha sonraki direnişi kadar bağımsız ulusal savunma eylemi olmuştur. Finlandiya hükümetinin kendisinin de bunu anladığı, onun, Finlandiya'yı İngiltere ve Fransa'nın askerî temeline dönüşmesine izin vermek yerine SSCB ile uzlaşma tercihinde görülmektedir. Bizim, tüm yüreğimizle her ulusun kendi kaderini tayin etme hakkını tanımamız, bugünkü savaş boyunca bu hakkın bir pamuktan daha fazla ağırlığı olmadığı olgusunu değiştirmemektedir. Biz sıradan etmenlere göre değil temel etmenlere göre politikamızın esas çizgisini belirlemek zorundayız. IV. Enternasyonal'in tezleri şöyle diyor:

33- Robert Grimm (1881-1958), isviçreli sosyalist, savaş boyunca pasifist, Zimmerwald ve Kienthal'den beri Troçki'nin ironi hedeflerinden biri.

"Ulusal savunma düşüncesi, özellikle eğer demokrasinin savunulması düşüncesi ile çakışıyorsa, tarafsız küçük ülkelerin işçilerini kolayca aldatıcı olur (İsviçre, bir ölçüde Belçika, İskandinav ülkeleri...) ...Yalnız Robert Grimm[33] gibi ücra bir İsviçre köyünden bir burjuva hödüğü ciddiyetle İsviçre'nin dünya savasına girmesinin İsviçre'nin bağımsızlığı amacını taşıdığına inanabilir."[34]

Bu kelimeler bugün özel bir anlam kazanmıştır. Robert Grimm'e kadar İsviçre sosyal yurtseverlerinin en büyükleri, proletaryanın SSCB'nin savunulmasına değin stratejisinin ikinci taktiklere göre belirlenmesinin mümkün olacağına inanan bu sahte devrimci küçük burjuvalara göre Finlandiya'da Kızıl Ordu'nun müdahalesi ile aynı şeydir.

Dünya burjuvazisinin Fin-Sovyet savaşı için açtığı kampanya, ağız birliği ve hiddette son derece başarılıydı. Kremlin'in önceki ne kalleşliği, ne şiddeti burjuvazinin hoşnutsuzluğunu coşturmadı, çünkü dünya politikasının tüm tarihi kalleşlik ve şiddet terimleriyle yazılmıştır. Onların korku ve kızgınlıkları doğu Polonya'da Kızıl Ordu'nun kışkırttığına özdeş Finlandiya'nın toplumsal bir altüst oluş perspektifi karşısında uyanmıştır. Burada sorun, kapitalist mülkiyet için yeni bir tehlikedir. Bütünüyle sınıf niteliğine sahip olan anti-sovyet kampanya, SSCB'nin Ekim Devrimi ile oluşturulan toplumsal temelleri gereğince ve son tahlilde bürokrasinin kendi varlığı da buna dayanmaktadır, dünya burjuvazisinin büyük korkusu olan bir işçi devleti olarak hâlâ ayakta durduğunu bir kez daha açığa vurmaktadır. SSCB ile burjuvazi arasındaki geçici uzlaşmalar şu olguyu değiştirmez: "Sovyetler Birliği ile dünya emperyalizmi arasında varolan çelişki, tarihin ölçeğinde, çeşitli emperyalistlerin birilerinin diğerlerine karşı uzlaşmazlıklarından sınırsız olarak daha derin bir yer tutmaktadır." (*IV. Enternasyonal ve Savaş*)

34- Eserler, 4, s.59.

Çok geç değil daha düne kadar Sovyetler Birliğini faşizme karşı "demokratik" güçlerin gruplaşma ekseni olarak düşünmeye hazır olan sayısız küçük burjuva radikali ansızın, kendi ülkeleri Hitler tarafından tehdit edildiğinden beri onların yardımına gelmeyen Moskova'nın bir emperyalist politika izlediğini ve faşist ülkelerle SSCB arasında hiç bir farklılık olmadığını keşfettiler.

"Yalan", diye cevaplandıracaktır tüm bilinçli işçiler. "Bir farklılık vardır!" Burjuvazi bu toplumsal farklılığı radikal yol göstericilerinden daha iyi ve daha derin değerlendirmektedir. Şüphesiz üretim araçlarının bir tek ülkede ve özellikle SSCB gibi geri bir ülkede ulusallaştırılması sosyalizmin inşasını henüz sağlamaz. Ama sosyalizmin önkoşullarını pekiştirmeye yani üretim güçlerinin planlı gelişimini sağlamaya, yeteneklidir. Kitlelerin, kendi açısından ve kendi için rahatını sağlamadığı bahanesiyle üretim araçlarının ulusallaştırmasına sırt çevirmek, damsız duvarsız yaşamanın olanaksızlığı bahanesi ile granit bir temelin yıkımına karar vermekle eşdeğerdir. Bilinçli işçi; ne kadar mütevazı olursa olsun şimdiden kazanılmış fetihlerin savunusu olmadan topyekûn özgürlük için bir muzaffer mücadelenin düşünülemeyeceğini bilir. Bunun için kapitalist üretim ilişkilerinin canlandırılmasına karşı planlı ekonominin bu devasa kazanımlarını o kadar ısrarla savunmak zorunludur. Kimler ki geçmiş pozisyonlarını savunamazlar, asla yenilerini fethedemezler.

IV. Enternasyonal, SSCB'yi ancak devrimci sınıf mücadelesi yöntemleriyle savunabilir. İşçi, sömürge, emperyalist devletlerin sınıf karakterini ve iç çelişkilerinin yanısıra bu türden devletler arasında varolan karşılıklı ilişkileri işçilere kavramayı öğretmek, onlara, her verili durum için doğru pratik sonuçlar çıkarma yeteneğini kazandıracaktır. Moskova oligarşisine karşı yorulmak bilmez bir mücadeleyi yönetirken IV. Enternasyonal SSCB' ye karşı emperyalizme yardım edecek her türlü politikayı kesin olarak reddeder.

SSCB'nin savunulması dünya proleter devriminin hazırlanması ile

ilkede çakışır. Biz, tek bir ülkede sosyalizm teorisini, Stalinizmin bu cahil ve gerici zihni üretimini mutlak olarak reddediyoruz. Ancak dünya devrimi SSCB'yi sosyalizm için kurtarabilir. Ama dünya devrimi Kremlin oligarşisini kaçınılmaz olarak yerinden söküp atacaktır.

Stalinci bonapartist kliğin devrimci devrilişi için

Beş yıl boyunca "demokrasiler"e bayağı bir biçimde dalkavukluk ettikten sonra Kremlin dünya proletaryasına olan hor görüşünü Hitler'le bir ittifakla ve onun Polonya halkını boğazlamasına yardım ederek açığa vurdu; Finlandiya'ya müdahale öncesinde utanç verici bir şovenizmle övünmekte ve bunu izleyen mücadele boyunca daha az utanç verici olmayan askeri beceriksizliğini ortaya sermektedir; Fin halkını kapitalistlerden "kurtarma"yı gürültülü bir biçimde vaadetmiş ve daha sonra Hitler önünde hemen korkakça teslim olmuştur: Tarihin kritik anlarında Stalinci rejimin uygulaması işte budur.

Moskova duruşmaları totaliter oligarşinin ülkenin gelişmesinde mutlak bir engel haline gelmiş olduğunu daha o zaman göstermişti. Ekonomik yaşamın artan ve karmaşıklaşan gereklerinin yüksek düzeyde olması bürokratik düğümlenmeye hoşgörü gösteremez. Bu böyle olmakla birlikte parazit çete, sahip olduğu imtiyazları bırakmaya hazır değildir. Konumlarını korumak için mücadele ederken ülkede varolan en iyi şeyleri yıkıyorlar. Oniki yılda üç devrim yapan halkın ansızın alıklaşması düşünülemez. Bu halk, bastırılmış ve yönünden saptırılmıştır ama gözlüyor ve düşünüyor; bürokrasi onlara kendisini hergün keyfi egemenliği, baskısı, açgözlülüğü ve kanlı hırçınlığı ile hatırlatmaktadır. Açkalan Kolhozcu işçiler ve emekçiler kandökücü komiserlerin savurgan kaprisleri hakkındaki nefretlerini fısıldaşıyorlar. Ural işçileri, Stalin'in altmışıncı yıldönümü için, bir buçuk yıl boyunca Kleopartra ya da Kurus'a lâyık bir girişimle değerli taşlardan "Halkların Babası"nın devasa bir portresi için zoraki

çalışmaya katlandılar. Böylesi nefret uyandırma yeteneğinde olan bir rejim sonuçta kitlelerin kinini uyandırmamazlık etmez.

Dış politika iç politikaya tekabül eder. Eğer Kremlin yönetimi işçi devletinin gerçek çıkarlarını ifade etmiş olsaydı, eğer Komintern dünya devriminin yararına hizmet etmiş olsaydı küçük Finlandiya'nın halk kitleleri kaçınılmaz olarak SSCB'nin çekim alanında bulunacaklardı ve Kızıl Ordu'nun müdahalesi hiç bir zaman gerekli olmayacaktı ya da Fin halkı tarafından ilk darbe özgür bir devrimci kurtuluş eylemi olarak kabul edilecekti. Gerçekte, Kremlin'in tüm geçmiş politikası, Finlandiya işçi ve köylülerini SSCB'den uzaklaştırmıştır. Hitler işgal etmiş olduğu tarafsız ülkelerde "beşinci kol" olarak adlandırılan yardımına güvenebilirken, Stalin Finlandiya Komünist Partisinin uzun deneyinin ve 1918 ayaklanmasının geleneğine karşın Finlandiya'da hiç bir dayanak bulamamaktadır,[35] Bu şartlarda Kızıl Ordu'nun müdahalesi doğrudan ve açık bir askeri şiddet niteliği kazanmıştır. Bu şiddetin sorumluluğu bütünüyle ve bölünmez bir biçimde Moskova oligarşisine düşmektedir.

Savaş bir rejim için turnusol kâğıdı niteliğindedir. Savaşın ilk evresinin bir sonucu olarak, SSCB'nin uluslararası konumu, görünüşteki başarısına karşılık şimdiden daha kötüleştiğini belirtmektedir. Kremlin'in dış politikası dünya işçi sınıfının geniş kesimlerini ve ezilen halkları SSCB'den uzaklaştırmıştır. Moskova tarafından elde edilen dayanakların stratejik temelleri, dünya güçlerinin çarpışmasında ancak üçüncü sınıf bir etmeni temsil edeceklerdir. Bu arada, Almanya Polonya'nın en önemli ve en sanayileşmiş bölümünü ele geçirmiştir ve SSCB ile ortak bir sınır kazanmıştır, yani Doğu'ya doğru bir gi-

35. Komünistlerin liderliğinde 1918 Ocağında Fin Sovyetleri iktidarı alma girişiminde bulundular. Ancak Fin hükümeti Sovyetleri yenilgiye uğratmak için Alman müfrezelerini çağırdı. O dönemde Sovyet hükümeti küçük sembolik bir yardımdan fazlasını verebilecek güçte değildi. Fin KP'si SSCB'de bir konferansta Ağustos 1918'de kurulmuştu.

riş kapısı. İskandinavya aracılığı ile Almanya, Finlandiya körfezini bir tür ağzı sıkıca kapatılmış şişeye dönüştürerek Baltık denizinde egemen olmuştur. Mahzun Finlandiya Hitler'in doğrudan denetimi altına düşmüştür. SSCB şimdi zayıf tarafsız ülkeler yerine Leningrad sınırının öte yakasında güçlü bir Almanya ile karşı karşıyadır. Stalin tarafından boynu vurulan Kızıl Ordu'nun zayıflığı tüm dünyaya gösterilmiştir. SSCB içindeki merkezkaç milliyetçi eğilimler yoğunluklarını artırmışlardır. Kremlin yönetiminin prestiji azalmıştır. Şimdi Batı'da Almanya, Doğu'da Japonya, Kremlin'in Finlandiya macerası öncesinden son derece daha güvenli bulmaktadırlar kendilerini.

Stalin'in yavan düşünce dünyasında olayların uğursuz tehditlerine karşı ancak bir tek yanıt vardı; Voroşilov'u[36] çok daha değersiz biriyle, Timoşenko[37] ile değiştirdi. Bu tür durumlarda her zaman olduğu gibi bu manevranın amacı önemsiz olduğu için güvenilir olan bir bireyi ordunun başına yerleştirmek, ordunun ve halkın şiddetini esas suçludan, yıkımların en büyük sorumlusu Stalin'den başka yere çevirmektir. Kremlin bir kez daha bozgunculuğun merkezi olduğunu açığa vurmaktadır. SSCB'nin güvenliğinin sağlanması ancak bu eşkiya yatağının yokedilmesiyle mümkündür.

Moskova yönetici kastının devrimci devrilişinin hazırlanması IV. Enternasyonal'in temel görevlerinden biridir. Bu görev ne basit ne de kolaydır. Kahramanlık ve özveri ister. Bununla birlikte, insanlık büyük kargaşalıklar çağına girmiş bulunmaktadır; bu kargaşalıklar Kremlin oligarşisinin totaliter aygıtını yaralayacak sürekli darbeler taşımakta, işçi kitlelerinin özgüvenini artıracak ve bu da IV. Enternas-

---

36- Klementi E. Voroşilov (1881-1969), eski bolşevik işçi, iç savaş sırasında Stalin'e bağlı ve onun sayesinde en yüksek askeri sorumluluklara getirildi, bilenen bir vasatlığı vardı ve... 1939'da Kızıl Ordu'nun başındaydı.

37- Semyon K. Timoşenko (1895-1970) süvari, o da iç savaşta Stalin'e bağlıydı.

yonal'in Sovyet seksiyonunun oluşumunu kolaylaştıracaktır. Olaylar bizim lehimize çalışacaktır; eğer biz onlara katkıda bulunabilirsek!

Savaşta sömürge halkları

Emperyalist metropol merkezlerinde savaş varlığıyla büyük tehlikeler ve güçlükler yaratırken, ezilen halklara geniş olanaklar yarattı. Avrupa'daki top gürültüleri onların kurtuluş saatinin yakın olduğunu haber veriyor.

Eğer ileri kapitalist ülkeler için barışçıl bir toplumsal dönüşüm programı ütopik ise, sömürgeler için barışçıl bir kurtuluş programı çok daha güçlü sebeplerle iki kez ütopiktir. Öte yandan, yarı-özgür geri ülkelerin sonuncuları da (Etopya, Arnavutluk, Çin) gözlerimizin önünde boyunduruk altına alınmışlardır. Bugünkü savaşın tümü sömürgeler için bir savaştır. Sömürgeler bir kısmınca yakalanacak av olarak görülmekte, ama sahiplerince de elde tutulmaya çalışılmaktadır. Ama ikisinden hiç biri sömürgeleri kendi istekleriyle serbest bırakmak amacını gütmemektedir. Çöküş halindeki metropolitan merkezler sömürgelerinde ne var ne yoksa silip süpürmekte ve bunun karşılığında mümkün olduğunca az şey vermektedirler. Yalnızca halkların doğrudan ve açık devrimci mücadelesi onları kurtuluşları yolunda boyunduruktan kurtarabilecektir.

Sömürge ve yarısömürge ülkelerde ulusal bağımsızlık ve sonuç olarak "anayurdun savunulması" için mücadele yolu ilkesel olarak emperyalist ülkelerdekinden farklıdır. Bunun için, tüm dünyanın devrimci proletaryası Çin'in ya da Hindistan'ın bağımsızlık mücadelesine koşulsuz destek vermelidir, çünkü bu mücadele, "geri kalmış halkları asyailikten, bölünmüşlükten, yabancı zincirlerden koparark, emperyalizme güçlü darbeler vurmaktadır." (*IV. Enternasyonal ve Savaş*)

Aynı zamanda, IV. Enternasyonal azgelişmiş ulusları onların geç kalmış ulusal devletlerinin artık bağımsız demokratik bir gelişme sürecinde oluşmayacağını bilir ve bildirir. Emperyalist çelişkiler için-

de kösteklenmiş ve çöküş halinde bir kapitalizm tarafından yedeğe alınmış, geri bir devletin bağımsızlığı kaçınılmaz olarak yarı-hayali ve dış baskıların ve iç sınıf çelişkilerinin etkisi altında siyasal rejimi zorunlu olarak, yarın Hindistan'da Gandhi'nin rejimi için olacağı gibi, Türkiye'deki "Halk Partisi" ya da Kuomintang rejimi örneği halka karşı bir diktatörlük yönetimi olacaktır; sömürgelerde ulusal bağımsızlık için mücadele, devrimci proletaryanın bakış acısından, geri ülkeleri uluslararası sosyalist devrime doğru götüren yolda bir geçiş evresidir.

IV. Enternasyonal, demokratik ve sosyalist devrim arasında, ileri ve geri ülkeler arasında su sızdırmayan bölmeler yükseltmez. O, ezilenlerin ezenlere karşı dünya çapındaki mücadelesini birleştirir ve birbirine tabi kılar. Nasıl ki çağımızın tek devrimci gücü uluslararası proletaryaysar, aynı şekilde ulusal ve toplumsal tüm baskıları tasfiye etme yeteneğine sahip tek gerçek program da sürekli devrim programıdır.

Çin'den alınacak büyük ders

Çin'in trajik deneyimi, ezilen halklar için büyük bir ders oluşturuyor. 1925-27 Çin devrimi, zafer için tüm şanslara sahipti. O zaman, birleşmiş ve dönüşüme uğramış bir Çin Uzak-Doğu'da özgürlüğün güçlü bir kalesini oluşturmuş olacaktı. Asya'nın ve bir dereceye kadar bütün dünyanın tüm yazgısı başka türlü olabilirdi. Ama Çin kitlelerine inancı olmayan ve generallerin dostluğunu arayan Kremlin, bütün ağırlığını Çin proletaryasının burjuvazi tarafından ezilmesine kullandı ve böylece Çan Kay Şek'in Çin devrimini ezmesine yardım etti.[38] Aldatılmış, dağınık, güçsüzleşmiş Çin, Japon istilâsına açıktı.

38- Çan Kay Şek (1887-1975) milliyetçi subay, Sun Yat Sen'in ölümünden sonra ordu komutanı, KP'yi ve sendikaları şiddet ve baskıyla yenilgiye uğrattı. Komintern Çin KP'si militanlarını Koumintang'a sokmuştu.

Siyasi olarak çökmüş tüm rejimler gibi, Stalinci oligarşi de artık tarihin derslerinden öğrenebilme yeteneğinden yoksundur. Çin-Japon savaşının başlangıcında, Kremlin Çin proletaryasının devrimci insiyatifini en baştan ezerek yeni Komünist Partisini Çan Kay Şek'in emrine verdi. Şimdi üçüncü yıldönümüne yaklaşan bu savaş[39] Japonya için gerçek bir yıkımla çoktan sona ermiş olabilirdi, eğer Çin tarımsal bir devrimi temel alan gerçek bir halk savaşı yürütseydi ve kendi yangınlarının alevinde Japon askerlerini kızıştırarak yürütseydi savaşı. Ama Çin burjuvazisi Japon fatihlerinden çok kendi silahlı kitlelerinden korkuyor. Çin devriminin uğursuz celladı Çan Kay Şek savaşın getirdiği koşullarla zorlanmışsa da programı hâlâ önceden olduğu gibi emperyalistlerle uzlaşmalara ve kendi emekçileri üzerinde baskıya dayanmaktadır.

Doğu-Asya'da savaş, emperyalist dünya savaşı ile gitgide daha çok kilitlenecektir. Çin halkı, canlanan dünya devriminin sayesinde kendini bulan fedakâr ve genç bir proletaryanın yönetiminde ancak zorunlu görevi bağımsızlığa varma yeteneğine sahip olacaktır. Bu proletarya yön değişimlerine kapalı bir hat çekmiş olacaktır. Olayların akışı gündem maddesine bizim Çin seksiyonumuzun gelişmesini ve onun devrimci bir parti haline dönüşmesini getiriyor.

Hindistan'da devrimin görevleri

Savaşın hemen ilk haftaları boyunca, "ulusal" oportünist yöneticilerini artan bir baskıyla zorlayan Hint kitleleri onları alışık olmadıkları bir dille konuşmaya sürüklediler. Yazıklar olsun Hint halkına, eğer güvenleri bu tumturaklı kelimelere ise! Ulusal bağımsızlık şiarı maskesi altında Gandhi, bugünkü şiddetli bunalım boyunca, Büyük Britanya'ya güçlükler çıkarmayı reddettiğini ilan etme fırsatını kaçırma-

39- İlk çatışma Temmuz 1937'deydi.

40- Mohandas Gandhi (1869-1948) hayatı için mücadele eden birine zorluk çıkarmanın ahlaki olmadığına taminat veriyordu.

dı.[40] Oysa ki, ezilenler bulundukları her yerde ve her zaman kendilerini ezenlerin güçlüklerini kullanmadan özgürlüklerini sağlama yeteneğine kavuşamamışlardır!

Gandhi'nin şiddetten "ahlâkî" olarak vazgeçmesi Hindistan burjuvazisinin kendi kitlelerinden korkusunu açıkça yansıtmaktadır. Bu burjuvazi, Britanya emperyalizminin yıkıldığında kendisini de sürükleyeceğini tahmin etmek için birçok nedene sahiptir. Kendi hesabına, Londra itaatsizliğinin ilk belirtisinde "gerekli tüm tedbirleri" batı cephesi üzerinde eksik olan havacılık dahil, kullanacağını bildirmiştir. Sömürge burjuvazisi ile Britanya yönetimi arasında açık seçik bir işbölümü vardır. Gandhi'nin devrimci kitlelerin başarı şansını daha çok kötürümleştirmek için Chamberlain ve Churchil'in[41] tehditlerine ihtiyacı vardır.

Emperyalist savaşın Hindistan burjuvazisi için daha çok devasa bir ticarî girişime dönüşmesi, Hintli kitlelerle burjuvazi arasındaki uzlaşmazlığın yakın gelecekte, son derece keskin bir hale geleceğini vaad etmektedir. Bu uzlaşmazlık, hammaddeler için olağanüstü uygunlukta bir pazar açaraktan, Hindistan sanayisinin hızla yükselmesine yol açabilir. Eğer Britanya İmparatorluğu'nun tam çöküşü,

---

40- Winston Churcill (1874-1965), aristokrat, britanya muhafazakar yöneticisi, Almanya'ya karşı güvensizliği ve devrime düşmanlığıyla tanınır, eylül 1939'da Chamberlain hükümetinde donanma lordu, 10 mayıs 1940'da Başbakan olmuştu.

Artur Neville Chamberlain (1869-1940), muhafasakar sanayici bir aileden, 26 mayıs 1937'den 10 mayıs 1940'a kadar başbakandı. Hitleri boşuna yatıştırmaya ve Doğu'ya yöneltmeye çalıştı; özellikle Münih anlaşması sırasında.

41- Hindistan Ulusal Kongresi Gandhi, Nehru ve Chandra Bos gibi farklı hatta karşıt kişiler tarafından o dönemde kurulmuş milliyetçi partiydi; "hindu" özelliği -İngilizlerin desteğiyle- Cinnah tarafından omuşturulüan Müslüman Birliği'nin kurulmasıyla belirginleşmişti.

Hindistan kapitalizmini Londra kentine bağlayan göbek bağını koparırsa, ulusal burjuvazi hızla Wall Street'de kendine yeni bir patron arayacaktır. Burjuvazinin maddi çıkarları onun politikasını yerçekimi güçlerinin yasaları ile birlikte belirlemektedir.

Sömüren sınıf tarafından denetim altında tutulan kurtuluş hareketi bu kör vadiden çıkmanın yollarını bulmakta yeteneksiz kalacaktır. Hindistan'ın tümünü kaynaştırabilecek tek çare ulusal bağımsızlık bayrağı altında yalnızca Britanya egemenliğine karşı değil ama Hint prenslerine, yabancı ayrıcalıklara, ulusal büyük burjuvaziye ve ulusal Kongre'nin yöneticilerine ve Müslüman Birliği'nin yöneticilerine karşı yürütülecek olan tarım devrimidir.[41] Hindistan'da kalıcı ve güçlü bir seksiyon yaratmak IV. Enternasyonal için dayatan bir görevdir.

Kremlin'in son beş yıl içinde kapitalist hükümetlerin savaşa hazırlanmasına yardımcı olmasını sağlayan sınıf uzlaşmacı ihanet politikası, burjuvazi pasifist bir görünüme ihtiyaç duymadığı anda terkedilmiştir. Ama sömürge ve yarısömürge ülkelerde yalnızca Çin ve Hindistan'da değil, Latin Amerika'da da "Halk Cepheleri" sahtekârlığı, emekçi kitleleri "ilerici" burjuvazi için topun ağzına sürerek kötürümleştirmeye ve böylece emperyalizm için yerli siyasal bir temel yaratmaya devam etmektedir.

Latin Amerika'nın geleceği

Amerika Birleşik Devletleri'nin olağanüstü artan silahlanması, batı yarım küresinin karmaşık çelişkilerine şiddet yolu ile bir çözüm hazırlıyor ve yakında Latin Amerika ülkelerinin yazgısı sorununa doğrudan doğruya yönelecek. "İyi komşuluk" politikası faslı artık sona eriyor. Roosevelt ya da onun halefi, hızla kadife eldivenin altında demir yumruk sallayacaktır. IV. Enternasyonal'in tezleri şöyle diyor:

"Güney Amerika ve Orta Amerika geri kalmışlıktan ve bağımlılıktan ancak tüm ülkelerini güçlü bir federasyonda birleştirerek kurtulabilir. Bu yüce tarihsel görev, yabancı emperyalizmin tamamiyle bayağılaşmış ajanı geç kalmış Güney Amerika burjuvazisi tarafından değil, ezilen kitlelerin yol göstericisi Güney Amerika'nın genç proletaryası tarafından cesaretle yerine getirilebilir. Şiddete, dünya kapitalizminin entrikalarına ve içteki *komprador* kliklerin kanlı işlerine karşı mücadele şiarı da: Güney ve Orta Amerika Sovyet Devletleri Birliği'dir."[42]

Altı yıl önce yazılan bu satırlar bugün daha da yakıcı bir güncellik kazanmıştır.

Sömürge ve yarı-sömürgelerin proletaryası ancak kendine özgü devrimci yönelimi içinde, metropol merkezlerindeki proletarya ve dünya işçi sınıfı ile ittifağında yenilmez bir ortaklığı pekiştirebilecektir. Yalnız böyle bir ortaklık tüm dünyada emperyalizmin devrilmesi ile tam ve kesin bir özgürlüğe doğru ezilen halkları yöneltebilir. Uluslararası proletaryanın bir zaferi sömürge ülkelerin ekonomilerini yaratma için kapitalizmin uzun ve acılı gelişme evresinin yerine, ileri ülkelerin proletaryasıyla elele sosyalizme ulaşma olanaklarını açacaktır.

Sürekli devrim perspektifi, hiç bir durumda, geri ülkelerin ileri ülkelerin işaretini bekleyeceği ya da sömürge halklarının sabırla metropolitan merkezlerdeki proletaryanın kendilerini kurtaracağını beklemesi anlamına gelmez. Kendine yardım edene yardım edilir. İşçiler, emperyalist ya da sömürge her ülkede uygun koşulların varlığında ve böylece öteki ülkelerin işçilerine örnek olarak, devrimci mücadeleyi geliştirmek zorundadırlar. Yalnızca insiyatif ve eylemlilik, azim ve ataklık şu şiarı gerçekten maddileştirir: "Bütün ülkelerin işçileri, birleşin!"

42- Eserler, 4, 56-57.

Hain işçi önderlerinin savaştaki sorumluluğu

İspanyol devriminin zaferi Avrupa'ya doğru şiddetli devrimci bir havaya yol açabilir ve böylece bugünkü dünya savaşının önüne geçilebilirdi. Ama zaferin tüm olanaklarını içeren bu kahramanca devrim anarşistlerin aktif katkısı, II. ve III. Enternasyonal'in sıkboğaz etmesi ile boğulmuştur. Proletarya bir başka büyük umuttan yoksun düştü ve tüyler ürpertici bir başka ihanetin dersleri ile zenginleşti.

Haziran 1936'da Fransız proletaryasının güçlü hareketi, iktidarın devrimci fethi için olağanüstü uygunluktaki koşulları yarattı. Bir Fransız Sovyetler Cumhuriyeti, her ülkede devrimci yansımalar yaratmış, totaliter rejimleri sarsalamış ve böylece sayısız kazanımları ile insanlığı bugünkü emperyalist katliamdan korumuş olacağından Avrupa'da devrimci hegemonyayı hemen kazanmış olacaktı. Ama Komintern'in Fransız kesiminde aktif olarak desteklenen Léon Blum ve Jouhaux'un[43] baştan aşağı alçakça, haince ve korkak politikası son on yılın en umutlu hareketlerinden birini yıkıma götürdü.

İspanyol devriminin boğulması ve Fransa'da proletaryanın hücumunun sabotajı, bu iki trajik olay, bugünkü savaşın eşiğinde oldu. Burjuvazi elinin altındaki düzenin işçi "yöneticileri" ile, herşeyi yapabileceğine, hatta halkların yeni bir katliamına girişebileceğine kendini inandırmıştı. II. Enternasyonal önderleri birinci emperyalist savaşın bitiminde de proletaryanın burjuvaziyi devirmesine engel olmuşlardı. II. ve III. Enternasyonal önderleri burjuvazinin ikinci emperyalist savaşı başlatmasına yardım etmişlerdir. Bırakalım bu onların siyasal mezarı olsun!

43- Léon Blum (1872-1950) sosyalist partinin düşün ustası, Almanya'ya karşı savaştan yana olan sosyalistlerin lideriydi.
Léon Jouhaux (1879-1954) 1909'dan beri CGT'nin sekreteriydi.

II. Enternasyonal

1914-18 savaşı II. Enternasyonal'i bir tek darbede hendeklerle ayrılmış iki kampa ayırdı. Her Sosyal Demokrat parti kendi anayurdunu savundu. İhanette uzman bu düşman kardeşler, barış ve karşılıklı bir genel af ilanında bulunmak için savaş sonrasında birkaç yıl beklediler.

Bugün II. Enternasyonal'in konumu, görünüşte köklü bir biçimde değişmiştir. İstisnasız tüm kesimleri siyasi olarak Müttefikler kampındaki askerî saflardadır; zira bazıları demokratik ülkelerdedir, ötekiler ise ya tarafsız ya da çarpışan ülkelerden göçmendirler. Birinci emperyalist savaş sırasında Hohenzollern'in bayrağı altında alçak şöven bir siyaset izlemiş olan Alman sosyal demokrasisi, bugün Fransa ve İngiltere'nin hizmetinde "bozguncu" bir partidir. Bu kaşarlanmış uşakların birer devrimci olmasını beklemek affolunmaz bir hata olacaktır. Daha basit bir açıklama var, Wilhelm II[44] Almanyası, reformistlere parlamentoda, belediyelerde, sendikalarda ve diğer mevkilerde arpalık memuriyetler için yeterince fırsat sunmuştu. Alman İmparatorluğunun savunulması, tutucu işçi bürokrasisinin hayvani çehresini içinde iyice gizlediği bir teknenin savunulması idi. "Sosyal demokrasi, siyasi bir rejim olarak çıkarlarını ve imtiyazlarını ona garantileyerek varoldukça, yurtsever kalacaktır." demiştik altı yıl önce, tezlerimizde.[45] Rus Menşevikler ve popülistleri de yurtseverler olarak Çar yönetiminde bile, Duma'da kendi fraksiyonlarına, kendi gazetelerine, kendi sendikal görevlerine sahip olduklarında bu yolda daha ilerleme umuyorlardı; bütün bunları yitirdiklerinde de SSCB konusunda bozguncu bir tutum aldılar.

II.Enternasyonal'in tüm seksiyonlarının şimdiki fikir "birliği", sonuç olarak, Müttefiklerdeki mevkilerini ve demokratik ülkelerdeki iş-

---

44- Hohenzollern'den Wilhelm II (1859-1941) Prusya kralı, Almanya imparatoru, Kasım 1918'de tahtan çekilmişti

çi bürokrasisindeki çıkarlarını korumak ve totaliter ülkelerdeki bu çıkar ve mevkileri de yeniden ele geçirmeyi umması olgusu ile açıklanabilir. Sosyal demokrasi "demokratik" burjuvazinin himayesi konusunda kısır rüyaların ötesine geçme yeteneğinden yoksundur. Bu siyasal kötürümler mücadele için tamamiyle işe yaramazdırlar, hatta kendi öz çıkarları sözkonusu olduğunda bile.

Bu olgunun, uzun yıllardan beri çağdaş, gerçekçi, reformist ve pasifist bir sosyal demokrasi tarafından üç ülkesinin yönetildiği II. Enternasyonal'in en güvenilir mihrabının oluşturulduğu İskandinavya'da da açıkça sergilenmiş olduğu söylenebilir. Sosyalizm buradaki baylar için tutucu-kralcı demokrasi, dahası devlet kilisesi, askeri harcamaların sınırlanması ile bir zaman için cimrice toplumsal reformların verilme olanağını çağrıştırmaktadır. "Cemiyeti Akvâm"a dayanarak ve "tarafsızlık" kalkanı tarafından korunarak İskandinav hükümetleri nesiller boyu barışçıl ve rahat bir gelişmeyi hesaplamaktaydılar. Ama emperyalist efendiler onların hesabını hiç de dikkate almadılar. Kaderin darbelerini savuşturmakta zorlanmaktaydılar. SSCB, Finlandiya'yı istilâ ettiğinde, İskandinav hükümetlerinin üçü de Finlandiya hakkında tarafsız olduklarını ilan ettiler. Almanya, Danimarka ve Norveç'i istilâ ettiğinde[46] İsveç tarafsızlığını ilan etti. Danimarka da kendini aldatır bir biçimde tarafsız olduğunu ilan etti. Norveç, savunucusu İngiltere'nin toplarının ağzı altında kendini korumak için yalnızca simgesel birkaç harekette bulundu. Bu kahramanlar demokratik yurdun zararına yaşamaya tamamiyle hazırdılar ama onun için ölmeye de yanaşmıyorlardı. Onların önceden sezemediği savaş, geçerken, Kralın ve Tanrı'nın düzeninde barışçıl bir evrim umutlarını altüst etti. II. Enternasyonal'in umutlarının son sığınağı İskandinav cenneti, genel emperyalist cehennemin küçük bir kesimine dönüşmüştü.

Sosyal-demokrat oportünistler yalnızca bir tek politika tanırlar; bu

---

46- Wehrmacht limanlara yönelik anında bir saldırıyla 9 Nisan'da Danimarka'yı işgal etti ve Norveç'te mevzi edindi.

da pasif uyumdur. Çöküş halindeki kapitalizm koşullarında, onlar için ardı ardına pozisyonlarını terketmekten, daha önceki sefil programlarını ağır ağır gevelemekten, taleplerini yavaş yavaş eksiltmekten, hatta tamamiyle vazgeçmekten, bir fare deliğine sığınmaktan başka çare kalmayıncaya kadar ricat etmekten başka bir yol kalmamıştır. Ama orda da emperyalistlerin acımasız eli onları kuyruklarından çekip çıkarmaktadır. İşte II. Enternasyonal'in özet tarihi. İkinci kez ve bu kez ebediyen olacağını düşünmemiz gerekirse, II. Enternasyonal içinde bulunduğumuz savaşın darbeleri altında katledilmektedir.

III. Enternasyonal

Yozlaşmış III. Enternasyonal'in bayağı oportünizm ve frensiz maceracılıkla karışık politikası, yaşlı kardeşi II. Enternasyonal'in politikasının olabileceğinden daha moral bozucu bir etki yapmaktadır işçi sınıfı üzerinde. Devrimci parti tüm siyasetini işçilerin sınıf bilinci üzerine inşa eder; Komintern ise sadece bu sınıf bilincini pisletmeğe ve zehirlemeğe uğraşıyor.

Savaşan kamplardan herbirinin resmî propagandacıları diğer kampın cinayetlerini, bazen doğru bildiriyorlar. Göbels Hindistan'a karşı Britanya şiddetinin gerçekliğini yeterince açıklamaktadır. İngiliz ve Fransız basını Hitler ve Stalin'in dış politikası konusunda olayların derinliğine inen yayında bulunmuşlardır. Bununla beraber, bu tek yanlı propaganda şovenizmin en kötü zehirini sunmaktadır. Yarı-gerçekler yalanların en tehlikeli türüdür.

Kremlin'in bugünkü propagandasının tümü bu kategoriye girmektedir. Bir bütün olarak "komünizm" faşist saldırganlara yeknesak bir ithamla kendini sınırlanmaya indirgendiğinde, demokrasilere yönelik en alçakça ve bayağı dalkavukluklardan beş yıl sonra Komintern ansızın, 1939 sonbaharında, batı demokrasilerinin caniyane emperpalizmini keşfetti. Ne yön değişikliği! O andan beri, Çekoslavakya ve Polonya'nın yıkımı, Danimarka'nın ve Norveç'in elçabukluğu ile

işgali ve Polonyalı ve Yahudi halklara Hitlerci güruhlar tarafından yapılan canavarca iğrençlikler üzerine suçlayıcı tek bir kelime söylenmedi! Hitler, batı demokrasilerince sürekli olarak kışkırtılan barışsever bir etyemez haline dönüştürüldü. Fransız-İngiliz ittifağı, Komintern basınında artık "Alman halkına karşı emperyalist blok" olarak anılıyordu. Göbels[47] bile bundan daha iyisini uyduramazdı! Göçmen Alman Komünist Partisi vatanı için aşkla yanıyordu; ve Alman anayurdu faşist olamayacağına göre, sonuçta Alman komünist partisinin aldığı sosyal faşist bir pozisyondu[48]. Sonunda Stalinci "sosyal faşizm" teorisinin gerçekte et ve kanla cisimleştiği zaman gelmiştir.

İlk bakışta. Komünist Enternasyonal'in Fransız ve İngiliz seksiyonlarının yönetimi bununla taban tabana zıt gibi görünmektedirler. Almanların tersine kendi hükümetlerine karşı çıkmak zorunda kalmışlardır. Bununla beraber, bu ani yıkıcılık enternasyonalizm değil yurtseverliğin biçimsiz bir türüydü. Bu baylar, tüm varlıkları ile bağlı oldukları Kremlin'i kendi yurtları saymakta. Birçok Fransız Stalinisti zulmün darbeleri altında tartışmasız bir cesaretle davrandılar ama bu cesaretin siyasal içeriği düşman kampın haris siyasetinin idealleştirmeleri tarafından lekelenmişti. Fransız işçileri bu konuda ne düşünmelidir?

Devrimci enternasyonalistler, her zaman gericilik tarafından dış düşmanın ajanları olarak tanımlanmışlardır. Komintern Fransız ve İngiliz seksiyonlarında olduğu gibi öyle bir konum yarattı ki bu tür ithamlara mükemmel nedenler sundu ve bununla işçileri ya yurtsever kampa itti ya da belirsizliğe ve pasifliğe mahkûm etti.

Kremlin'in siyaseti basittir: Zeytinyağı ve manganezle birlikte Ko-

---

47- Dr. Joseph Goebbels (1897-1945) Hitler'in propaganda bakanıydı.
48- Troçki burada Komintern partilerinin sosyal demokrat partileri "faşistleşmekle" suçlamalarına ve artık "sosyal demokrasiden" değil "sosyal faşizm"den söz etmelerine imada bulunuyor.

mintern'i Hitler'e satmak. Ama bu insanları sattıran köpekçe uşaklık ruhu Komintern'in iç kokuşumunu tartışmasız olarak kanıtlar.

Komintern'in ajanlarında yumuşak bir belkemiğinden başka ne ilkeler, ne onur ne de vicdan kalmıştır. Ama şimdiye kadar yumuşak belkemikli insanlar devrimi asla yöneltememişlerdir.

Stalin'in Hitler'le dostluğu ne süreklidir ne de uzun zaman sürecektir. Bildirgemizin kitlelere ulaşmasından önce Kremlin'in iç politikası yeni bir dönüşe uğrayabilir. Bu durumda Komintern'in propagandasının niteliği de değişecektir. Eğer Kremlin demokrasilere yaklaşırsa, Komintern nasyonal-sosyalistlerin cinayetlerinin *Kahverengi Kitabını*[50] ambarlarından yeniden çıkaracaktır. Ama bu, propagandasının devrimci bir nitelik kazanacağı anlamına gelmez. Etiketini değiştirerek, aynen önceki gibi bir köle olarak kalacaktır. Devrimci bir siyaset herşeyden önce kitlelere gerçeğin söylenmesini talep eder. Ama Komintern sistemli olarak yalan söylüyor. Biz bütün dünyanın sömürülenlerine doğru dönüyor ve onlara sesleniyoruz: Yalancılara inanmayın!

Sömürgelerdeki Stalinistler ve Sosyal-demokratlar

Ayrıcalıklara ve sömürücülere bağlı olan partiler sömürge halkların ve emekçilerin en çok sömürülen kesimlerinin adına onurlu bir mücadele verme yeteneğinden organik olarak yoksundurlar. Sömürgeler hakkındaki tavırlarında II. ve III. Enternasyonal kesin bir açıklıkla bunu göstermektedir.

Köleci efendiler adına bir vekil ve köleliğin kârlarında payı olan bir hissedar olarak II. Enternasyonal, eğer sömürge memurlarının özellikle Fransız masonlarının rastlantısal bazı gruplarını ve genelde yerli halkın içinde yaşayan bazı "sol" kariyeristleri saymazsak sömürgelerde hiç bir seksiyona sahip değildir. "Demokratik anayurt"a

50- Alman komünist Münzenberg ve yoldaşları Reichstag yangını, Leipzig duruşması üzerine 1934'te "Kahverengi Kitap" hazırlamışlardı.

karşı sömürge halkını ayaklandırmak gibi yurtseverliğe karşı anlayışı zamanında terkederek II. Enternasyonal, burjuvaziden kendi imtiyazları adına, sömürge bakanlıkları yani kölelerin gardiyanlığını elde etti (Sidney Webb, Marius Moutet[51] ve ötekiler).

Bütün ezilen halklara cesur devrimci bir çağrı ile başlamış olan III. Enternasyonal kısa bir sürede sömürge sorunuyla ilgili olarak aynı alçaklığa düşmüştür. Moskova'nın emperyalist demokrasilerle, bir ittifakla sonuçlanacak fırsatları bulmasından birkaç yıl önce, Kremlin ulusal kurtuluş şiarını yalnızca Arnavutluk ve Habeşistan için değil, Avusturya için de ileri sürdü. Ama Fransız ve İngiliz sömürgeleri için, kendisini bazı "makûl" reformlar dilemekle sınırladı. O zaman Komintern, Hintlileri Büyük Britanya'ya karşı değil, olası Japon hücumlarına karşı ve Tunusluları Mussolini'nin pençesine karşı savunuyordu. Şimdi durum apansız değişmiştir. Mısır, Cezayir ve Hindistan için tam bağımsızlık! Dimitrov daha azını kabul etmeyecektir. Araplar ve Zenciler Stalin'in şahsında en iyi dostlarını buldular, tabii gene Hitler ve Mussolini'yi saymazsak. Komintern'in Almanya seksiyonu bu tufeyli güruhunun karakteristik küstahlığı ile, Britanya emperyalizmine karşı Çekoslovakya ve Polonya'yı savunuyor. Bu insanlar herşeye yetenekli ve herşeye hazırdırlar! Kremlin'in batı demokrasilerine karşı tutumunda yeni bir değişiklik, bu adamları Londra ve Paris'i sömürgelerine liberal reformlar ihsan etmeye saygı ile tahrik etmeye yöneltecektir.

II. Enternasyonal'in aksine Komintern, büyük geleneği sayesinde sömürgelerde tartışmasız bir etkinliğe sahiptir. Ama siyasal evrimi nedeniyle bu etkinliğin toplumsal temeli değişmiştir. Bugünkü durumda Komintern, sömürge ülkelerde, metropolitan merkezlerdeki II.

51- Sidney Webb (1859-1947), ılımlı bir sosyalist, 1929'dan 1931'e MacDonald hükümetinde sömürgeler bakanıydı.
Marius Moutet (1867-1948) Blum'un ilk Halk Cephesi hükümetinde sömürgeler bakanıydı; Drôme'dan sosyalist milletvekiliydi.

Enternasyonal'in geleneksel temelini oluşturan tabakaya dayanmaktadır. Sömürgelerin aşırı kârlarından dökülen kırıntılar, emperyalizme sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde yerli bir işçi aristokrasisi yaratma olanağı vermiştir. Metropolitan merkezlerdeki modeliyle kıyaslanmayacak kadar küçük olmasına rağmen (bu tabaka) genel yoksulluğa karşı kendi imtiyazlarını sımsıkı savunur. Sömürge ve yarısömürge ülkelerde devlet görevlileri ile birlikte işçi aristokrasisi ve bürokrasisi, Kremlin'in "dostları"na uşakça hizmet ederek yeni üyeler sağlamaktadırlar. Latin Amerika'da bu tipin en iğrenç temsilcilerinden biri, yakın yardımlarını Kremlin'in Latin Amerikan sendikal federasyonu başkanlığı gibi gösterişli bir görevle ödüllendirdiği Meksikalı avukat Lombarda Toledano'dur.[52]

Sınıf mücadelesinin sorunlarından sapmaksızın ilerlemek için savaş, bu hokkabazlar ve fırdöndüler için çok zor bir pozisyon yaratmıştır; gerçek Bolşeviklerin Komintern'in sömürge ülkelerden ebediyen süpürmek için yararlanmak zorunda olduğu da bu savaş durumudur.

Merkezcilik ve Anarşizm

Varolan herşeyi sınayarak ve çürümüş olan herşeyi silip atarak savaş, hayatiyetlerini yitirmiş olan Enternasyonaller için ölümcül bir tehlike arzetmektedir. Komintern bürokrasisinin büyük bir kısmı –özellikle Sovyetler Birliği için durum tümden tersyüz olursa– tereddütsüz kendi emperyalist anayurtlarına doğru dönecektir. İşçiler aksine her geçen gün daha sola yöneleceklerdir. Bu koşullarda, hizipler ve çatlaklar kaçınılmazdır. Sayısız belirtiler, II. Enternasyonal'de bir

52- Eylül 1938'de Meksiko'da John L.Lewis ve Léon Jouhaux'nun varlığında, Lombardo Toledano'nun genel sekreter olduğu CTAL (Latin Amerika Emekçiler Konfederasyonu) kuruldu.
Vicente Lombardo Toledano (1893-1968), avukat ve hukuk profesörü, CTM lideri, Moskova hesabına Troçki'ye karşı büyük iftira kampanyasının orkestra şefiydi.

"sol" kanadın kopuşunun da mümkün olduğunu bildirmektedir. Farklı kökenli çıkışları olan merkezci gruplar, yeni "cepheler", "kamplar" kaynaşacak, oluşacak ve dağılacaktır. Bununla birlikte çağımız merkezciliğin tahammül edilemeyecek bir pozisyon olduğunu açığa çıkarmaktadır. Merkezci örgütlerin en onurlu ve en ciddisi POUM'un (Birleşik Marksist İşçi Partisi) İspanyol devrimindeki dokunaklı ve trajik rolü ileri proleterlerin anılarında korkunç bir ihtar olarak kalacaktır her zaman.

Ama tarih yinelemeleri sever. İkibuçuğuncu[53] Enternasyonal temeli üzerinde, yeni bir uluslararası örgütün kuruluşu için, (Üç bir çeyrek Enternasyonal) yeni girişimler ihtimal dışı tutulamaz. Bu tür girişimler, ancak işçi sınıfı içinde görünen daha derin oluşumları yansıttıkları ölçüde dikkati çekmek durumundadırlar. Ama merkezci "Enternasyonaller", "kamplar" ve "cephelerin", hiç bir kuramsal temelinin, hiç bir devrimci geleneğinin ve hiç bir tamamlanmış programının olmamasından ötürü, ancak geçici bir karaktere sahip olacağı kesinlikle önceden söylenebilir. Biz kararsızlıklarını ve ürkekliklerini acımasızca eleştirerek onlara yardım edeceğiz.

Eski işçi örgütlerinin bu iflas tablosunu anarşizmle tamamlamazsak, söyleyeceklerimiz eksik kalır. Anarşizmin çöküşü çağımızın en tartışmasız olgusudur. Birinci emperyalist savaştan önce bile Fransız Anarko-Sendikalistleri burjuvazinin dolaysız hizmetkârları ve en kötü oportünistler olmayı başarmışlardı. Son savaş boyunca uluslararası anarşist yöneticilerin büyük bir kısmı birer yurtsever oldular.[54] İç savaşın sıcaklığında, İspanyol anarşistleri burjuvazinin bakanları

53- yirmili yılların başlarında, avusturya sosyal demokratların çevresinde toplanan ve ne II. ne de III. Enternasyonal'e üye olmak istemeyen Sosyalist Partiler Birliği'ne komünistlerin tüaktiği isim.i.

54- Savaşa bağlanmış olmakla itham edilenler arasında fransız Sébastian Faure ve rus Kropotkin'i sayabiliriz.

olarak görev yapmışlardır.[55] Anarşist lafebeleri, uzun zaman kendilerine ihtiyaç duymayan devleti yadsırlar. Ama tehlike anında, tıpkı sosyal demokratlar gibi kapitalist sınıfın aracıları haline dönüşürler.

Anarşistler bugünkü savaşa bir program olmadan, bir fikir bile olmadan, İspanyol proletaryasına ihanetleri ile kirlenmiş bir bayrakla girmişlerdir. Bugün işçi kitlelerine insancıllığın feryadı ile süslenmiş yurtsever demoralizasyondan başka bir şey sunmaktan acizdirler. Sınıf çıkarları için mücadele etmeye hazır olan anarşist işçilere yaklaşmak isterken aynı zamanda devrimde olduğu gibi, savaşta da burjuvaziye seyislik yapan bu yöneticilerle ilişkilerini tamamen koparmalarını talep edeceğiz.

Sendikalar ve Savaş

Tekelci kapitalizmin kodamanları, devlet iktidarının resmî örgütlerinde egemen olup konumlarını korurken, oportünist sendika yöneticileri de devlet iktidarının basamağında işçi sınıfı içinde onun bir savunucusu olurlar. Onların bu kirli görevleri ile sendika içi işçi demokrasisinin varlığının uzun süre devamı olanaksızdır. Hatta sendikada iç rejim, gittikçe daha çok otoriter hale gelen burjuva devlet rejimi modelini izler. Savaş zamanında sendikal bürokrasi işçi sınıfı içinde ordu genelkurmayının askeri polisi haline dönüşür.

Ama hiç bir çaba onları kurtarmayacaktır. Savaş bugünkü reformist sendikalara yalnızca yıkım ve ölüm getiriyor. En genç sendikacılar kendilerini katliam için seferber edilmiş buluyorlar. Onların yerini direniş için en az dirençli olan çocuklar, kadınlar ve yaşlılar alıyorlar. Tüm ülkeler savaştan, işçilerin yaşam düzeylerinin bir yüzyıl önceki kadar düşük olduğu ülkeler olarak çıkacaklardır. Reformist sendikalar ancak burjuva demokrasisi rejimi altında mümkündürler.

55- Anarşistler Largo Caballero hükümetine dört bakan vermişlerdi, daha sonra Negrin hükümeitine de bir bakan.

Ama savaşta ilk kaybolacak olan tamamiyle çürümüş demokrasilerdir. Bu kesin çöküşüne kendisiyle beraber, kendisine dayanak olan tüm işçi örgütlerini de sürükleyecektir. Reformist sendikalar için artık yer kalmayacaktır. Kapitalist gericilik onları acımasızca yıkacaktır. Bu konuda işçileri öncelikle ve herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle uyarma gereği vardır. Yeni bir çağ yeni yöntemler gerektiriyor. Yeni yöntemler, yeni önderler gerektiriyor. Sendikaların kurtuluşu için ancak tek bir yol olanaklıdır; bunları, temel amacı emperyalist haydutluk ve kapitalist anarşiye karşı zafer kazanmak olan savaş örgütleri haline dönüştürmek. Sosyalist ekonominin kuruluşunda sendikalar büyük bir rol oynayacaklardır; ama bunun için ilk koşullar, kapitalist sınıfın devrilmesi ve üretim araçlarının ulusallaştırılmasıdır. Sendikalar savaşın enkazı altında gömülmekten ancak sosyalist devrim yoluna girerek kurtulacaklardır.

IV. Enternasyonal

Proletaryanın öncüsü, emperyalist savaşın uzlaşmaz düşmanıdır. Ama bu öncünün bu savaştan korkusu yoktur. O düşman sınıfın seçtiği arena üzerinde çarpışmayı kabul etmektedir. Ve arenaya, dalgalanan bayrağı ile girmektedir.

IV. Enternasyonal, dünya olaylarının genel akışını önceden doğru doğru haber veren, yeni bir emperyalist felâketin kaçınılmazlığını sezmiş olan, Stalinci akımın küçük burjuva maceracılığını ve burjuva demokrat barışçılığının sahtekârlığını ilan eden tek örgüttür; gene "halk cepheleri" adı altında sınıf işbirliği siyasi tertibine karşı mücadele etmiş olan, Komintern'in hain rolünü teşhir direğine çeken, İspanya'da anarşistlerin, merkezci POUM'un yanılsamalarını uzlaşmaz bir biçimde eleştirmiş olan, kadrolarının durmaksızın devrimci sınıfın mücadeleci ruhunda direnci artan tek örgüt de IV. Enternasyonal'dir. Savaş zamanındaki siyasetimiz barış zamanındaki siyasetimizin yoğunlaşarak devam ettirilmesidir.

IV. Enternasyonal programını marksist teorinin granit temelleri üzerinde yükseltmektedir. O resmî işçi bürokrasisinin çeşitli kamplarının saflarında egemen olan çoğu kez burjuva demokrasisi önünde teslimiyetini maskelemeye yarayan iğrenç eklektisizmi reddeder. Programımız her biri herkes tarafından elde edilebilecek bir dizi dokümanda formüle edilmiştir. Özünü iki kelime ile özetlemek mümkün: Proletarya diktatörlüğü.

Bizim programımız Bolşevizme dayanır

IV. Enternasyonal, tamamiyle ve tüm kalbiyle bolşevizmin devrimci geleneği ve örgütsel yöntemleri üzerinde temellenmektedir. Bırakalım küçük burjuva radikalleri merkeziyetçiliğe karşı haykırsınlar. Yalnızca bir tek greve katılmış işçi bile, sağlam bir yönetim ve disiplin olmadan hiç bir mücadelenin mümkün olmadığını bilir. Çağımız tamamiyle merkeziyetçilik ruhu ile doludur. Tekelci kapitalizm ekonomik merkezileşmeyi son haddine vardırmaktadır. Faşizme bürünmüş devlet merkeziyetçiliği totaliter bir nitelik kazanmıştır. Demokrasiler hergün bu modeli daha çok geçmeye çalışıyorlar. Sendika bürokrasisi güçlü örgüt mekanizmasını amansız bir biçimde savunuyor. II. ve III. Enternasyonal devrime karşı mücadelelerinde devlet aygıtını küstahça kullanmaktadırlar. Bu koşullarda, başarının ilk güvencesi, gerici merkeziyetçiliğin karşısına devrimci merkeziyetçiliği dikmektir. Kazanmak için demir bir disiplinle kaynaşmış, kesin bir ayıklanmadan geçmiş, kendisini feda etmeye hazır ve yenilmez bir zafer isteği ile donanmış devrimcilerden oluşan, proletaryanın öncüsü bir devrimci örgüte sahip olmak zorunludur. Saldırıyı ciddi ve sürekli bir biçimde hazırlamak ve karar anı geldiğinde sınıfın tüm güçlerini ikirciksiz savaş alanına sürmek; bunu tıpkı kendisi gibi ikircikli davranmayan, işçi sınıfının merkezileşmiş bir partisi işçilere öğretme yeteneğine sahiptir.

Beş para etmez kuşkucular, bolşevik merkeziyetçiliğin bürokratizmle yozlaşmasını, iğneleyerek göstermeyi severler. Sanki tarihin

akışı tamamiyle bir partinin yapısına bağlıydı! Gerçekte partinin yazgısı sınıf mücadelesinin akışına bağlıdır. Ama, herhalükârda, proleter devrimini gerçekleştirme yeteneğinde olduğunu, eylemde kanıtlayan tek parti bolşevik partisi olmuştur. Bu da tastamam uluslararası proletaryanın bugün ihtiyaç duyduğu tek partidir. Eğer burjuva rejimi savaşı kazasız belasız atlatırsa her devrimci parti bir yozlaşmaya uğrayacaktır. Eğer proleter devrim kazanırsa yozlaşmaya yol açan koşullar da ortadan kalkacaktır.

Gericiliğin başarılı olması koşullarında, yığınların yorgunluğu ve düşkırıklığı, işçi sınıfının geleneksel örgütlerinin darmadağınıklığı tarafından oluşturulan siyasi zehirlenme havasında, yığılmış engeller ve güçlükler ortamında, IV. Enternasyonalin gelişmesi zorunlu olarak ağır gidecektir. Çabalarımızı horgören merkezciler tarafından sol kanadı birleştirmek için ilkbakışta daha yaygın ve daha vaatkâr, tekil ama yalıtılmış girişimlere bir kez daha girişilmiştir. Bununla birlikte bütün bu iddialı girişimler kitleler daha onların isimlerini hatırlama fırsatını bulmadan toz olup gidecektir. Yalnızca IV. Enternasyonal ısrarla, sürekli olarak ve artan bir başarıyla akıntıya karşı mücadeleye devam etmektedir.

Biz deneyime dayanıyoruz!

Gerçek devrimci bir örgütü niteleyen, herşeyden önce, ciddiyetle olayların her yeni dönemecinde politikasını sınaması ve gerçekleştirmesidir. Merkeziyetçilik demokrasi ile döllenir. Savaşın ateşi içinde, bizim seksiyonlarımız şevkle proletaryanın siyasal sorunlarının tümünü tartışıyor, yöntemlerini sınıyor ve de II. ve III. Enternasyonallere muhalefetlerinin tabii sonucu olarak birleştiğimiz, bu istikrarsız öğelerden geçerken arınıyorlar. Gerçek bir devrimci partinin oluşumunda kaçınılmaz olarak hesaba katılamayacak güvenilmez yol arkadaşlarını bir tarafa ayırmalıyız.

Çeşitli ülkelerdeki yoldaşlarımızın ezici çoğunluğu savaşın birinci

deneyinden geçmiştir. Bu olgu IV. Enternasyonal'in geleceği için paha biçilmez bir önem taşıyor. Örgütümüz tabanındaki her bir üye, bizzat olayların ateşi içinde yaratılacak olan devrimci bir ordunun yanlız subayı olarak kendini yetiştirmek hakkına sahip değildir; bunu aynı zamanda görev addeder. Kitlelerin devrimci arenaya girişi merkezcilerin, pasifistlerin ve oportünistlerin programlarının anlamsızlığını derhal açığa çıkaracaktır. Bir fabrikada, bir maden ocağında, bir sendikada, bir alayda, bir savaş gemisindeki gerçek bir devrimci kendi yağıyla kavrulan yüzlerce sözde devrimci küçük burjuvadan bin kat değerlidir.

Büyük burjuvazinin politikacıları IV. Enternasyonal'in rolünü tahmin etmekte ukala küçük burjuvalarımızdan çok daha iyi bir yerdedirler. Diplomatik ilişkilerin kesilmesinin eşiğinde, Fransız elçisi Coulondre[56] ve Hitler son görüşmelerinden bu yana arayıp tarayıp savaşın sonuçları açısından biri diğerinin gözünü yıldırmaya çalışarak, "tek gerçek zaferin" IV. Enternasyonal'e[57] ait olacağını kabul etmekte tamamiyle anlaşıyorlardı. Polonya'da savaşların başladığı anda Danimarka'da, Fransa'da ve diğer ülkelerde büyük basın, Berlin'in işçi mahallerinde şöyle afişler yapıştırılmış olduğunu resmen doğruladılar: "Kahrolsun Stalin! Yaşasın Troçki!" Bu şu anlama geliyor: "Kahrolsun III. Enternasyonal! Yaşasın IV. Enternasyonal!" Ulusal bağımsızlığın yıldönümü[58] vesilesi ile Prag'ın en cesur işçileri ve öğrencileri tarafından bir gösteri tertiplendiğinde, Nazilerin koruyucusu. Baron von Nourath[59], bu gösterinin sorumluluğunu çek "troçkistlerine" yükleyen resmî bir bildiri yayımladı. Çekoslovak Cumhuriyeti eski başka-

---

56- Robert Coulondre (1885-1959) savaş ilanı sırasında Fransa'nın Berlin elçisi.

57- Aslında "IV. Enternasyonal" değil yalnızca "Troçki" adı zikredilmişti.. ti..

58-Çekoslavakya'nın kuruluş yıldönümü 28 ekimdir (1918'in anılması).

59- Baron Konstantin von Neurath (1873-1956), meslekten diplomat ve naziydi, 1939'dan beri Bohemya-Moravya "protektörü"ydi.

nı Benes[60] tarafından çıkarılan gazetede göze çarpan Prag haberleri, Çek işçilerinin "troçkist" olduğu gerçeğini doğrulamaktadır. Şimdilik, bütün bu olanlar sadece belirtilerdir. Ama gelişmenin yönünün anlamını hatasız olarak göstermektedirler. Savaşın devrimin yoluna ittiği yeni işçi kuşakları bayrağımızın altında yerlerini alacaklardır.

Proletarya devrimi

Bir proleter devriminin zaferi için temel koşullar teori tarafından aydınlatılmış ve tarihsel deneyim tarafından yerine oturtulmuştur. 1. burjuvazinin çıkmazı ve egemen sınıfın şaşkınlığı; 2. keskin hoşnutsuzluk ve büyük burjuvazinin desteği olmadan eski halini sürdüremeyecek olan küçük burjuvazinin tabakaları arasında kesin bir değişim için çabalamalar; 3. tahammül edilmez bir durumun bilinci ve proletaryanın tabakaları arasında devrimci eylem için hazırlık; 4. proleter öncünün kararlı bir önderliği ve açık bir programı; bir proleter devrimin zaferi için zorunlu dört koşul bunlardır. Sayısız devrimin yenilgisinin temel sebebi, kökeninde olan bu şartların olayda aynı anda gerekli olgunluk düzeyinde ender olarak üstüste gelmesidir. Tarih boyunca, savaş birçok kez devrimin anası olmuştur açık bir biçimde, zira savaş zamanını doldurmuş rejimleri temelinden sarsar, yönetici sınıfları zayıflatır ve ezilen sınıflar arasında devrimci öfkenin büyümesini hızlandırır.

Şimdiden, burjuvazinin şaşkınlığı, halk yığınlarının hoşnutsuzluğu ve endişesi yalnızca savaşan ülkelerde değil ama tarafsız ülkelerde de yoğundur; bu olgular savaşta geçen her ay daha da yoğunlaşacaktır. Proletarya'nın son yirmi yıllık akışta herbiri bir öncekinden daha ağır olmak üzere yenilgi üzerine yenilgiye uğradığı bir gerçektir; eski partileri tarafından aldatılmış ve savaşa şüphesiz bezgin bir

60- Eduard Benes (1884-1948), Çekoslavakya devlet başkanı, Münih'ten sonra istifa etmişti ve Londra'da göçmen olarak bulunuyordu.

halde iken yakalanmıştır. Bununla beraber bu ruh halinin kalıcılığı ve sürebilmesi abartılmamalıdır. Bu durumu olaylar yarattı ve gene onlar yokedecek.

Savaş da devrim gibi, ilkin ve herşeyden önce genç kuşak tarafından gerçekleştiriliyor. Milyonlarca genç, fabrikaya girişin yolunu bulamadan, işsizler olarak hayata başladılar ve bu durumda siyasal yaşamın dışında kaldılar. Bugün, onlar da siyasetteki yerlerini aldılar ya da yarın alacaklar: Devlet onları alaylarda örgütlüyor ve böylece devrimci birlik için en iyi olanağı onlara sunuyor. Şüphesiz, savaş aynı zamanda daha yaşlı kuşakların ilgisizliğini de sarsacaktır.

Önderlik sorunu

Geriye önderlik sorununu incelemek kalıyor. Emperyalizmin hizmetinde iki Enternasyonal varolduğu zamanki gibi, gerçek devrimci öğeler bütünün küçük bir parçasını oluşturduğunda, devrim bu kez de ihanete uğramayacak mıdır? Başka bir deyişle, proletarya devrimine önderlik edebilecek yetenekte bir partiyi zamanında oluşturmayı becerebilecek miyiz? Bu soruya doğru cevap vermek için, soruyu doğru koymak gerekir. Doğal olarak, Devrimci önderliğin olgun olmaması nedeni ile şu ya da bu ayaklanma sona erebilecek ve hiç şüphesiz yenilgiyle son bulacaktır. Ama sözkonusu olan tek bir ayaklanmanın sorunu değildir. Tamamiyle devrimci bir çağın sorunudur bu.

Kapitalist dünyanın, uzatmalı can çekişme dışında hiç bir çıkış yolu yoktur. Bunun için uzun yıllar, on yıllar değilse bile uzun yıllar savaşa, ayaklanmalara, kısa aralıklı mütarekelere, yeni savaşlara ve yeni ayaklanmalara hazırlanmak gerekir. Genç bir devrimci parti böyle bir perspektife sahip olmak zorundadır. Tarih ona deneylerini biriktirmesi ve olgunlaşması, deney yapması için yeterince imkân ve fırsat sunacaktır. Öncünün safları daha da sıklaştığında çağın kanlı sarsıntıları daha azalacak, yeryüzü daha az yıkıma uğrayacaktır.

Ama büyük tarihsel sorun, her durumda, proletaryanın başında devrimci bir parti yer almadıkça çözümlenmeyecektir. Olayların akışı ve zaman aralıkları sorunu büyük bir öneme sahiptir. Ama bunlar politikamızın ne genel tarihsel perspektifini ne de yönelimini değiştirmez. Sonuç basittir: proletaryanın öncüsünün örgütlenme ve eğitim görevini on kat güçle tamamlamak zorunludur. Bu da tastamam IV. Enternasyonal'in görevidir.

Kötümser sonuçların doğrulanışını ararken sadece son savaşın hazin sonuçlarına atıfta bulunmak en büyük hatadır. Herşeyden önce son savaş, bugün tüm dünya işçi hareketinin dersleri üzerine yaşadığı, Ekim devrimini ortaya çıkardı. İkinci olarak, bugünkü savaşın koşulları 1914'dekinden derin bir biçimde farklıdır. Amerika Birleşik Devletleri de dahil olmak üzere emperyalist devletlerin iktisadî durumu bugün son derece daha kötüdür ve savaşın yıkıcı gücü daha önceki çeyrek yüzyıldakinden çok daha fazladır. O halde, bu kez, işçiler ve ordu tarafından çok daha hızlı ve kararlı tepkiye bel bağlamak için yeterli neden vardır.

Birinci savaşın deneyimi kitleleri derinden derine sarsmıştır. II. Enternasyonal esas gücünü o an için kitlelerin eldeğmemiş demokratik ve barışçıl yanılsamalarından almıştı. İşçiler 1914 savaşının son savaş olacağını ciddiyetle umuyorlardı. Askerler kendi yaşamlarını, çocuklarını yeni bir katliamdan esirgemek için kurban ediyorlardı. İnsanlar savaşa dört yıldan fazla, bu umutlar için dayanmışlardır. Bugün, demokratik ve barışçıl yanılsamalara artık hiç yer kalmadı. Bugünkü durumda halklar savaşa daha uzun zaman inanmaksızın, yeni zincirlerden başka bir şey beklemeksizin yaşıyorlar. Bu totaliter devletler için de geçerlidir. Birinci emperyalist savaşın ağır yükünü taşımış olan ve bu dersleri unutmayan eski işçi kuşağı arenadan çıkarılmaktan çok uzaktır. Son savaş esnasında okullarına gitmekte olan sınıfın onu izleyen kuşağının, kulaklarında pasifizmin ve yurtseverliğin sahte şiarları hâlâ çınlamaktadır. Bu katmanların yaşadığı

çok önemli siyasal deneyim, bugün tüm gücüyle yükselen savaş makinasının ağırlığı ile parçalandığı anda, savaş sömürülen kitleleri hükümetlerine karşı açıkça karşı koymaya zorlayacaktır.

Ya sosyalizm ya kölelik

Tezlerimiz (*IV. Enternasyonal ve Savaş*, 1934) şöyle diyor: "Çağdaş kapitalizmin tamamiyle gerici, çöküş halinde ve ölümcül niteliğinin ortaya çıkışı demokrasinin, pasifizmin ve reformizmin ortadan kalkması, proleteryanın kaçınılmaz bir yıkımın dışında bir kurtuluş yolu bulmak için ivedi ve yakıcı ihtiyacı, dünya devrimini yeni bir güçle gündeme getirmektedir." [61]

Bugün, tıpkı XIX. yüzyıldakinden farklı olarak, sorun basit olarak iktisadî yaşamın daha sağlıklı ve daha hızlı bir gelişmesini sağlamak değildir; bugün sorun insanlığı intihardan kurtarmaktır. Bu da açık bir biçimde, oportünist partilerin ayakları altındaki toprağı kaydıran, tarihsel sorunun can alıcılığıdır. Devrimin partisi ise, aksine bu karşı konulmaz tarihsel zorunluluğu yerine getirmenin bilincinde bitmez tükenmez bir güç kaynağı bulur.

Öyle ki, bugünkü devrimci öncü ile son savaşın patladığı andan itibaren sesini yükselten yalıtılmış enternasyonalistleri aynı düzeyde görmek mümkün değildir. O zaman, yalnızca Rus Bolşevik Partisi devrimci bir gücü temsil ediyordu. Ama o bile, Lenin'in çevresinde toplanan küçük bir sürgün grubudışında ezici bir çoğunluğu ile ulusal gözbağlarından kurtulmayı başaramamış, dünya devrimi perspektifine varamamıştır.

IV. Enternasyonal sayısal olarak ve özellikle hazırlıklı oluşuyla, son savaşın başlarından, öncüllerinden daha sonsuz avantajlara sahiptir. IV. Enternasyonal tüm açılımlarında Bolşevizmin doğrudan mirasçısıdır. IV. Enternasyonal Ekim devriminin geleneğini özümlemiş, iki emperyalist savaş arasında geçen en zengin dönemin dene-

61- Eserler, 4, s.79.

yimlerini teoriye dönüştürmüştür. IV. Enternasyonal kendine ve geleceğine güven içindedir.

Bir kez daha hatırlayalım, savaş siyasal gelişmeleri son derece hızlandırır. Daha dün, yıllarca uzakta, on yıllarca ötede gözüken bu büyük görevler iki ya da üç yıl ve belki de daha kısa bir zamanda hemen önümüzde belirebilir. Barış günlerinin olağan koşulları üzerine temellenen programlar kaçınılmaz olarak havada asılı kalacaklardır. Öte yandan, dargörüşlü politikacılara "akıldışı" gözükmüş olan IV. Enternasyonal'in geçiş talepleri programı devlet iktidarının fethi için kitlelerin seferberliği süreci içinde gerçek anlamını gösterecektir.

Yeni devrimin başlangıcında, oportünistler bir kez daha, tıpkı yirmibeş yıl önce yaptıkları gibi, sosyalizmin yakıp yıkma ve tahrip üzerine kurulmasının olanaksız olduğu fikrini işçilerin içinde yaymaya çalışacaklardır. Sanki proletarya seçmekte özgürdür! İnşaya, tarihin kaçınılmaz olarak sunduğu temeller üzerinde girişmek zorunludur. Rus devrimi işçi iktidarının en geri ülkenin bile en derin yoksulluktan sıyrılabilmesini sağlayacağını göstermiştir. İleri ülkelerin proletaryası çok daha büyük harikalar yaratabilir. Savaş, büyük yapıları, demiryollarını, fabrikaları, maden ocaklarını tahrip eder ama teknolojiyi, bilimi ve uzmanlığı tahrip edemez. Kendine özge devletini yarattıktan, kendine özge düzenini sağlamca örgütledikten, burjuva rejiminden kalan teknisyenleri işe geri getirdikten ve üretimi birleşik bir plana göre örgütledikten sonra proletarya, değil yalnızca savaşın şu birkaç yılda tahrip ettiklerini onarmak ama aynı zamanda dayanışma temelinde kültürün en büyük açılımı koşullarını da yaratacaktır.

Ne yapmalı?

Bu bildirge, Hollanda ve Belçika'nın istilâsından, başta gelen Müttefik askerlerinin direncinin kırılmasından sonra Alman ordularının bir ateşin gelgiti gibi Manş'a ve Paris'e doğru aktığı bir anda toplanan,

IV. Enternasyonal'in olağanüstü konferansı tarafından kabul edilmiştir. Berlin şimdiden zaferi kutlamakta acele etmektedir. Müttefikler kampında, paniğe yaklaşan bir alarm vardır. Savaşın gelecek evrelerine dair stratejik spekülasyonlarda bulunmaya ne olanağımız ne de ihtiyacımız var. Her durumda, Hitler'in akıllara durgunluk veren üstünlüğü şimdilik dünyanın tümünün siyasal fizyonimisi üzerine damgasını vurmuştur.

"Ama işçi sınıfı bugünkü koşullarda, Alman faşizmine karşı mücadelesinde demokrasilere yardım etmek zorunda değil midir?" Geniş küçük burjuva çevreler tarafından olduğu gibi sorun böyle konduğunda, proletarya her zaman burjuvazinin şu ya da bu fraksiyonunun bir yardımcı aracı olarak kalmak durumundadır. Biz bu siyaseti öfkeyle reddediyoruz. Doğal olarak, burjuva toplumundaki siyasal rejimler arasında bir farklılık vardır, tıpkı trenin vagonları arasında bir konfor farklılığı olduğu gibi. Ama nasıl uçurumun dibinde trenin bütünlüğü *bir yığıntı haline gelirse*, kapitalist sistemin tümüyle kökünden kazılması karşısında çöküş halindeki bir demokrasi ile cani faşizm arasındaki ayrım da öyle görünür.

Hitler, zaferleri ve canavarlıkları ile doğal olarak dünya işçileri arasındaki korkunç kini kışkırtıyor. Ama işçilerin bu haklı kini ve onların daha az gerici olmayan düşmanları arasında aşılmaz bir uçurum vardır. Büyük Britanya ve Fransa emperyalistlerinin zaferi, insanlığın nihaî kaderi için Hitler ya da Mussolini'nkinden daha az korkunç olmayacaktır. Burjuva demokrasisi kurtarılamaz. Yabancı faşizme karşı kendi burjuvazilerine yardım ederek işçiler, yalnızca kendi ülkelerinde faşizmin zaferini hızlandırırlar. Tarihin ortaya koyduğu görev, kapitalist sistemin bir bölümüne karşı ötekine dayanmak değil, ama emperyalist sistemi tümüyle ortadan kaldırmaktır.

İşçiler askerlik sanatını öğrenmek zorunda

Yığınların askerîleştirilmesi hergün daha çok yoğunlaşmaktadır. Biz

barışçıl anlamsız protestolarla askerîleştirmenin lağvedileceği gibi gülünç atıp tutmaları reddediyoruz. Büyük sorunların tümü yakın bir gelecekte elde silah karara bağlanacaktır. İşçiler silahlardan sakınmamalı, aksine onları kullanmayı öğrenmelidirler. Devrimciler kendilerini halktan barış zamanında, ayırmadıkları gibi savaş sırasında da ayırmazlar. Bir Bolşevik yalnızca çok iyi bir sendikacı olmak için değil, çok iyi bir asker olmak için de çabalar.

Burjuvazinin, son saatte, eğitilmemiş ya da yarı eğitilmiş askerleri savaş alanına sürmesini dilemiyoruz. Devletin işçilere ve işsizlere doğrudan doğruya tüfek, el bombası, mitralyöz, top, denizaltı ve öteki savaş araçlarını öğrenme olanağını acil olarak sağlamasını talep ediyoruz. Sendikalarla bağlantılı olacak, komuta kademesini üzerine alabilecek yetenekte işçileri yetiştirecek, onları askerlik sanatının nitelikli uzmanları haline getirebilecek özel askerî okullar zorunludur.

Bu savaş bizim savaşımız değildir!

Aynı zamanda, bu savaşın bizim savaşımız olmadığını bir an bile unutmuyoruz. II. ve III. Enternasyonallere karşıt olarak IV. Enternasyonal politikasını kapitalist devletlerin askerî başarısı üzerine değil, ama emperyalist savaşın iç savaşa, işçilerin kapitalistlere karşı savaşına dönüşmesi, tüm ülkelerde egemen sınıfların devrilmesi, dünya sosyalist devrimi üzerine inşa eder. Cephedeki yenilgiler, ulusal sermayelerin imhası, toprakların işgali, tek tek devletlerin yıkımı bu açıdan çağdaş toplumun yeniden inşası yolunda yalnızca trajik tekil olgulardır.

Savaşın akışından bağımsız olarak, temel görevlerimizi yerine getiriyoruz: işçilere kana susamış kapitalizmin çıkarları ile kendi çıkarları arasındaki uzlaşmaz karşıtlığı açıklıyoruz; ezilenleri emperyalizme karşı seferber ediyoruz; tarafsız ve çarpışan tüm ülkelerin işçilerinin birliğini yayıyoruz; her ülkedeki işçilerin ve askerlerin kardeşliğini, cephenin bir tarafında bulunan askerlerle diğer tarafta bulunan

askerlerin kardeşliğini söylüyoruz; savaşa karşı kadınları ve gençleri seferber ediyoruz; fabrikalarda, tezgâhlarda, köylerde, kışlalarda, cephede ve donanmada devrimin yılmaz, kalıcı, sürekli bir hazırlığını sürdürüyoruz.

İşte bizim programımız. Dünya proletaryası, IV. Enternasyonalin bayrağı altında birleşmekten başka çıkar yol yoktur!

Socialist Appeal, 29 Haziran 1940

Emperyalist Savaş ve Dünya Proleter Devrimi Lev Troçki'nin siyasal vasiyatnamesi olarak nitelenebilecek bir metindir. 23 Ağustos 1939'da imzalanan Stalin-Hitler paktının sürdüğü günlerde IV.Enternasyonal'in 26 Mayıstaki alarm konferansı için kaleme alınmış olan *Manifest,* bir dizi tarihsel kesişmenin ürünü. Kişisel tarihi açısından 24 Mayıs'ta bir suikastten kurtulan Troçki'nin 20 Ağustos'ta öldürülmesinden önce yazdığı son siyasi metin.

1939'da dünyayı sarsan olaylar Troçki'yi hiç de şaşırtmamıştı. İspanyol devriminin başarısızlığından sonra kaçınılmaz bir gidişatın farkındaydı. Hitler-Stalin paktı herkesi şaşırtırken –Haziran 1941'de son bulacaktır– Troçki, Hitler'in Stalin'in "dostane" tarafsızlığına ihtiyacını Polonya'ya saldırması ve İngiltere ve Fransa'ya karşı savaşı ile açıklıyordu. Yine de bir an için bile yıllar öncesinden belirttiği Hitler'in SSCB'ye saldırmasının kaçınılmazlığından vazgeçmiyordu. Aynı şekilde ABD'nin savaşa müdahalesinin de kaçınılmazlığını açıkça belirten Troçki, İkinci Dünya Savaşı yazınında kimsenin bırakmadığı derin izler taşıyan düşüncelerini bu metinle taçlandırmıştır.

Troçki kendisini adamış olduğu görevin -birinci savaş öncesi ile üç rus devrimin deneyimlerini yeni kuşaklara aktarma- bilinciyle insanlık tarihinin zincirlerinin halkalarını bağlamaya çalışır. Daniel Guèrin Troçki'nin Manifesti'nin "dünya proletaryasının onurunu kurtardığını" belirtirken esas olarak bu hususun altını çizmektedir.

ISBN 975-7178-41-1

9 789757 178415

7,20 ₺